

SCIENCE
FICION

ТРИЛЪР

23

ИМПЕРИИ И ФАНТАСТИКА

С ОГЪН И ЧУК

С ОГЪН И ЧУК ИМПЕРИИ И ФАНТАСТИКА

Превод: Красномир Крачунов

chitanka.info

УРСУЛА ЛЕ ГУИН

БАВНО КАТО ИМПЕРИИТЕ И ДОРИ ПО- БАВНО ОТ ТЯХ^[1]

Само през първите десетилетия Земята лига изпращаше кораби извън системата, до далечни звезди и дори по-нататък. Търсеха съвсем чужди светове, без следи от дейността или колонизирани от Основателите на Хейн. Всички Познати светове се бяха върнали към Хейнското начало. Но жителите на Земята, които хайнитите не само снабдяваха с всичко необходимо, а и ги бяха спасили, бяха дълбоко възмутени. Те пожелаха да излязат от семейството и да намерят нещо ново. Хейнитите, като досадни родители, които разбират децата си, подкрепяха търсенията им и им предоставяха кораби и доброволци.

Всички доброволци в екипажите на Свръхдалечното търсене имаха една особеност: бяха побъркани.

И наистина, откъде накъде един здрав човек ще тръгне да събира информация, която няма да бъде получена пет или десет столетия? Интерференцията на космическата маса все още не бе изключена и затова мигновена връзка можеше да се осъществи само в радиус от 120 светлинни години. Изследователите бяха принудени да се намират в пълна изолация. И, разбира се, не им беше ясно какво ще намерят, когато се върнат — ако се върнат. Нито едно нормално човешко същество, изпитало върху гърба си изместването на времето дори само за няколко десетилетия полет между световите от Лигата, не би приело доброволно участие в пътешествие във Вселената, което ще продължи векове. Така че разузнавачите бягаха от действителността, те бяха луди.

И така, десет души от този сорт се качиха в Смеинг Порт на космическата совалка, която трябваше след три дни да ги достави на борда на кораба „Хам“. През това време те правеха най-различни и все неподходящи опити да се опознаят. „Хам“ е умалително име на сетиански, нещо като „Хлапе“. Екипажът се състоеше от двама

сетианци, двама хайнити, един белденец и петима земяни. Корабът бе сетианска изработка, нает от Правителството на Земята. Пъстрият му екипаж се качваше един по един на борда по свързващия ръкав — също като умни сперматозоиди, тръгнаха да оплодяват Вселената. Совалката се отдръпна, навигаторът поведе „Хам“ по курса. За няколко часа корабът измина неколкостотин милиона километра и внезапно изчезна.

След 10 часа и 29 минути, или 256 години, „Хам“ отново се появи в нормалното пространство, според предположенията близо до звездата KQ-E-966 51. И наистина това беше така, защото се виждаше златната точица на звездата. А някъде там, в пространството с диаметър 400 милиона километра, се намираше зелената планета 4470, както я беше отбелязал сетианският картограф. Сега корабът трябваше да я намери. Това беше също като да търсиш игла в копа сено, голяма 400 милиона километра. „Хам“ не можеше да се движи в околопланетното пространство със субсветлинна скорост. Ако го направеше, и той, и звездата KQ-E-966 51, и планетата 4470 щяха да се сблъскат и да бъдат унищожени. Той трябваше да се влачи, използвайки ракетния си двигател, със скорост от неколкостотин километра в час. Математикът-навигатор Аснанифойл много добре знаеше къде би следвало да се намира планетата и предполагаше, че ще стигнат до нея за десет земни дни. През това време членовете на екипажа трябваше още по-добре да се опознаят.

— Не мога да го понасям! — възкликна Порлок, специалист по неживата природа (химия плюс физика, астрономия, геология и т.н.), и капчици слюнка увиснаха на мустаците му. — Този тип е болен. Не мога да разбера защо са го сметнали за годен и са го включили в екипажа на Търсенето. Може би това е нарочен експеримент за несъвместимост, който Съветът е замислил да проведе с нас като с опитни зайчета.

— Обикновено използваме гризачи и хайнски вампири — учтиво се намеси специалистът по живата природа (психология плюс психиатрия, антропология, екология и т.н.); той беше хайнит.

— Вместо зайци. Впрочем знаете ли, че мистър Осден наистина е рядък случай? В действителност е първият напълно излекуван от синдрома на Рендър — разновидност на детския аутизъм^[2], който се смяташе за неизлечим. Великият земен психиатър Хамерхелд доказа,

че в този случай причината за това негово състояние е свръхнормалната способност за съпреживяване, и разработи съответното лечение. Мистър Осден е първият пациент, подложен на това лечение. Фактически той живя с доктор Хамерхелд до 18-годишната си възраст. Лечението беше успешно.

— Успешно?

— О, да. Безспорно той вече не е аутист.

— Не, той е непоносим!

— Виждате ли — Манон незабелязано разглеждаше капчиците слюнка по мустаците на Порлок, — агресивната реакция на срещащи се за пръв път хора — например вие и мистър Осден — е нормална защита, нещо, което почти не осъзнавате, навик, обноска. Липсата на внимание ви позволява да преодолеете тази реакция. Учили са ви да я игнорирате дотам, че дори трябва да отричате съществуването ѝ. Но мистър Осден е човек със свръхчувствителност за съпреживяване и я усеща. Той познава своите и вашите чувства и е трудно да се каже кой какъв е. Аз мисля така: вашата емоционална реакция към него съдържа нормалния елемент при среща с всеки непознат плюс спонтанна неприязън, породена от неговия поглед, облекло или ръкостискане — не е важна причината. Осден усеща тази неприязън. Тъй като аутистката му система не е особено прецизна, той прибегва до агресивно-защитен механизъм, отговаряйки по този начин на агресивността, с която неволно се отнасяте към него.

Обяснението на Манон беше твърде дълго.

— Нищо не му дава право да бъде такъв изрод — каза Порлок.

— Не може ли да се изключи от нашите възприятия? — попита биологът Харфекс, вторият хайнит.

— Това е също като слуха — отговори Олеро, асистентка на специалиста по неживата природа, докато мажеше ноктите на краката си с флуоресцентен лак. — Емпатията^[3] действа непрекъснато, винаги е включена. Той чува нашите чувства независимо дали го иска или не.

— Знае ли какво си мислим сега? — попита инженер Ескуана, истински изплашен.

— Не — изръмжа Порлок. — Емпатията не е телепатия! Никой от боледуващите от синдрома на Рендър не е развил телепатични способности.

— Тъкмо преди да заминем от Хейн обаче — вметна Манон с едва забележима усмивка — се получи интересен доклад от един от наскоро преоткритите светове. Някой си Роканон съобщава, че се подготвя публикуването на популярна техника за телепатия, съществуваща сред една мутирала хуманоидна раса. Успях само да зърна конспекта в NPLF бюлетин, но...

Манон продължаваше да говори. Другите вече бяха разбрали, че през това време могат да разговарят помежду си; изглеждаше тъй, сякаш той не обръща внимание на околните, но всъщност не изпускаше нищо от разговора им.

— Тогава защо ни мрази? — попита Ескуана.

— Никой не ви мрази, мили Андре — отвърна му Олеро, като рисуваше на нокътя на левия палец на крака му разкривен флуоресцентен карамфил. Инженерът се изчерви и се ухили.

— Той постъпва така, сякаш ни мрази — каза координаторът Ханко. Тя беше изящна жена от азиатски произход, с удивителен глас — тих, дълбок и нежен като на гигантските североамерикански жаби. — Щом страда от нашата враждебност, защо я засилва с постоянните си нападки и оскърбления? Наистина не мога да кажа, че имам високо мнение за лечението на доктор Хамерхелд. Аутизмът е за предпочитане...

Тя млъкна — в главната зала влезе Осден. Изглеждаше като човек, когото са одрали. Кожата му бе неестествено бяла, нежна и прозрачна, през нея се виждаха всичките му кръвоносни съдове. Приличаше на излиняла карта с червени и сини линии. Адамовата му ябълка, мускулите около устата му, костите и сухожилията по ръцете и китките му — всичко изпъкваше толкова отчетливо, сякаш той беше нагледно пособие за урок по анатомия. Косата му беше бледорижава, като отдавна засъхнала кръв. Имаше вежди и ресници, но те можеха да се видят само при специално осветление. А в обикновени условия изпъкваша само костите на очните му ябълки, вените по клепачите му и безцветните очи. Те не бяха червени, тъй като той не бе истински албинос, но и не бяха сини, нито сиви. Очите му нямаха цвят, в тях бе застинала студена водниста прозрачност, в която човек можеше да пропада безкрай. Никога не гледаше хората право в очите. Лицето му беше безизразно, както е безизразна анатомичната рисунка или черепът.

— Съгласен съм — каза Осден с висок, неприятен тенор, — че дори аутистичното отклонение би било за предпочитане, отколкото смогът от низки, заимствани чувства, с които вие, хората, ме обграждате. Защо ти, Перлок, сега излъчваш омраза? Нима не можеш да понесаш вида ми? Върви онанирай, както миналата нощ. Това подобрява твоя виброфон. Кой идиот ми е преместил касетите? Никой да не пипа нещата ми! Не обичам това.

— Осден, защо си такъв мерзавец? — попита го Аснанифойл с бавния си боботец глас.

Андре Ескуана се сви и покри лицето си с ръце. Караницата го изплаши. Олеро гледаше безучастно, но все пак с нетърпение — вечният зрител.

— Защо пък не? — отговори дръзко Осден. Той не гледаше Аснанифойл и се стараше да бъде по-далеч от всички, колкото това беше възможно в препълнения салон. — Никой от вас не ми е дал повод с чувствата си да променя поведението си.

Намеси се сдържаният и търпелив Харфекс:

— Основанието е, че имаме намерение да прекараме заедно няколко години. Животът ще бъде по-лесен за всички ни, ако...

— Нима не можете да разберете, че и пет пари не давам за всички вас? — избълва Осден, взе микрофилмите си и излезе.

Ескуана отиде да спи. Аснанифойл рисуваше с пръст въздушни потоци и мърмореше Ритуалните прости числа.

— Присъствието му в екипажа може да се обясни само със заговор от страна на Съвета на Земята. Почти веднага го разбрах. Експедицията ни е обречена на провал — прошепна Харфекс на координатора, като припряно се огледа. Порлок въртеше копчето на панталона си, в очите му имаше сълзи.

— Казвах ви, че всички са луди, но вие си помислихте, че преувеличавам.

И все пак те имаха оправдание. Разузнавачите от Свръхдалечното търсене очакваха колегите им от екипажа да бъдат интелигентни, добре подготвени, незациклени и симпатични. Предстоеше им да работят в близко съседство и на опасни места, така че можеха да очакват един от друг, че параноята, депресиите, маниите, страховете и принудата ще бъдат достатъчно умерени, за да установят лични отношения, поне през по-голямата част от експедицията. Осден

вероятно бе интелигентен, но подготовката му беше повърхностна, а личността му — гибелна. Изпратен бе само защото притежаваше една-единствена дарба — емпатична сила, по-точно разчитаха на широковълнова биоемпатична възприемчивост от негова страна. Талантът му беше особен: можеше да приема емоционални вълни от всяко същество, притежаващо чувствителност. Беше в състояние да сподели възжеланията на бялата мишка, болката на стъпканата хлебарка, фототропизма на пеперудата. С една дума, Съветът реши, че е полезно да се знае дали нещо, което е наблизко, не притежава чувствителност и ако е така, какви чувства изпитва към разузнавачите.

Длъжността на Осден бе съвсем нова — сенсор на екипажа.

— Какво нещо е чувството, Осден? — попита го веднъж Хаито Томико в главната зала, мъчейки се да установи някакви отношения с него. — Какво всъщност извличате чрез емпатичната си чувствителност?

— Лайно — отговори ѝ той с високия си неприятен глас. — Психичните изпращания на животинското царство. Аз пълзя по вашите фекалии.

— Само се мъча да установя някои факти. — Хаито мислеше, че тонът ѝ е учудващо спокоен.

— Теб не те интересуват фактите. Ти се мъчиш да разбереш мен. С известен страх, с известно любопитство и с голяма доза отвращение. Със същите чувства ти би обърнала умряло куче, за да разгледаш червеите по него. Ще разберете ли веднъж завинаги, че искам да ме оставят сам! — По кожата му избиха червени и лилави петна, гласът му изтъня и понеже тя мълчеше, закрещя: — Зарови се в собствения си тор, жълта кучко!

— Успокой се — каза тя все още спокойно, но веднага го остави намира и отиде в каютата си. Естествено той правилно е разбрал мотивите ѝ; въпросът ѝ до голяма степен беше предлог, начин да го заинтересува. Но какво лошо има в това? Нима подобен опит не съдържа уважение към събеседника? В момента, когато задаваше въпроса си, тя чувстваше най-много леко недоверие към него. Обикновено му съчувстваше — бедничкият, надменен, злобен негодяй, „мистър-без-кожа“, както го нарече Олеро. Какво очаква, след като постъпва така? Любав ли?

— Струва ми се, че той не може да понася никого, който му съчувства — каза Олеро. Тя легеше на долната койка и мажеше зърната на гърдите си със златен бронз.

— Следователно не може да създаде никакви човешки отношения. Всичко, което доктор Хамерхелд е направил, е да обърне аутизма му наопаки.

— Бедничкият изрод. — Олеро въздъхна. — Томико, нали нямаш нищо против Харфекс да дойде при мен замалко довечера?

— Не можеш ли да отидеш в неговата каюта? Винаги, когато съм принудена да стоя в главната зала с тази проклета белена ряпа, се чувствам като болна.

— Май го мразиш, а? Сигурна съм, че той го усеща. Но аз и миналата нощ спях с Харфекс и Аснанифойл може да ревнува, защото те са в една каюта. По-добре е да се срещнем тук.

— Обслужи ги и двамата — тръсна Томико с грубостта на оскърбена скромност. Земната ѝ субкултура — Източна Азия — беше пуританска, тя беше възпитана в целомъдрие.

— За една нощ се любя само с един — отговори Олеро с невинна искреност. Белден, Планетата-Градина, никога не е била девствена.

— Тогава опитай с Осден — озъби се Томико. Никога досега собствената ѝ неуравновесеност не е била толкова очевидна: дълбоко скрита неувереност в себе си, проявяваща се като разрушителна сила. Тя доброволно се беше съгласила на тази работа, защото по всяка вероятност от нея нямаше никаква полза.

Дребничката Олеро вдигна поглед към нея — с четчица в ръка, очите ѝ широко отворени.

— Томико, не е прилично да се говори така!

— Защо?

— Това би било отвратително. Аз не изпитвам влечение към Осден!

— Не знаех, че това има значение за теб — безразлично отговори Томико, макар да знаеше. Събра някакви бумажки и изрече, напусайки каютата: — Надявам се, че каквото и да стане, ти и Харфекс ще завършите преди последния звънец. Изморена съм.

Олеро заплака. Сълзите капеха по малките ѝ позлатени зърна. Тя лесно се разплакваше. А Томико плака за последен път, когато беше на десет години.

Екипажът на кораба беше тъжен, но положението се подобри, когато Аснанифойл и компютрите му засякоха планета 4470. Тя стоеше там, един тъмнозелен скъпоценен камък, като истината на дъното на гравитационния кладенец. Щом забелязаха жълтозеления диск, чувството им на взаимност започна да се засилва. Егоизмът на Осден, прецизираното му безсърдечие сега стана обединителен център за останалите.

— Може би е изпратен с нас като момче за бой — предположи Манон. — Земяните го наричат „жертвен козел“. В края на краищата възможно е влиянието му да се окаже благотворно.

Никой не възрази, защото всички се стараеха да бъдат добри един с друг. Влязоха в орбита около планетата. На нощната ѝ страна не се виждаха светлини, на континентите нямаше нищо, което да се припише на животни със съзидателно начало.

— Няма хора — промърмори Харфекс.

— Разбира се, че няма — прекъсна го Осден. Той седеше пред екрана, надянал на главата си найлонов плик. Твърдеше, че полиетиленът не пропуска емпатичния шум, който усещаше от останалите членове на екипажа. — Намираме се на разстояние двеста светлинни години от границите на Хейнската експанзия, а извън нейните предели няма хора. Никъде. Нали не мислите, че Създателят ще извърши два пъти тази ужасна грешка?

Никой не му обърна особено внимание. Всички гледаха жълтозелената необятност долу, без да откъсват поглед от екрана. Те не бяха приспособени за живот сред хората и онова, което виждаха, не беше пустош, а спокойствие. Дори Осден не изглеждаше абсолютно невъзмутим, както обикновено, а намръщен.

Спускане в пламъци към морето; въздушно разузнаване; кацане. Равнина, покрита с нещо, което приличаше на трева, дебело, зелено, с огъващи се стебла; заобикаляше кораба отвсякъде, обгърна извадените навън телекамери, изцапа обективите със ситен пращец.

— Изглежда като фитосфера без примеси — коментира Харфекс. — Осден, улавяш ли нещо, което притежава чувствителност?

Всички обърнаха глави към сенсора. Той се беше дръпнал от екрана и си наливаше чай. Рядко отговаряше на задаваните въпроси. Казармената строгост на военната дисциплина беше неприложима към тези екипажи от побъркани учени; командната им верига се намираше

някъде между парламентарната процедура и заповедта за целувка по бузата; един офицер от редовната армия би полудял от всичко това. Според необяснимото решение на Съвета обаче на доктор Хаито Томико бяха дадени пълномощията на координатор и сега за пръв път тя използва прерогативите си.

— Мистър сенсор Осден, моля ви, отговорете на мистър Харфлекс.

— Как мога да „разбера“ нещо оттам — отвърна Осден, без да се обръща, — щом тук съм заобиколен от чувствата на девет неврастенични човекообразни, бъкащи около мен като глисти в помийна яма? Когато имам нещо да ви казвам, ще ви го кажа. Знам отговорността си на сенсор. Но ако ти, координатор Хаито, пак се опиташ да ми заповядваш, ще се смятам освободен от тази отговорност.

— Много добре, мистър сенсор. Вярвам, че занапред заповеди няма да бъдат необходими — ниският глас на Томико беше спокоен, но Осден сякаш трепна — като че ли вълната на нейната едва сдържана злоба го удари в гърба с физическа сила.

Предчувствията на биолога се потвърдиха. Когато започнаха анализите, не откриха животни дори на равнище микросвят. Тук никой никого никога не бе изял. Всички живи форми бяха фотосинтезиращи или сапрофаги, живеещи за сметка на светлината или смъртта, но не на живота. Растения, безкрайни растения — и нито един от техните видове не бе познат на пришълците от света на Човека. Безкрайни оттенъци и интензивност на зеленото, виолетовото, пурпурното, кафявото, червеното. Безкрайна тишина. Само вятър, люлеещ листата и клонките, топъл ласкав вятър, изпълнен със спори и прашец, разнасящ сладък бледозелен прах над пространствата с огромни треви — степи без храсти, гори без цветя, по които не беше стъпвал ничий крак и ничие око не им се радваше. Топъл, тъжен свят, тъжен и безметежен. Разузнавачите бродеха по слънчевите равнини от филиоформи, сякаш се намираха в санаториум, и тихо разговаряха. Знаеха, че гласовете им нарушават тишината, дълга сто милиона години, тишината на вятъра и листата, на листата и вятъра, духащ, затихващ и отново пробуждащ се. Те разговаряха тихо, но тъй като бяха човешки същества — разговаряха.

— Нещастният Осден — каза Джени Чонг, биолог и техник, която пилотираше хеликоптера им към Северния полюс. — Цялата тази фантастично висока точност на възпроизвеждането е натъпкана в мозъка му, а тук няма какво да приема. Какъв крах!

— Той ми беше казал, че мрази растенията — прихна Олеро. — Май ще ги обикне, защото по-малко му досаждат от нас.

— Не мога да кажа, че и аз ги обичам — вметна Порлок, гледайки надолу към пурпурните вълни на Северната околополярна гора. — Едно и също. Няма разум. Ако човек се окаже самичък в тази гора, непременно ще полудее.

— Но всичко това е живо! — възкликна Джени Чонг.

— А ако е живо, Осден го мрази.

— Всъщност той не е толкова лош — каза Олеро великодушно.

Порлок я погледна изкосо и попита:

— Не си ли спала с него?

Олеро се разплака и завика:

— Вие, земяните, сте простаци!

— Не, не е спала. — Джени Чонг веднага я защити. — Ами ти, Порлок?

Химикът притеснено се засмя:

— Ха, ха, ха.

Пръски слюнка избиха на устата му.

— Осден не понася, когато някой се докосне до него — Олеро потрепери. — Веднъж случайно го допрях, а той ме отблъсна, сякаш бях мръсен парцал.

— Той е същинско зло — каза Порлок с неестествен глас, гледайки с уплаха двете жени. — Всичко ще свърши с това, че Осден ще провали нашата експедиция, като ни пречи по един или друг начин. Запомнете думите ми! Той не е приспособен да живее с други хора!

Приземиха се на Северния полюс. Полунощното слънце тлееше над ниските хълмове. Къси, безстрастни зеленикави биоформи се протягаха в различни посоки, но всички — на юг. Потиснати от невероятната тишина, тримата изследователи приготвиха уредите и инструментите и започнаха работа — три вируса, които ситно подскачат върху тялото на неподвижен гигант.

Никой не предлагаше на Осден да вземе участие в проучването на планетата нито като пилот, нито като фотограф или регистратор, а

самият той никога не проявяваше желание, ето защо рядко напускаше базовия лагер. Въвеждаше ботаничните таксономични данни, получени от Харфекс, и помагаше като асистент на Ескуана, в чиито функции влизаше главно да поддържа в работещо състояние и да ремонтира системите и механизмите. Ескуана започна много да спи — по двадесет и пет и повече часа от тридесетчасовото денонощие на планетата, като заспиваше направо по време на ремонт на радиото или проверявайки схемата на управление на хеликоптера. Веднъж координаторът Томико остана в базата, за да го наблюдава. В лагера нямаше никой друг освен Посвет Ту, която получаваше епилептични припадъци; Манон днес я беше затворил в лазарета в състояние на превантивна кататония. Томико четеше рапорти пред запомнящото устройство и същевременно наблюдаваше Осден и Ескуана.

— Вероятно искаш да използваш 860 микровалдоза, за да съединиш тази сглобка.

— Естествено.

— Извинявай, забелязах, че там бяха 840.

— И ще ги замениш, когато ще използвам 860. Ако не зная какво и кога да направя, инженере, ще поискам съвет от теб.

След миг Томико се огледа. Да, точно така — Ескуана спеше, пъхнал палец в устата си, с глава върху масата.

— Осден!

Той не отговори, бялото му лице не се обърна, но с нетърпеливо движение ѝ даде да разбере, че я чува.

— Не можеш да не знаеш, че Ескуана е силно раним.

— Не нося отговорност за психичните му реакции.

— Но отговаряш за собствените си. Тук Ескуана е необходим за нашата работа, а ти не си. Ако не можеш да контролираш враждебността си, трябва да го избягваш.

Осден остави инструментите и стана.

— С удоволствие — каза с металния си, стържещ глас. — Вероятно не можеш да си представиш какво нещо е да изпитваш ирационалните страдания на Ескуана. Да бъдеш принуден да споделяш ужасната му страхливост, да се свиваш ведно с него от страх от всичко!

— Не се ли опитваш да оправдаеш жестокостта си към него? Според мен би трябвало да притежаваш по-голямо самоуважение. —

Томико внезапно разбра, че трепери от яд. — Ако емпатичната ти сила наистина ти дава възможност да споделяш страданията на Андре, защо това не събуди у теб ни най-малко състрадание?

— Състрадание? — попита Осден. — Състрадание. Какво знаеш ти за състраданието?

Тя втренчено го гледаше, но той не искаше да я погледне.

— Не би ли могъл да обрисуваш с думи емоционалното си състояние към мен в този момент?

— Мога да направя това много по-точно, отколкото ти. Учили са ме да анализирам такива отговори, когато ми се дават. И правя всичко, за да ги получа.

— Как можеш да очакваш, че ще изпитвам някакви хубави чувства към теб, щом се държиш така?

— Какво общо има как се държа? Ти, глупава свиня-майка, мислиш, че нещо зависи от това ли? Мислиш, че средният човек е източник на любов или добрина? Според мен по-добре е да те мразят, да те презират. Да не бъда жена или страхливец, предпочитам да ме мразят.

— Това са глупости. Самосъжаление. Всеки човек има...

— Но аз не съм човек — натърти Осден. — От едната страна сте вие, от другата — аз. Аз съм сам.

Изплашена от тази експлозия на краен солипсизъм, Томико помълча, сетне каза без злоба и съжаление, като лекар, който поставя диагноза:

— Ти непременно ще се погубиш, Осден.

— Това ще направиш ти, Хаито — присмя й се той. — Аз не изпадам в депресия и ножът за харакири не е за мен. Според теб с какво мога да се занимавам тук?

— Отиди си от лагера. Съжали себе си и нас. Вземи хеликоптера и информационното устройство и върви да да броиш видовете растения. В гората — Харфекс още не е стигнал дотам. Определи си сто квадратни метра в обсега на радиовръзката, но извън емпатичния ти радиус. Връзка в осем и в двадесет и четири часа. Всеки ден.

Осден отлетя. Пет дни нямаше друга информация освен лаконичното му „Всичко е наред“ два пъти на ден. Атмосферата в базовия лагер се промени като театрален декор. Ескуана бодърстваше по осемнадесет часа в денонощие. Посвет Ту измъкна звездобразната

си лютня и свиреше на нея небеснокрасива музика (музиката докарваше Осден до бяс). Манон, Харфекс, Джени Чонг и Томико — всички се отказаха от транквилантите. От радост Порлок получи някаква спиртна напитка в лабораторията си и си я изпи самичък. Непрекъснато беше пиян. Аснанифойл и Посвет Ту цяла нощ продължаваха Епифанията на числата — тази мистична оргия на висшата математика, която е най-висшето удоволствие за религиозната сетианска душа. Олеро спеше с всекиго. Работата вървеше добре.

Веднъж специалистът по неживата природа, който работеше сред високите дебели стебла на граминофорите, дотича в базата.

— В гората има нещо! — Очите му бяха изцъклени, задъхваше се, мустаците и пръстите му се тресяха. — Нещо голямо. Вървеше зад мен. Аз се бях навел и отбелязвах височината. Това се нахвърли върху мен. Сякаш падна от дървото. Отзад. — Той огледа всички, в широко отворените му очи бяха застинали ужас и изнемога.

— Седни, Порлок. Не го приемай толкова сериозно. А сега разкажи всичко отначало, съвсем отначало. И така, какво видя?

— Не беше ясно. Само движение. Решително. Не знам какво би могло да бъде. Нещо, което се движеше само. Сред дърветата, дървоформите или както ги наричаме. В покрайнините на гората.

Харфекс изглеждаше мрачен.

— Тук няма нищо, което би могло да ви нападне, Порлок. Няма дори микроорганизми. Тук не може да има голямо животно.

— Може би сте видели внезапно падащ епифит или зад вас се е смъкнала някоя лоза?

— Не — врътна глава Порлок. — Това се стовари отгоре ми през клоните. Бързо. Когато се обърнах, веднага изчезна някъде нагоре. То издаваше шум, нещо като прашене. Ако не е било животно, само Бог знае какво може да е. То беше голямо — толкова голямо... като човек най-малкото. Може би червеникаво на цвят. Не можах да видя добре. Не съм уверен.

— Това е бил Осден — каза Джени Чонг. — В ролята на Тарзан. — Тя нервно се изхили, а Томико сподави своя дивашки, безпомощен смях. Но Харфекс не се усмихна.

— Човек започва да се чувства неуютно под дървоформите — заговори той със своя учтив сдържан глас. — Забелязал съм го. Може би затова не мога да работя в горите. Има някаква хипнотична

своеобразност в окраската и промеждутъците между стволите и клоните, особено откъм слънчевата страна; и от изхвърлените спори израстват толкова подредени и правилно разположени растения, че изглеждат неестествено. Намирам го за много неприятно, субективно казано. Ами ако по-силен ефект от подобен род може да предизвиква халюцинации?

Порлок тръсна глава и облиза устни.

— Така си беше. Нещо. Движещо се с някаква цел. Опитва се да ме нападне отзад.

Когато тази нощ, както винаги точно в дванадесет часа, Осден се свърза по радиото, Харфекс му разказа за случката с Порлок:

— Не сте ли се сблъскали с нещо подобно, мистър Осден, което би могло да потвърди впечатленията на мистър Порлок, че в гората съществуват движещи се и чувстващи живи форми?

— С-с-с — отговори сардонично радиото. — Не. Лайно — произнесе неприятният глас на Осден.

— Вие сега сте по-далеч в гората от всекиго от нас — каза Харфекс с неотслабваща учтивост, — не сте ли съгласен с моите впечатления, че обстановката там е способна да дестабилизира възприятията и може би да предизвика халюцинации?

— С-с-с. Съгласен съм, че възприятията на Порлок лесно могат да се дестабилизират. Затворете го в лабораторията. Така най-малко ще навреди. Още нещо?

— Не сега — отговори Харфекс и Осден прекъсна връзката.

Никой не можеше да повярва в разказа на Порлок и същевременно никой не можеше да не му вярва. Той беше уверен, че нещо — нещо голямо, се е опитало внезапно да го нападне. Трудно бе да се отрече това, тъй като се намираха в чужд свят и всеки, който навлизаше в гората, усещаше под дърветата някаква треска и смътно предчувствие.

— Разбира се, ще ги наричаме дървета — отбеляза Харфекс. — Те наистина са си дървета, само че съвсем други.

Всички се съгласиха, че в гората се чувстват някак си неловко, сякаш отзад нещо ги следва.

— Трябва да си изясним каква е работата. — Порлок помоли да го изпратят в гората като временен помощник на биолога за проучване и наблюдение. Олеро и Джени Чонг поискаха да ги изпратят двете

заедно. Харфекс ги стовари близо до базовия лагер в обширния горски масив, заемащ четири пети от Континент Д. Забрани им да носят оръжие. Те не трябваше да прекрачват границата на участъка на Осден. Два пъти в денонощието редовно установяваха радиовръзка. Така продължи три дни. Порлок съобщи за някакво мимолетно видение, което според него имало полувертикална форма и се движело сред дърветата към реката; Олеро беше убедена, че през втората нощ е чула как някой броди около палатката.

— На тази планета няма животни — твърдеше Харфекс измъчено. Сетне Осден пропусна сутрешния си радиосеанс. Томико почака около час, после излетя с Харфекс в района, където според Осден той се е намирал миналата нощ. Но когато хеликоптерът увисна над морето от пурпурни листа — безкрайно, непроницаемо, обхвана я паническо отчаяние.

— Как ще го намерим тук?

— Той докладва, че е спрял на брега на реката. Ще потърсим хеликоптера му; палатката му сигурно е до него, а той не би трябвало да е далеч. Отбелязването на видовете е бавна работа. Ето я и реката.

— Това е хеликоптерът му — посочи Томико яркото петно с чужд блясък сред растителните цветове и сенки. — Хайде да слезем.

Тя фиксира машината над земята и спусна стълбата. Заедно с Харфекс слязоха на земята.

Живото море се склучи над главите им.

Щом краката на Томико докоснаха земята, тя разкопча кобура си, но като погледна невъоръжения Харфекс, реши да не вади оръжието си, макар във всеки момент да бе готова да го стори. Обгръщаше ги абсолютна тишина. Едва бяха изминали няколко метра от бавната кафява река и светлината стана мъждива. Дебелите стволове бяха разположени доста далеч един от друг, почти на еднакво разстояние и почти еднакви на вид; кожата им бе мека, някои изглеждаха гладки, а други порести, сиви или зеленокафяви и кафяви, обвити от пълзящи растения и украсени с гирлянди епифити, протегнали преплетени букети от големи, тъмни, подобни на чинии листа. Те образуваха слоест покрив, дебел двадесет-тридесет метра. Почвата пружинираше под краката като батут, всеки сантиметър беше оплетен от корени и покрит с ниски стръкове с месести листа.

— Ето палатката му — изрече Томико и се изплаши от звука на собствения си глас в това безмълвие. Вътре намериха спален чувал, няколко книжки, кутия с продукти. „Трябва да викаме, да го зовем“ — помисли си тя, но дори не го предложи на глас. Не го направи и Харфекс. Обикаляха около палатката, като особено внимаваха да не се изгубят един друг от очи в гората в съгъстващия се мрак.

Томико се спъна в тялото на Осден най-много на тридесет метра от палатката, привлечени от бялото петно на падналия бележник. Лежеше ничком между две дървета с огромни корени. Главата и ръцете му бяха покрити с кръв — някъде беше засъхнала, а някъде все още червена, стичаща се.

Харфекс застана до нея, бледото му лице на хайнит в мрака изглеждаше съвсем зелено.

— Мъртъв ли е?

— Не, ударили са го. Отзад. — Пръстите на Томико опипваха окървавения череп, слепите очи, тила му. — Оръжие или инструмент. Не напипвам счупване.

Тя обърна тялото на Осден, за да могат да го вдигнат, и очите му веднага се отвориха. Томико прикрепяше главата му, беше се навела току над лицето му. Бледите му устни се разкривиха от болка. В нея се просмука страх. Тя високо извика два или три пъти и се опита да избяга, тътрейки нозе и спъвайки се в страшната тишина. Харфекс я хвана, от докосването му и от звука на гласа му страхът ѝ понамаля.

— Какво стана? Какво е това?

— Не зная — тя изхлипа. Сърцето ѝ все още пърхаше в гърдите ѝ, очите ѝ бяха замъглени. — Това е страх... Изплаших се. Когато надърнах в очите му.

— И двамата сме нервни. Не разбирам...

— Вече всичко е наред. Хайде, той има нужда от нашата помощ.

Действайки с безсмислена припряност, довякоха Осден до брега на реката; надигнаха го и го овързаха с въжето от хеликоптера под мишниците. Той висеше като чувал, леко се полюляваше под лепкавото тъмно море от листа. Напъхаха го в машината и само след миг вече летяха над степта. След като Томико улови сигналите на радиомаяка на базовия лагер, дълбоко въздъхна и срещна очите на Харфекс.

— Толкова се изплаших! Почти изгубих съзнание. Такова не ми се беше случвало досега.

— Аз също бях изплашен... без видима причина — отговори хайнитът. И наистина изглеждаше потресен и някак остарял. — Не колкото тебе, но безпричинно.

— Това се случи, когато го опипвах, когато го държах. Стори ми се, че по някое време дойде в съзнание.

— Емпатия... Надявам се да може да ни разкаже какво го е нападнало.

Като счупена кукла, измазан с кръв и кал, Осден лежеше на задната седалка, както го бяха стоварили в безумното си бързане да се измъкнат от гората. Връщането им в базата предизвика голяма паника.

Неумелата жестокост на нападението беше зловеща и будеше недоумение. Тъй като Харфекс упорито отричаше всякаква възможност за съществуването на животни, започнаха да мислят за чувстващи растения, за растителни чудовища, за психични проекции. Латентната фобия на Джени Чонг отново се прояви, тя можеше да говори само за тъмните „его“, които навсякъде преследват хората зад гърба им. Тя, Олеро и Порлок бяха изтеглени на базата, която никой нямаше особено желание да напусне.

Осден беше изгубил твърде много кръв за тези три или четири часа, през които беше лежал в гората. От сътресението и силната контузия беше изпаднал в шок и предкоматозно състояние. След известно време то се смени с лека треска и той с молба в гласа си няколко пъти повика: „Доктор Хамерхелд!“ Когато след два дни, които се сториха на околните мъчително дълги, Осден дойде в съзнание, Томико извика Харфекс в каютата му.

— Осден, можете ли да ни кажете какво ви нападна?

Бледите очи се плъзнаха встрани от лицето на Харфекс.

— Нападнали са ви — меко каза Томико. Този сновящ поглед й беше познат до ненавист, но тя беше физик, човек, който предпазваше от опасности. — Може би още не си спомняте. Нещо ви е нападнало. Вие бяхте в гората...

— Какво... в гората?

Той жадно пое въздух. На лицето му се появи израз на проясняващо се съзнание. След малко произнесе:

— Не зная.

— Вие сте видели какво ви е нападнало — настоя Харфекс.

— Не зная.

— Сега ще си спомните ли?

— Не зная.

— Животът на всички ни може да зависи от това. Длъжен сте да ни кажете какво сте видели!

— Не зная — за кой ли път твърдеше Осден, хлипайки от слабост. Беше твърде слаб, за да крие, че не знае отговора. Порлок стоеше наблизко, дъвчеше мустаците си с пиперен цвят и се мъчеше да чуе какво си говорят в каютата.

Харфекс се наведе над Осден и натърти: „Ти ще ни кажеш.“ Наложил се Томико решително да се намеси.

Харфекс се сдържаше толкова трудно, че на човек му ставаше мъчно да го гледа. Отиде в каютата си, където сигурно е изпил двойна или тройна доза транквиланти. Останалите мъже и жени, разпръснати из голямата крехка постройка — дълга главна зала и десет каюти-спални, не говореха, но изглеждаха потиснати и раздразнени. Както винаги, Осден и сега имаше власт над всички. Томико се беше навела над него и го гледеше с изгаряща омраза, която разяждаше гърлото ѝ като жлъчка. Чудовищният му егоизъм, който подхранваше това чувство у другите, абсолютното му себелюбие бяха по-лоши, отколкото какъвто и да е, дори най-ужасния физически дефект. Той е чудовище по рождение и затова не бива да живее. Трябва да умре. Защо ли не са му размазали главата?

Веднъж Осден лежеше безжизнен и бял, безпомощно изпънал ръце покрай тялото си, безцветните му очи бяха широко отворени, а от гълчетата им се стичаха сълзи. Той се мъчеше да се защити.

— Не — каза с тих хрипкав глас и се опита да вдигне ръце, за да покрие главата си. — Не!

Томико седна на сгъваем стол до кревата му и след няколко секунди покри ръката му със своята. Той се опита да я измъкне, но тя я задържа със сила.

Възцари се дълга тишина.

— Осден — най-сетне промълви тя. — Извинявай, извинявай. Искам да се оправяш. Позволи ми да желая да си добре. Не искам да ти навредя. Чуй ме, сега трябва да зная. Това беше един от нас, нали? Не, не ми отговаряй, само ми кажи, ако греша, но аз не греша... Разбира се, на тази планета има животни. Те са десет. Не те питам кой беше. Това не е важно, нали? Точно сега можех да бъда и аз. Разбирам.

Но не ми е ясно как стана, Осден. Не можеш да си представиш колко трудно е за нас да разберем... Знаеш ли, ами ако вместо омраза и страх имаше любов?... Нима никога не е имало любов?

— Не.

— Защо не? Защо никога не може да я има? Нима всички човешки същества са толкова слаби? Това е страшно. Нищо. Голяма работа! Не се тревожи. Не говори. Поне сега не е омраза, нали? Най-малкото симпатия, съчувствие, доброжелателност. Ти би трябвало да го чувстваш. Усещаш ли го?

— Покрай всичко друго — прошепна той едва чуто.

— Вероятно шумът на моето подсъзнание. И още някой в стаята. Когато те намерихме там, в гората, когато се мъчех да те обърна, ти замалко дойде на себе си и аз почувствах ужаса, който струеше от теб. За миг полудях от страх. Когато чувствах това, ти ли ме изплаши?

— Не.

Ръката ѝ все още покриваше неговата, а той, отпуснат, бавно заспиваше, като човек, получил облекчение от мъчещата го болка.

— Гората — мърмореше той; тя едва го чуваше. — Страхувам се.

Томико вече не стискаше ръката му, а просто я държеше в своята и гледаше как Осден заспива. Знаеше какво чувства самата тя и следователно какво би трябвало да чувства той. Беше сигурна: съществува само едно чувство или състояние на човешкото същество, което може така, изцяло и напълно да обърне наопаки всичко вътре в теб, за един миг да те принуди да преосмислиш всичко отново. Във Великия език на Хейн има една дума — ONTA, за любов и за омраза. Тя, разбира се, не се е влюбила в Осден, това беше нещо друго. Чувството, което изпитваше към него, беше ONTA, противоположното на омраза. Държеше ръката му и помежду им течеше ток, божествено електрическо докосване, от което винаги се е бояла. Докато той заспиваше, пръстенът от мускули около устата му — като анатомично пособие — се отпускаше и Томико видя върху лицето му нещо, което никой от тях никога не бе виждал — едва доловима усмивка. Скоро се стопи. Осден спеше.

Той беше издръжлив; на следния ден вече седеше и искаше да яде. Харфекс се опитваше да го разпита, но Томико му забрани. Тя закачи полиетилен на вратата на каютата му, както самият Осден често правеше.

— Това блокира ли емпатичните ти възприятия? — попита го тя и той отговори със сух предпазлив глас, с какъвто сега разговаряха помежду си:

— Не.

— Е, поне ги отслабва, нали?

— Отчасти. Повече е самовнушение. Доктор Хамерхелд мислеше, че действа... Може би е така, едва-едва...

Веднъж е съществувала любов. Изплашено дете, задъхващо се от прилива на кръв под въздействието на приливите и отливите, шибано от гигантските емоции на възрастните, потъващо момченце, спасено от един човек. Баща-Майка-Бог — и нищо друго.

— Жив ли е още? — попита Томико, мислейки за невероятната самота на Осден и странната жестокост на великите лекари. Трепна, когато чу високия му накъсан смях.

— Той е умрял най-малко преди два и половина века! Нима си забравила къде сме, координаторе? Всички ние оставихме в миналото нашите малки семейства...

Зад полиетиленовата завеса смътно се различаваха останалите осем човешки същества, дошли на планета 4470. Разговаряха тихо и напрегнато. Ескуана спеше; Посвет Ту беше в лазарета; Джени Чонг се опитваше да регулира осветлението в стаята си така, че да не хвърля сенки.

— Всички се страхуват — изплашено каза Томико. — Тормози ги мисълта какво те е нападнало. Нещо като маймуно-картоф или гигантски отровен спанак. Не зная... Дори Харфекс. Може би си прав да не им разказваш. Но още по-лошо ще стане, ако изгубим доверие един в друг. Защо сме толкова страхливи, не умеем да гледаме фактите в очите, толкова лесно се пречупваме? Нима всички наистина сме луди?

— Скоро ще стане по-лошо.

— Защо?

— Има нещо... — Той стисна устни, мускулите около устата му изпъкнаха.

— Нещо, което притежава чувство?

— Чувство.

— В гората?

Той кимна.

— Но какво е това?

— Страхът. — Отново изглеждаше странен и неспокойно потрепера. — Когато паднах там, не изгубих веднага съзнание. Или пък съм дошъл на себе си. Не зная. По-скоро приличаше на парализа.

— Да, вероятно.

— Лежах на земята. Не можех да стана. Лицето ми бе в калта, в тази мека листна плесен. Тя беше запушила ноздрите и очите ми. Не можех да виждам. Като че ли бях заровен в земята, погребан в земята, нейна част. Знаех, че лежа между две дървета, макар никога да не бях ги виждал. Мисля, че мога да усещам корените. Под себе си в земята, долу под земята. Ръцете ми бяха окървавени, чувствах го, кръвта образуваше лепкава кал около лицето ми. Усетих страх. Той растеше, сякаш те най-сетне разбраха, че аз съм там, лежа върху тях, под тях, сред тях, нещо, от което се боят, самото то част от техния страх. Не можех да прогоня страха и той продължи да се засилва, а аз не бях в състояние да помръдна, да избягам. Сигурно съм изгубил съзнание, докато мислех, а после страхът пак влезе в мен и аз все още не можех да се движа. Също като тях.

Томико почувства хлад от настръхналите си коси — включваше се органът на страха.

— Те — кои са те, Осден?

— Те са... не зная. Страхът.

— Какво приказваш? — възмути се Харфекс, когато Томико му разказа за разговора им. Тя още не му позволяваше да задава въпроси на Осден, чувствайки, че е длъжна да го защити от бесния натиск на мощните, несдържани от нищо емоции на хайните. За жалост това разпали бавния огън на параноидно безпокойство в нещастния Харфекс — той си помисли, че тя и Осден заедно скриват някакви изключително важни доказателства, които дори могат да доведат целия екипаж до гибел.

— Прилича ми на слепец, който се опитва да нарисова слон. Осден не е видял и не е чул това нещо... с чувство, също както и ние.

— Но той го почувства, скъпа Хаито, нали? — попита Харфекс с едва сдържана ярост. — Не емпатично. На собствения си череп. То дойде, събори го и го удари с тъп предмет. Нима дори с крайчеца на окото си не го е видял?

— Какво трябваше да види, Харфекс?

Но той не усети многозначителността в тона ѝ; дори не искаше да я чуе.

— Човекът се страхува от чужденеца. Убиецът е отвън, чужденец, а не е един от нас. Дяволът не е в мен!

— Още от първият удар е изпаднал в безсъзнание. — Томико започваше да губи търпение. — Нищо не е видял. А когато е дошъл на себе си, сам в гората, почувствал вледеняващ страх. Не своя собствен. Емпатичен ефект. Той е сигурен. И е сигурен, че страхът не е идвал от нас. Следователно очевидно е, че не всички местни форми на живот са лишени от способността да чувстват.

Харфекс я гледаше мрачно.

— Опитваш се да ме наплашиш, Хаито. Не разбирам защо искаш да го направиш.

Той стана и отиде в лабораторията си, четиридесетгодишен мъж, задъхвайки се и тътрейки крака като осемдесетгодишен старец.

Томико огледа останалите. До известна степен беше отчаяна. Ясно съзнаваше, че новият крехък вътрешен контакт с Осден ѝ придава някаква допълнителна сила. Но щом Харфекс не успя да запази благоразумие, какво да чака от другите? Порлок и Ескуана се бяха заключили в каютите си, останалите или работеха, или бяха заети с нещо друго. Отначало координаторът не разбираше какво има, но после видя, че всички седяха с лице към близката гора. Олеро играеше шахмат с Аснанифойл и непрекъснато местеше стола си, така че накрая се оказа редом с него.

Томико отиде при Манон, който изследваше кълбо паякообразни кафяви корени, и го помоли да отгатне главоблъсканицата. Той веднага откликна с несвойствен лаконизъм:

— Погледни врага.

— Кой е врагът? Какво чувстваш ти, Манон?

В сърцето ѝ се пробуди внезапна надежда, че той като психолог и този непонятен свят на намеци и емпатия, където биолозите се объркваха, могат да помогнат.

— Чувствам силно безпокойство със специфична пространствена ориентация. Но аз не съм емпат. Ето защо обяснявам тази тревога с особената стресова ситуация, т.е. нападението над член на екипажа в гората, както и с абсолютната стресова ситуация, т.е. моето присъствие

в съвършено чуждо обкръжение, за което свръхтипичните конотации на думата „гора“ предоставят неизбежна метафора.

През нощта Осден събуди Томико — крещеше насън. Манон вече го успокояваше и тя пак потъна в собствените си разпръсващи се в мрака, непроходими сънища. На сутринта Ескуана не се събуди. Не помогнаха и стимулаторите. Той все повече се вкопчваше в съня, докато не легна, сви се на кълбо и притисна палец до устните си. Безполезно беше.

— Двамина за два дни. Десет негърчета, девет негърчета... — Говореше Порлок.

— А ти си следващото негърче — озъби му се Джени Чонг. — Върви си изследвай урината.

— Той ще побърка всички ни — Порлок стана и размаха лявата си ръка. — Нима не разбирате? Боже милостиви, всички ли сте глухи и слепи? Нима не чувствате какво прави, неговите еманации? Всичко това излиза от него — оттам, от стаята му, от мозъка му. Всички ни ще побърка със страха си!

— Кой? — произнесе със заплашителен израз огромният Аснанифойл, надвиснал над дребничкия земянин.

— Трябва ли да го назова? Моля — Осден! Осден! Осден! Чудите се защо се опитах да го убия ли? Заради самоотбрана. Да спася всички ви. Защото не искате да видите какво се кани да направи с вас. Той саботираше експедицията, като ни скарваше, а сега има намерение да ни побърка, като излъчва страх върху нас така, че не можем да спим или да мислим, подобно на огромно радио, което не издава нито звук, но работи през цялото време и вие не можете да спите, не можете да мислите. Хаито и Харфекс вече са под негов контрол, но останалите биха могли да бъдат спасени. И аз бях длъжен да го направя!

— Ти не го направи съвсем сполучливо — Осден стоеше полугол на вратата на каютата си. — Бих могъл да те ударя по-силно. Дявол да го вземе, това не бях аз, аз не съм те наплашил до смърт, Порлок, това е оттам — от гората!

Порлок направи отчаян опит да се нахвърли върху Осден, но Аснанифойл го сграбчи и го задържа с лекота, докато Манон му направи успокояваща инжекция. Отведоха го, още цяла минута се чуваха крясъците му за гигантския предавател. После успокоителното

започна да действа и той се присъедини към мирната тишина на Ескуана.

— Прекрасно — отбеляза Харфекс. — Сега, Осден, вие ще ни разкажете какво знаете.

— Аз нищо не знам.

Осден изглеждаше съсипан и слаб. Томико го принуди да седне, преди да заговори.

— След като прекарах в гората три дни, аз си помислих, че от време на време приемам нещо като афект.

— Защо не докладвахте за това?

— Смятах, че полудявам като всички.

— Въпреки всичко трябваше да ни съобщите.

— Вие щяхте да ме върнете в базата. Не можех да го понеса. Разбирате, че включването ми в експедицията беше огромна грешка. Не съм способен да живея съвместно с девет неврастенични личности в тясно затворено пространство. Не съм бил прав, като се писах доброволец за Свръхдалечното търсене, и Съветът не беше прав, като ме одобри.

Никой не възрази, но Томико видя — този път съвсем ясно, че раменете на Осден се тресат, че лицевите му мускули са напрегнати, защото прие горчивото им съгласие.

— Както и да е, не исках да се връщам в базата, понеже съм любопитен. Дори да съм се побъркал, как бих могъл да приема емпатични афекти, щом няма същество, което да ги генерира? Освен това те не бяха толкова лоши. Твърде смътни. Странни. Като полъх в затворена стая, кратко припламване в периферното зрение. Нищо съществено. Наистина нищо. — За известно време млъкна, ободрен от вниманието им; те слушаха, значи той разказваше. Изцяло беше в тяхна власт. Ако не го обичаха, той трябваше да ги мрази, ако те му се присмиваха, налагаше му се да им се подиграва, ако го слушаха, той се превръщаше в разказвач. Осден беше безпомощен пленник на техните емоции, реакции, настроения. Сега те бяха седем; твърде много, за да угоди на всички, ето защо постоянно се натъкваше ту на нечий каприз, ту на нечия прищявка. Не можеше да намери хармония. Дори когато говореше, нечие внимание непременно блуждаеше: вероятно Олеро мислеше, че той не е толкова непривлекателен; Харфекс търсеше скрит смисъл в думите му; мозъкът на Аснанифойл, който не се задържаше

задълго на нещо конкретно, се отнасяше в безкрайния свят на числата; а Томико се отклоняваше към съжаление и страх. Осден се запъна, изпусна нишката. — Аз... аз си помислих, че сигурно са дърветата — и млъкна.

— Не са дърветата — отрече Харфекс. — Те нямат нервна система, както и растенията от хайнски произход на Земята. Не.

— Заради дърветата не забелязвате гората, както казват на Земята — вметна Манон, усмихвайки се палаво. Харфекс се втренчи в него.

— Какво ще кажете за корените, които ни затрудняват вече двадесет дни, а?

— Е, и какво за тях?

— Безспорно имат родствена връзка. Дърветата са роднини. Вярно ли е? Сега нека предположим най-невероятното — че вие нищо не знаете за строежа на мозъка на животните. И ви е дадена само една отделна клетка. Бъдете така добър да определите какво е това? Нима сте видели, че тя е способна да чувства?

— Не, защото тя не е способна. Отделната клетка е способна само да реагира механично на дразнението. Нищо повече. Предполагате, че индивидуалните дървоформи са „клетки“, нещо като мозъка ли, Манон?

— Не точно. Аз само забелязах, че всички са взаимно свързани както на ниво кореново сцепление, така и чрез зелените епифити в клоните. Съединение с невероятна сложност и физически размери. Вижте, дори степните тревоформи имат коренови връзки, нали? Знам, че чувствителността и разумът не са нещо материално, не можете да ги намерите в клетките на главния мозък или да ги анализирате откъснато от тях. Това е функция на взаимно свързани клетки. В известен смисъл тази връзка е родственост. Тя не съществува. Не се опитвам да докажа, че съществува. Само предполагам, че Осден би трябвало да може да я опише.

Осден го прекъсна, говорейки сякаш в транс:

— Чувстваща материя без органи на чувствата. Сляпа, глуха, лишена от нервна система, неподвижна. Известна дразнимост — реакция на допир. Реакция на слънцето, на светлината, на водата, на химическите съединения в земята около корените. Всичко

непостижимо за животинския разум. Присъствие без мозък. Осъзнаване на съществуването без обект или субект. Нирвана.

— Защо прие страх? — сухо попита Томико.

— Не зная. Не мога да виждам как възниква осъзнаването на обектите или на някого другото: неосъзната ответна реакция... Но няколко дни наред се усещаше известен дискомфорт. А после, когато лежах между двете дървета и кръвта ми течеше върху корените им... — Лицето на Осден се изпоти. — Тогава дойде страхът — продължи той треперейки, — само страх.

— Ако подобна функция съществуваше — възпротиви се Харфекс, — тя нямаше да е способна да осъзнава самодвижещ се материален организъм или да реагира на него. Тя щеше да ни възприема не повече, отколкото ние можем да осмислим Вселената.

— Ужасява ме безмълвието на тези безкрайни пространства^[4] — промърмори Томико. — Паскал е осъзнал безкрайността. С помощта на страха.

— На гората ние трябва да ѝ се струваме — продължи Манон — горски пожар, ураган, заплаха. Всичко, което се движи бързо, е опасно за растенията. А което няма корени, би трябвало да е чуждо, страшно. И ако това е разум, изглежда по-вероятно той да е осъзнал Осден, отколкото собственият мозък е отворен за връзка с всички други, докато разумът му е нормален, и който е лежал, страдайки от болка и умирайки от страх в рамките на този разум, фактически вътре в него. Не е чудно, че разумът се е изплашил.

— Не е „той“! — възрази Харфекс. — Това не е живо същество, не е личност! В най-добрия случай може да бъде функция...

— Това е само страх — прекъсна го Осден.

Известно време всички мълчаха и слушаха тишината на заобикалящия ги свят.

— Нима онова, което през цялото време усещам зад себе си, е точно то? — попита потиснато Джени Чонг.

Осден кимна.

— Ти го усещаш, макар че си глуха. С Ескуана работата е най-лоша, защото той наистина притежава известни симпатични способности. Би могъл да изпрати сигнал, ако знаеше как, но е твърде слаб и затова може да бъде само медиум.

— Чуй ме, Осден — каза Томико, — ти можеш да изпратиш сигнал. Тогава го изпрати — на гората, на страха оттам; кажи му, че ние не искаме да му навредим. Ако се е получило нещо като афект, в който се превръщат нашите емоции, нима не можем да извършим обратно превръщане? Да изпратим съобщение: „Ние сме безвредни, ние сме дружелюбни.“

— Трябва да знаете, че никой не е в състояние да изпраща лъжлива емпатична информация. Вие не можете да изпратите нещо, което не съществува.

— Но ние нямаме намерение да вредим, ние сме дружелюбни.

— Наистина ли? Когато ме намерихте в гората, ти почувства ли дружелюбие?

— Не, аз бях изплашена. Но това беше страх на гората, на растенията, не мой собствен, нали?

— Каква разлика има? Всичко това ти си го чувствала. Нима не разбирате — от раздразнение гласът на Осден се повиши — защо не ви обичам и защо вие не ме обичате, вие всички? Нима не разбирате, че аз изпращам обратно целия негативен и агресивен афект, който чувствате към мен от момента, когато ме срещнахте за пръв път? Връщам ви вашата враждебност с лихвите. Правя го като самозащита. Като Порлок. Все пак това е самоотбрана; това е единствената способност, която съм усъвършенствал, за да заменя първоначалната си защита — пълното изолиране от околните. За съжаление това създава затворена верига, самоподдържаща се и самоподсилваща се. Първата ви реакция към мен беше инстинктивна антипатия към изрода. Сега вече е омраза. Не видяхте достойнствата ми. Гората-Мозък сега предава само страх и единственото съобщение, което мога да предам, е страх, защото когато съм оставен беззащитен пред нея, не съм способен да изпитвам нищо друго, освен страх.

— Какво трябва да правим сега? — попита Томико и Манон бързо отговори:

— Да сменим мястото. Да отидем на друг континент. Ако там има растения, които образуват разум, няма да ни забележат веднага, както беше и тук. Може би дори изобщо няма да искат да ни забележат.

— Това ще бъде голямо облекчение — хладно изрече Осден.

Останалите го гледаха с неочаквано любопитство. Той откряна завесата, видяха го такъв, какъвто е — безпомощен човек в капан.

Може би също като Томико и те разбраха, че самият капан, неговият груб и жесток егоизъм, е тяхно собствено творение, а не негово. Те бяха построили клетката и го затвориха в нея, а той като напласена маймуна правеше неприлични номера зад решетките. Ако му бяха предложили доверие, когато го бяха срещнали, ако им бяха стигнали силите да му предложат любов, какъв ли щеше да е сега?

Тогава никой от тях не се насили да направи това, а сега вече беше твърде късно. Ако имаше време, ако беше сама с него, Томико щеше постепенно да създаде резонанс на чувствата между тях, съзвучие в доверието, хармония; но време нямаше, трябваше да си свършат работата. Липсваше и помещение за култивиране на такова велико чувство, те трябваше да го отгледат с помощта на симпатията, съчувствието, на малки стъпки към любовта. Дори само това ѝ даде нови сили, но за него в никакъв случай не беше достатъчно. Забеляза върху сякаш одраното му лице израз на диво възмущение от любопитството им, от нейното съжаление.

— Легни си, раната ти пак се отвори — предложи му тя и той се подчини.

На следната утрин събраха нещата си, разтвориха напращения хангар и жилищните помещения и се отправиха към другото полукълбо на планета 4470, над червени и зелени континенти, над многобройни примки, над зелени морета. Забелязаха подходящо място на континент Г: степ с площ 20 хиляди квадратни километра от открити за всички ветрове граминиформи. Приземиха се на участък от около 100 километра, където нямаше нито гора, нито отделни дървета или горички. Растителните форми бяха събрани само в големи видове — колонии, никога не се смесваха, освен някои дребни вездесъщи сапрофити и спороносители. Екипажът пулверизира холломелд върху опорните конструкции на кораба и вечерта се заселиха в новия лагер. Ескуана все още спеше, а Порлок беше под седативното действие на инжекцията, но останалите бяха весели.

„Тук може да се диша“ — неуморно повтаряха всички.

Осден стана и неуверено се запъти към отвора на вратата; прегърбен, гледаше в сгъстяващия се мрак към тъмното пространство на люлеещата се трева, която не беше трева. Усещаше слабия сладък мирис на прашеца, не се чуваше нито звук, само мекото широко шумолене на вятъра. Бинтованата му глава се поизправи. Емпатът

дълго стоя неподвижно. Мракът настъпи, звездите заблещукаха — светлинки в прозорците на далечния човешки дом. Вятърът беше стихнал, не се чуваше никакъв звук. Той слушаше.

В дългата нощ слушаше и Хаито Томико. Лежеше и се вслушваше в кръвта в артериите и тъмните си вени, в дишането на спящите, в полъха на вятъра, в приближаващите сънища, в безбрежната статика на увеличаващите се звезди, сякаш околният свят бавно умираше, побягнал от адската самота в собствената си стая. Само Ескуана спеше. Порлок лежеше в усмирителна риза, несвързано бърборейки на неразбираемия си език. Олеро и Джени Чонг с мрачни лица играеха на карти. Посвет Ту беше в лазарета, потопена в лечебна вана. Аснанифойл рисуваше Мандалата, Тройната схема на Първоосновите^[5]. Манон и Харфекс седяха заедно с Осден.

Томико смени превръзката на главата му. Гладките му рижи коси — там, където не ги беше обръснала, изглеждаха странно. Сега бяха като посипани със сол. Ръцете ѝ трепереха, докато го превързваше.

Все още никой не беше произнесъл нито дума.

— Как може страхът да се окаже и тук? — попита тя и гласът ѝ прозвуча безжизнено и фалшиво в плашещата тишина.

— Не само дърветата, но и тревата...

— Та нали сме на двадесет хиляди километра от мястото, където бяхме сутринта, чак от другата страна на планетата!

— Всичко е едно цяло — каза Осден. — Една голяма зелена мисъл. Колко време е нужно на мисълта, за да премине от едното полукълбо на мозъка ти до другото?

— Това не мисли. Това не е мислещо същество — произнесе Харфекс безжизнено. — Това е само мрежа от процеси. Клони, епифити, израстъци, корени с възлести съединения между отделните екземпляри — всички би трябвало да притежават способността да предават електрохимически импулси. Така че всъщност не съществуват отделни растения. Дори пращецът е звено от една верига, някакъв вид чувствителност, пренасяна от вятъра над моретата, който свързват континентите. Но това е невъзможно. Цялата биосфера на планетата би трябвало да бъде единна комуникативна мрежа, чувствителна, ирационална, безсмъртна, изолирана...

— Изолирана — изрече Осден. — Това е! Това е страхът. Въпросът не е там, че сме способни да се придвижваме или да

разрушаваме. Въпросът е, че нас ни има. Ние сме други. Тук никога не е имало други.

— Прав си — отвърна Манон почти шепнешком. — Това няма равни на себе си. Няма врагове. Никакви контакти с никого, само със себе си. Сам, самотен, завинаги.

— Тогава каква е функцията на подобен разум в оцеляването на видовете?

— Може би не съществува такава функция — отговори Осден. — Защо се опитваш да се заравяш в телеологията, Харфекс? Нима не си хайнит? Нима мярката за сложност не е мярка на вечната шега?

Харфекс не реагира. Изглеждаше безжизнен.

— Ние трябва да напуснем тази планета.

— Сега вече знаете защо винаги исках да си отида, да избягам от вас — заговори Осден с оттенък на патологична доброта. — Чуждият страх е неприятен, нали? Ако беше поне разумът на животните... Бих могъл да се настроя на тяхната вълна. Разбирам се с рака и с тигъра; по-високият интелект дава на човека предимство. Би трябвало да ме използват в зоологическа градина, а не в човешки колектив. Ако можех да се настроя на проклетия картоф! Ако това не беше толкова неопределено... Знаете ли, че както и преди, приемам нещо повече от страх? Преди това да се паникьоса, то притежаваше... безметежност. Тогава не го осъзнавах, не си представях колко е велико. Да изпитваш едновременно постоянен ден и постоянна нощ. Всички ветрове и затишия ведно. Зимните и заедно с тях летните звезди. Да имаш корени и да имаш врагове. Да бъдеш свършен. Разбирате ли? Никаква намеса. Никой друг. Да бъдеш всичко!

„Преди никога не е говорил така“ — помисли си Томико.

— Ти си беззащитен пред това, Осден — каза му тя. — Личността ти вече се е променила. Ти си уязвим пред него. Може би не всички ще полудеem, но ти със сигурност, ако не отлетим.

Той се поколеба, после вдигна очи към Томико. За пръв път срещна очите ѝ: дълъг спокоен поглед, чист като езерна вода.

— Какво направи за мен здравият ми разсъдък? — попита Осден с усмивка. — Ти, Хаито, имаш обаче предимство. Имаш нещичко.

— Трябва да се махаме оттук — промърмори Харфекс.

— Ако разбере това — Осден ги изгледа замислен, — мога ли да му предам съобщение?

— Като казваш „разбера“ — произнесе Манон с рязък нервен глас, — мисля, че имаш предвид да спреш ретранслирането на емпатичната информация, която получаваш от растителния организъм: да спреш да отразяваш страха, да го поемеш в себе си. Това също веднага ще те убие или отново ще те доведе до пълно психологическо изтощение, до аутизъм.

— Защо? — попита Осден. — Това изпраща отражение, а спасението ми е именно в отражението. То не притежава разум, а аз съм човек.

— Мащабите не са същите. Какво може един-единствен човешки мозък срещу нещо толкова огромно?

— Единственият човешки мозък може да схване системност в мащабите на звездите и галактиките — подчерта Томико — и да я тълкува като Любов.

Манон изгледа всички поред; Харфекс мълчеше.

— По-лесно е да направя това в гората — каза Осден. — Кой ще ме закара там?

— Кога?

— Веднага. Преди всички да се пречупите или да побеснеете.

— Аз — отговори Томико.

— Никой няма да полети — тросна се Харфекс.

— Аз не мога — Манон почти хленчеше. — Аз... твърде съм напласен. Ще разбия машината.

— Вземи Ескуана. Ако се справя, той ще бъде медиум.

— Приемате ли плана на сенсора, координаторе? — официално попита Харфекс.

— Да.

— А аз не го одобрявам. И въпреки това ще полетя с вас.

— Мисля, че сме принудени, Харфекс — отговори Томико, гледайки Осден в лицето. Ужасната бяла маска беше изчезнала, върху него се четеше страстно желание — като лицето на любовник.

Олеро и Джени Чонг играеха на карти, за да не мислят за креватите си, които често посещаваха поради нарастващата им сънливост, за засилващия се страх, привилегировани като изплашени деца.

— Това нещо, то е в гората, заради него вие... ще...

— Ще се страхувам от тъмнината? — Осден презрително се усмихна. — Погледнете Ескуана, Порлок и дори Аснанифойл. То може да не ни навреди. Това е импулс, преминаващ през синапсите^[6], вятър, провиращ се през клоните. То е само сън.

Качиха се на хеликоптера. Ескуана все още спеше, свит на кълбо на задната седалка. Томико караше. Тя и Харфекс мълчаха, вглеждайки се в линията на гората, тъмнееща отпред в светлосивото пространство на осветената от звездите равнина.

Достигнаха черната линия и я пресякоха; сега под тях се разстилаше тъмнината.

Томико откри място, удобно за кацане, като се насили да лети ниско и сдържаше неистовото си желание да се издигне нагоре и да избяга. Огромната енергия на света-растение беше значително по-силна тук, в гората, и паниката му налиташе на огромни черни вълни. Отпред се мержелееше бледо петно с неправилна форма — оголеното теме на хълм, малко по-висок от най-високите черни дървоформи наоколо; не дървета; части от едно цяло с корени. Томико кацна — лошо кацане. Ръцете ѝ се плъзгаха по кормилото, сякаш ги беше натъркала със студен сапун.

Сега около тях беше гората, чернееща в мрака.

Томико се наведе и затвори очи. Ескуана простена насън. Дишането на Харфекс стана накъсано и силно, той седеше напрегнат; не се помръдна дори когато Осден го прекрачи и се облегна на отворената врата.

Емпатът стоеше, гърбът му и забинтованата глава се открояваха в приглушената светлина на таблото; не се решаваше да прекрачи навън.

Томико трепереше, не можеше да вдигне глава. „Не, не, не — повтаряше шепнешком, — не, не, не.“ Неочаквано Осден помръдна и безшумно се плъзна надолу, в мрака. Отиде си.

„Идвам!“ — произнесе силен глас.

Томико извика. Харфекс се закашля; изглеждаше, че се опитва да стане, но не му се удава. Томико потъна в себе си, концентрира се върху сляпото око в стомаха си, в центъра на своето съществуване; а отвън нямаше нищо друго освен страх.

Той премина.

Томико вдигна глава, бавно откъсна вплетените си една в друга ръце. Изправи гърба си. Нощта беше тъмна, над гората се виждаха

звездите. Нищо друго.

— Осден — опита се да каже тя, но от гърлото ѝ не излезе глас. Повтори по-силно — самотно квакане. Отговор нямаше.

Започна да разбира, че с Харфекс става нещо нередно. Помъчи се да намери главата му в тъмнината, защото той се беше свлякъл от седалката, но внезапно в гробната тишина се чу глас от тъмната задна част на кабината:

— Добре.

Това беше гласът на Ескуана. Тя включи вътрешното осветление и видя инженера да спи, свит на кълбо, ръката му почти закриваше устата.

Устата му се отвори и повтори: „Всичко е добре.“

— Осден!

— Всичко е добре — каза мек глас, излизащ от устата на Ескуана.

— Къде си?

Мълчание.

— Върни се!

Излезе вятър.

— Аз оставам тук — произнесе мекият глас.

— Не можеш да останеш...

Мълчание.

— Ще бъдеш самотен, Осден!

— Чуй ме — гласът беше слаб и неясен, сякаш се губеше в шума на вятъра. — Чуй ме, аз ти желая щастие.

Тя отново го повика на име, но отговор нямаше. Ескуана лежеше тихо. Харфекс беше още по-тих.

— Осден! — закрещя тя, наведена над отвора на вратата в тъмната, залюляна от вятъра тишина на гората. — Ще се върна. Трябва да оставя Харфекс в базата. Ще се върна, Осден!

Мълчание и вятър в листата.

Осемте останали завършиха заплануваната програма за проучване на планета 4470. За тази цел им бяха необходими четиридесет и един дена в повече.

Отначало Аснанифойл или някоя от жените всеки ден отиваха в гората и търсеха Осден в района около оголения хълм, макар че Томико не можеше да определи на кой точно хълм се приземиха онази нощ, в самото сърце, в самия водовъртеж на страха. Оставиха всичко най-необходимо за Осден: запас от храна за петдесет години, облекло, палатки, оръдия и инструменти. Отказаха се да търсят повече; невъзможно бе да се намери човек, ако е пожелал да се скрие в тези безкрайни лабиринти и мрачни преплетени коридори. Можеха да минат на разстояние една ръка от него и да не го забележат.

Но той бе там, тъй като нямаше повече страх. След всичко преживяно Томико се опитваше да разбере какво е направил Осден, но мислите ѝ се изплъзваха изпод контрол. Той е поел страха върху себе си и по този начин е прекрачил границите му. Предал се е на чуждия свят — неограничена от никакви условия капитулация, която не оставя място за зло. Той е разбрал любовта на другия и така е намерил своята собствена цялостна личност.

Хората от екипажа на Търсенето вървяха под дърветата, по необгледните живи колонии, заобиколени от сънуваща тишина. Надвисваща тишина, която едва ги схващаше, индиферентна към тях. Тук нямаше време. Разстоянието не играеше никаква роля. Но те имаха достатъчно пространство и време...

Планетата се въртеше между слънчевата светлина и пълната тъмнина, ветровете на пролетта и лятото духаха равномерно, пренасяйки пращеца над спокойните морета.

След като завърши програмата си за Търсене, преминавайки огромни разстояния от стотици светлинни години, „Хам“ се върна в мястото, което преди няколко века беше Смеминг Порт. Там все още съществуваха хора, които скептично да приемат рапорта на екипажа и да отбележат загубите: Харфекс — умрял от страх, сензор Осден — останал като колонист.

[1] Заглавието е строфа от стихотворението на английския поет Андрю Маруел „До срамежливата ми любима“. Споменаваната по-долу в разказа болест „синдром на Рендър“ носи името на героя от фантастичния роман на Роджър Желязна „Господстващият“. (Бел. пр.)

[2] Нарушение на психиката, изразяващо се в пълно неприемане на външния свят и затваряне в себе си. (Бел. пр.) ↑

[3] Способност да се усещат емоциите на околните. (Бел.пр.) ↑

[4] Блез Паскал, „Мисли“. ↑

[5] Будистката система за строежа на света. ↑

[6] Област, в която невроните контактуват помежду си и с клетките на другите органи. (Бел.пр.) ↑

ЛАРИ НИВЪН

РЕЛИКТ НА ИМПЕРИЯТА

Когато корабът се появи, доктор Ричард Айшъл-Ман пърхаше над растенията с летящия си пояс като пеперуда. Застана неподвижно над едно от тях и със собственически интерес зараглежда необикновеното петно в жълтеникавите му листа. Това скоро ще узрее.

Този любител натуралист беше висок и слаб като тояга; аристократичната му глава бе украсена с четчица ниско остригана коса с меден оттенък и брада с неправилна форма. Над дясното му ухо минаваше светла линия и от всяка страна на брадичката му също светлееше бяло петно, а от едното излизаше намазан с восък кичур. Когато обръщаше глава, под светлината на двойното слънце петната непрекъснатоменяха оттенъците си.

Ман взе проба от сивкавото петно, опакова я и полетя по-нататък...

Корабът се стрелна като метеорит, пресичайки със синкавобяла линия мътната червеникава светлина на Голямата Мира. Високо над главата на Ман спря и започна да описва кръгове и да блуждае като пияница, след това се спусна на равнината близо до неговия „Изследовател“. Докторът проследи кацането, прекъсна дейността си на пчеличка и тръгна да поздрави новодошлите. Той беше поразен от съпадението. Доколкото му бе известно, неговият кораб бе първият приземил се на тази планета. Нямахше да е лошо да се сдобие с компания... но кому е потрябвало нещо тук?

Докато летеше, Малката Мира успя да залезе. Далечният край на морето избухна в бяла светлина — и бялосиньото джудже изчезна. Сенките рязко измениха формата си и светът се оцвети в червено. Ман свали розовите си защитни очила. Голямата Мира беше още високо, на шестдесет градуса над хоризонта, и до втория залез оставаха два часа.

Пришелецът беше огромен — дебел тъпомуцунест цилиндър, двадесет пъти по-голям от „Изследовател“. Изглеждаше стар — не че беше повреден или износен, а просто неопределено стар. Все още

носът му беше плътно затворен, от него не се разпростираше жилищен купол, ако изобщо имаше такъв. Наоколо нищо не помръдваше — вероятно го очакваха да ги поздрави с добре дошли и тогава да излязат.

Ман се спусна към пришелеца.

Станерът го улучи, когато беше на няколко десетки метра от земята. Без болка и без звук всичките му мускули се превърнаха в отпуснато желе. В пълно съзнание и съвършено безпомощен той продължаваше да пикира към земята.

От необикновено големия люк насреща му излетяха три фигури. Те го подхванаха, за да не се удари в земята. Като весело си подхвърляха фрази на непознат на Ман език, го завлякоха до равнината.

Зад бюрото седеше човек с капитанска фуражка и любезна усмивка.

— Запасите ни от веринол са ограничени — каза той на търговски език. — Ако ми се наложи да го използвам, ще го направя, но бих предпочел да го запазя. Може би сте чували, че има неприятни странични ефекти.

— Много добре ви разбрах — отвърна Ман. — Ще го използвате в мига, когато ви се стори, че сте ме хванали в лъжа. — Тъй като досега не му бяха инжектирали това вещество, докторът реши, че блъфират. Този човек няма веринол, ако изобщо на света съществува нещо такова.

Въпреки това положението му беше дяволски трудно. В този закърпен древен кораб пътуват най-малко дузина, докато самият Ман сериозно се съмняваше дали ще успее дори да се повдигне. Действието на оръжието не беше съвсем преминало.

Поробителят му одобрително кимна. Той беше масивен и квадратен — почти карикатура на човек от планета със силна гравитация. Мускулите му бяха едри и гладки, също като на слон. Ясно като бял ден — джинксианец. Заради размерите му и без това мъничкият кабинет изглеждаше едва ли не колкото ковчег. Надали се нуждаеше от капитанската фуражка, за да накара екипажа да изпълнява командите му. Като го гледаш, беше способен да пробие с ритник обшивката на кораба или да се справи с въоръжен кзин.

— Съобразителен сте — одобри капитанът. — Това е добре. Ще ви задавам въпроси за вас и за тази планета, а вие ще ми давате

правдиви и пълни отговори. Ако някой от въпросите ми ви се стори твърде нескромен, кажете ми, но помнете, че ако отговорите ви не ме задоволят, ще използвам веринол. На колко сте години?

— На сто петдесет и четири.

— Изглеждате много по-стар.

— Двайсетина години бях лишен от укрепващи средства.

— Не ви е провървяло. От коя планета сте?

— От Чудностран.

— Така си и помислих от вида ви. Име?

— Доктор Ричард Богат Айшъл-Ман.

— Значи Богат Ай? Наистина ли сте богат?

Джинксианците пей дават да си правят каламбури.

— Не, но ще забогатея, когато се прочуя и напиша книга за Робовладелската империя.

— Тъй да бъде. Женен ли сте?

— Няколко пъти, но понастоящем не.

— Чуйте, Богат Ай, не мога да ви съобщя истинското си име, наричайте ме капитан Кид. Каква е тази брада на лицето ви?

— Никога ли не сте виждали асиметрична брада?

— Не, хвала на Прашните демони! Май сте избърснали цялата си коса надолу от пътя и всичко, което е расло по лицето ви отляво на това, дето е като жалка еспаньолка. Така ли е?

— Точно така.

— Е, вероятно сте го направили с някаква цел.

— Не ми се подигравайте, капитан Кид.

— Стана ми ясно. Те са на мода в Чудностран, нали?

Доктор Ман непроизволно заприказва по-малко уклончиво.

— Само сред онези, които искат да похарчат време и сили, за да я поддържат. — Със същото несъзнателно задоволство засука намазания с восък кичур вдясно от брадата си. Това беше единственият прав кичур на лицето му, и то на едно от светлите петна — останалата част от късо подстриганата му брада се къдреше. Ман се гордееше с брадата си.

— Както ми изглежда, не си струва труда — изтъкна джинксианецът. — Според мен това доказва, че вие сте от класата на безделниците. Какво правите на Мира от Кит-Т?

— Проучвам един въпрос относно Робовладелската империя.

— Значи сте геолог?

— Не, ксенобиолог.

— Не разбирам.

— Какво знаете за Робовладелците?

— Не много. Живеели са навсякъде из тази част на Галактиката.

В един прекрасен ден поробените раси решили, че им стига толкова, и започнала война. Когато тя завършила, нямало нито един оцелял.

— Знаете твърде малко. Един и половина милиарда години, капитане, са много дълго време. Робовладелците са оставили само два вида доказателства за съществуването си. Първо, стазис-боксовете и тяхното съдържание — главно оръжие, но и тук-там записки. И, второ, растенията и животните, селектирани за нуждите на Робовладелците от техните роби тнуктипи, които са владеели биоинженерията.

— Това го знам! У нас на Джинкс от двете страни на океана има развейпраховци.

— Развейпраховците са животни за храна, те са специален случай, не са способни да мутират — хромозомите им са дебели колкото пръста ви и са твърде големи, за да им подейства радиацията. А всички останали произведения на тнуктипските инженери толкова са мутирали, че е почти невъзможно да ги познаеш. Почти. Защото през последните дванадесет години аз търся и откривам оцелели видове.

— Май не е твърде приятен начин да си прекарваш живота, Богат Ай. На тази планета има ли животни на Робовладелците?

— Животни няма, има растения. Бяхте ли вече отвън?

— Още не.

— Тогава елате да ви покажа.

Корабът беше огромен. Изглежда нямаше жилищен купол, така че цялата система за поддържане на живота вероятно се намираше в металните му стени. Ман вървеше пред джинксианеца по дългия небоядисан коридор към люка. Изчакаха налягането вътре да спадне и слязоха с ескалатора на земята. Все още не се опитваше да избяга, макар че вече съвсем се беше оправил. Джинксианецът се държеше любезно, но беше нащрек, с ръка на лазерния излъчвател на колана му. През цялото време наоколо имаше хора; бяха му взели летящия пояс. Ричард Ман не беше Дон Кихот.

Светът наоколо беше червен, много червен. Те стояха на прашната равнина, из която тук-там стърчаха странни храсти с жълти листа. Вятърът гонеше къмба, подобни на тръна ветрогон, които при вглеждане се оказваха върховете на същите тези храсти. Не се виждаха никакви други форми на живот. Голямата Мира залязваше зад хоризонта като мътен огнен полукръгъл облак, вече толкова потъмнял, че можеше да гледаш в него, без да присвиваш очи. На фона на кръгавия диск на червения гигант се извисяваха острите силуети на три стройни, невероятно високи пилона, свръхестествено прави и правилни, с ярки петна от жълта растителност около основите. Членовете на екипажа на джинксианеца ходеха, тичаха или летяха наоколо — някои играеха някакъв импровизиран вариант на бейзбола, други работеха, а трети просто се радваха на живота. Други джинксианци нямаше, както и никого, който да напомня по строеж на произхождащия от „лека“ планета Ман. Докторът забеляза, че бяха отрязали няколко храста, използвайки тънките остриета на универсалните ножове.

— Това са — каза Ман.

— Храстите?

— Да. Някога са били тнуктипски фазови дървета. Не знаем на какво са приличали първоначално, но древните записи казват, че Робовладелците престанали да ги използват няколко десетки години преди въстанието. Мога ли да ви попитам какво правят тези хора в моя кораб?

— Нищо няма да ви откраднат, Богат Ай. Изпратих ги да вземат някои детайли от двигателя и от системата за свързка.

Жилищният купол на „Изследовател“, излизащ от разтварящите се крила на носа на кораба, бе по-голям от него самия. Напълно изолиран от околната среда, непроницаем за всякакви съставки на атмосферата, направен от плат и поддържан от въздушно налягане в издуто състояние, той беше стандартен за всички предназначени за живеене модели на космическия транспорт. Сега вътре се мержелееха човешки сенки, движещи се и проникващи между крилата вътре в кораба.

— Остава ми да се надявам, че няма да повредят взетото.

— Няма да го повредят. Имат инструкции.

— Вероятно вие не искате да извикам някого — предположи Ман.

Забеляза, че екипажът на капитан Кид имаше намерение да запали огън от фазовите храсти. Те приличаха на миниатюрни дървета, високи един и двадесет — един и осемдесет метра, прави и стройни. Яркожълтите им листа на върха се вплътняваха като главичката на глухарче. От ниските полегати планини на изток до западното море цялата алена равнина искреше от жълтите им точки. Хората отсичаха главичките и корените им, сетне довличаха стъблата и ги трупаха конусообразно над купчина изсъхнали върхове, подобни на ветрогон.

— Не искаме да извикате полицията от Чудностран, ако се окаже наблизо, търсейки ни.

— Не понасям да си пъхам носа в чуждите работи, но...

— Не, не, имате право да бъдете любопитен. Ние сме пирати.

— Вие, разбира се, се шегувате. Ако сте намерили начин да направите пиратството доходоносно, капитан Кид, би трябвало да сте достатъчно умен, за да натрупате десет пъти повече пари на борсата.

— Защо?

Съдейки по тона и по доволната му усмивка, джинксианецът се канеше да го улови на въдицата. Отлично — това ще го отвлече от фазовите дървета. Ман отговори:

— Защото да се хване кораб в хиперпространството е НЕВЪЗМОЖНО. Можете да пресечете курса му само когато той навлезе в обитаема система. А пък в обитаемите системи има полиция.

— Аз познавам една обитаема система, където няма полиция.

— Дрън-дрън.

Те повече или по-малко машинално се приближаваха към люка на „Изследовател“. Джинксианецът се обърна и се загледа в просветващия сърп на Голямата Мира, който сега приличаше на силен горски пожар.

— Интересни са ми тези пилони.

— Е, ако щете, пазете за себе си малката си тайна. А пък на пилоните и аз се чудех, докато не ми се удаде да ги разгледам по-добре.

— Мисля, че ще ви заинтересуват. Според мен имат вид на нещо, явно създадено изкуствено.

— Но те са по-млади с един милиард години, за да бъдат дело на Робовладелците!

— Богат Ай, тези храсти единственото живо нещо на планетата ли са?

— Аз не съм видял нищо друго — излъга Ман.

— Тогава пилоните не са построени от местна раса. А аз никога не съм чувал за раса, която да владее космическите пътешествия и да издига такива огромни монументи.

— Аз също. Защо не ги разгледаме утре?

— Точно така ще направим. — Капитан Кид влезе през люка в „Изследовател“, нежно обгърнал с огромното си ръчище тънката талия на Ман и вмъквайки пленника си след себе си. Люкът се затвори и докторът се помъкна след джинксианеца под купола с впечатлението, че той не му вярва напълно.

ОТЛИЧНО.

Под купола беше тъмно. Ман се поколеба, преди да включи осветлението. Отвън последното крайче от Голямата Мира бързо намаляваше. Виждаше се и още нещо — пред натрупаната влада клекна един човек и по купа изсъхнали главички пробяга пламъче.

Ман включи осветлението и картината отвън изчезна.

— Да продължим разговора за пиратството.

— Ах, да — джинксианецът се намръщи и седна. — Пиратството е само крайният резултат. Всичко започна преди една година, когато намерих системата на кукловодите.

— Системата...

— Да, родната система на кукловодите.

Ричард Ман наостри уши. Тъй като бе от Чудностран, той беше любопитен като Алиса.

Кукловодите са високоразумни, тревоядни и стари като вид. Участието им в междузвездните дела е започнало, когато човечеството се е намирало в бронзовия си век. И всички са много страхливи.

Само самите кукловоди не гледат на някой смел кукловод като на луд. Той наистина не е нормален и обикновено проявява вторични симптоми на нарушена психика: депресия, хомицидални наклонности и т.н. Тези нещастни, осакатени души се познават отдалеч. Нито един нормален кукловод няма да преминава улица с оживено движение, няма да се съгласи да пътува другояче, освен с най-безопасния от

всички достъпни начини за придвижване, и няма да оказва съпротива на крадец — дори на невъоръжен крадец. Никой нормален кукловод няма да отлети от родната си система безразлично накъде, без да вземе средството си за самоубийство, и няма да отиде в чужд свят без охрана, и то не от кукловоди.

Местонахождението на системата на кукловодите е една от най-грижливо пазените тайни. Другата са приспособленията им за безболезнено самоубийство. Не е възможно да е само някакъв трик със самовнушение. Каквото и да стане, те действат безотказно, кукловод не може да бъде измъчван, за да го принудят да издаде нещо за собствения си свят, макар че не понасят болка. Техният свят би трябвало да има близки до земния климат и температура — в разумни граници, но нищо друго не е известно за него... или поне не е било известно.

На Ман изведнъж му се поиска да не разпалват толкова бързо огъня. Той не знаеше кога ще се разгорят стеблата, а желаше да измъкне нещо повече за тази работа от капитана.

— Намерих я точно преди година — повтори джинксианецът. — По-добре да не ви казвам с какво се занимавах дотогава. Колкото по-малко знаете за мен, толкова по-добре. Но след като се измъкнах благополучно от тази система, насочих се направо към къщи. Трябваше ми малко време да размисля.

— И избрахте пиратството? А защо не шантажа?

— Мислих за това...

— Има си хас да не сте мислили! Имате ли представа колко биха платили кукловодите, за да се запази тайната им?

— Да. И точно това ме спря. Чуйте, Богат Ай, колко пари бихте поискали вие наведнъж?

— Цял милиард стара плюс гаранция, че няма да ме преследват.

— Чудесно. А сега да погледнем от гледна точка на кукловодите. За своя милиард те няма да получат пълна гаранция за безопасността си, тъй като си остава възможността да се разбъбрите. Затова пък ако похарчат една десета от тази сума за оръжие, детективи, наемни убийци и тъй нататък, навеки ще ви запушат устата и едновременно ще очистят и всички, пред които сте могли да се разбъбрите. Не успях да измисля никакъв начин да получа парите и да остана жив, имайки такава потенциална сила срещу себе си. Ето защо си наумих да стана

пират. В работата въвлякох осем души, но единствено аз се досещах какви спънки ще имаме. Посветих и останалите. Някои имаха приятели, на които можеха да се доверят, и така станаме четиринадесет. Купихме си кораб — твърде стар, и го обновихме. Може би сте забелязали, че това е древен спомагателен влекач „Земя-орбита“, но с нов хипердвигател?

— Не, но разбрах, че е стар.

— Сметнахме, че дори ако кукловодите го разпознаят, никога не ще проследят откъде е. На него се върнахме в тяхната система и зачакахме.

Извън купола затанцуваха огнени отблясъци. Стеблата можеха да се разгорят всяка секунда... Ман се опита да се отпусне.

— Скоро се появи един кораб. Изчакахме да отиде твърде дълбоко в гравитационното поле на системата, за да не може да скочи обратно в хиперпространството. След това му пресякохме пътя. Разбира се, веднага се предадоха. Влязохме при тях в скафандри, за да не могат да ни опишат дори ако успеят да различат хората един от друг. Ще повярвате ли, че намерихме у тях шестстотин милиона стара в брой?

— Какво пък, печалбата не е лоша.

— Моят гламав екипаж не пожела да си тръгваме. Изчислихме, че на повечето кораби, идващи в системата на кукловодите, би трябвало да има пари. Те са стиснати, както ви е известно. Защото страхливостта включва желанието да се осигуриш. А почти всички техни мини и фабрики са разположени на други планети, където могат да намерят работна сила. Така че дочакахме и други два кораба — все още имахме място за парите. Кукловодите нямаше да посмеят да ни атакуват в собствената си система. — Капитан Кид издаде звук на пренебрежение. — Не виня хората си, до известна степен те бяха прави. Един-единствен кораб с термоядрен двигател може да причини цял куп беди, ако просто надвисне над града. Ето защо останахме. Междувременно кукловодите изпратиха официална жалба на Земята. А тя не търпи онези, които спъват междузвездната търговия. Ние причинихме съществени загуби на кукловодите, такива неща могат да предизвикат катастрофа на борсата. Ето защо Земята им предложи услугите на всички полицейски сили в населената с хора част от Космоса. Не е съвсем честно, нали?

— Те са ви устроили хайка. Но не са могли да дойдат да ви приберат, нали? Кукловодите не биха съобщили на полицията как да намери системата им. Едва ли ще го направят, та тогава и след хиляда години ще съществува опасност някой потомък на хората да ги нападне.

Джинксианецът набра на пулта на кухненския автомат ледено дайкири.

— Наложих им се да чакат, докато си тръгнем. И досега не мога да разбера как ни проследиха. Може би имат нещо, с което да проследяват гравитационните изкривявания вследствие на движението със свръхсветлинна скорост. Твърде вероятно е да са измислили тази играчка специално за нас. Както и да е, когато се отправихме към Джинкс, чухме да съобщават на полицията на Нашето достижение в кое място се намираме.

— Охо!

— Тогава се насочихме към най-близката двойна звезда. Това не беше моя идея, а на Херми Престън. Дойде му на ум, че бихме могли да се скрием в най-близкия облак прах в троянската точка. Каквото и да използваха кукловодите, едва ли щяха да ни открият в обикновеното пространство. — Капитан Кид на две жадни глътки пресуши напитката. Смачка чашата, проследи изчезването ѝ и набра друга. — Най-близката двойна звезда се оказа Мира от Кит-Т. Не очаквахме да открием в троянската точка планета, но тъй като тя се оказа там, решихме да се възползваме от нея.

— И ето че сте тук.

— Да.

— По-добре да бяхте избягали, щом сте намерили начин да скриете кораба.

— Първо трябва да разберем що за птица сте вие, Богат Ай. Утре ще потопим „Господарят на куклите“ в океана. Вече отделихме термоядрения двигател. Подемниците работят на батерии и ченгетата не могат да ги засекат.

— Отлично. Е, да речем, за милиард стара...

— Не, не, Богат Ай. Няма да ви кажа къде се намира планетата на кукловодите. Дори не мислете за това. Ще дойдете ли с нас до огъня?

Ман трепереше от напрежение. Защо фазовите дървета издържаха толкова дълго? Бързо прекарвайки през ума си различни варианти, той попита:

— Вашият кухненски автомат не е ли по-лош от моя?

— Май е по-лош. И какво от това?

— Позволете ми да поканя вашата група на вечеря, капитан Кид. Капитанът с насмешка поклати глава.

— Няма да е лошо, Богат Ай, но аз не мога да се оправя в уредите на кухнята ви и по-добре да не ви изкушавам. Ами ако по невнимание сложите нещо...

БУМ!

Стената на жилищния купол се огъна навън и с пукане се върна обратно. Капитан Кид изруга и се спусна към люка. Ман остана да седи неподвижно, надявайки се въпреки всяка логика джинксианецът да забрави за него.

БУМ! БУМ! Около огъня се извиха пламъци. Капитан Кид удари копчето и непрозрачната вътрешна врата се затвори след него. Ман скочи и побягна.

БУМ! Ударната вълна огъна тъпанчетата му. Куполът затрепера. Вероятно горящите цепеници летяха на всички страни. Шлюзът се отвори — беше празен. Къде ли е отишъл джинксианецът? Външната врата също не е прозрачна. Добре де, това действа и на двете страни.

БУМ!

Ман порови в шкафчето в шлюза, разхвърляйки детайлите на скафандра, за да намери летящия си пояс. Нямаше го. Сети се, че беше с него, когато го хванаха; взели са го.

Застена — от гърлото на културния чудностранец излезе мъчителен, странен звук. Трябва да си върне спасителния пояс.

БУМБУМБУМ. В далечината някой зави.

Ман навлече горната част на скафандъра. Той беше твърд, брониран и вакуумизиран, в гръбната му част беше монтирано подемно моторче. Изгуби още секунда, за да завинти шлема си, и натисна копчето. Безполезно е да търси оръжие — взели са му дори джобното ножче.

Джинксианецът би могъл да го чака отвън. Вероятно вече е разбрал истината.

Вратата се отвори... Лесно забеляза капитан Кид — безформена тичаща сянка и бесен боботец глас: „Лягайте, тъпаци! Това е нападение!“ Не се е досетил. Би трябвало да знае, че полицията на Нашето достижение използва станери.

Ман включи моторчето в скафандъра на пълна мощност.

Подемната сила го удари подмишниците. Стандартните две g накараха кръвта му да отиде в краката, понасяйки го нагоре с ускорение, четири пъти по-голямо от гравитацията на Чудностран. Долу експлодира стволът на последното фазово дърво. Нещо го заклати назад-напред, сетне стана тъмно и тихо.

Той установи посоката така, че да се плъзга почти право напред. Под него се носеше тъмната земя. Ман летеше на североизток. Никой не го преследваше. Засега.

Хората на капитан Кид сигурно са убити, ранени или поне замаяни, след като огънят изригна право в лицата им. Джинксианецът вероятно ще се спусне да го преследва, но не можеше да го настигне. Общо взето, всички подемници си приличат, а Ман е по-лек от капитана.

Докторът летеше на североизток ниско над земята, защото знаеше, че единствените високи елементи от ландшафта, в които би могъл да се блъсне, са пилоните на запад. Когато престана да вижда светлините на кораба, зави на юг, като се задържа на предишната височина. Все още никой не го преследваше. Радваше се, че си взе шлема — очите му бяха защитени от вятъра.

Събуди се от синия изгрев. Небето беше тъмно-тъмносиньо, светлината наоколо бе слаба, подобно на лунната. Малката Мира висеше между два планински върха като болезнено ярка точка, колкото върха на топлийка; толкова ярка, че можеше да прогори дупчица в окото на човек. Ман развинти шлема и си сложи розовите очила. Стана още по-тъмно.

Подаде нос от жълтия мъх. Равнината и небето бяха чисти. Навярно пиратите са започнали да го търсят, но дотук едва ли са стигнали. Засега всичко е наред.

Далеч над равнината гореше огън. Фазово дърво без корени и цветове бързо се издигаше в черното небе, задържано в несигурно аеродинамично равновесие от израстъците в основата му. След него се точеше бяла ивица дим. Когато тя се откъсна, дървото стана

невидимо... докато много по-нависоко внезапно не избухна бяло облаче, сякаш изстрел от зенитка. Сега семената ще се разпръснат из небето.

Ричард Ман се усмихна. Поразяващо е как фазовите дървета са се приспособили към загубата на стопаните си. Робовладелците са отглеждали обширни плантации от тези дървета, използвали са твърдите им сърцевини-ракети, облечени в жива кора, за да издигат корабите си там, където ядреният двигател би могъл да причини вреда. Но дърветата се възползвали от ракетите за размножаване, разпространявайки семената си по-далеч, отколкото което и да е растение.

Е, какво пък... Ман се зарови по-дълбоко в пухкавата жълта маса и заобмисля следващата си стъпка. Сега от гледна точка на човечеството той беше герой. Причини съществен ущърб на пиратския екипаж. Когато полицията кацне, ще може да очаква награда от кукловодите. Дали не би могъл да се прицели по-високо?

Разбира се, товарът на „Господарят на куклите“ беше голям улов. Но дори да успее да го завладее, което само по себе си изглеждаше невероятно, как да го напъха в кораба си? Как да избяга от полицията на Нашето достижение?

Не, Ман залагаше на нещо друго, не по-малко ценно и безкрайно по-лесно за постигане.

Капитан Кид не беше разбрал, че за кукловодите шантажът не е аморален. Съществуват добре разработени правила, при които шантажът е напълно безопасен както за шантажиращия, така и за жертвата му. Ето две от тях — шантажистът трябва да се съгласи да изтрият част от паметта му и да предаде на жертвата всички улики. Ман беше готов на това, стига да успее да принуди капитан Кид да му каже как да намери системата на кукловодите.

Но как да го направи?

Да, той знае нещичко, което не е известно на джинксианеца.

Малката Мира бързо изгряваше по синята си дъга — дупчица в ада. Ман остана там, където беше — малко петънце в жълтата растителност под единия от пилоните, забелязани от капитан Кид вчера вечерта. Върхът му беше на половин миля височина. Изкуствено съоръжение с такива размери би се сторило прекомерно огромно за всекиго друго, освен за земянин. Ман не се чувстваше особено

добре, като гледаше как са надвиснали над него. Имаха форма на правилен конус с основа стотина метра в диаметър. Повърхността при основата им беше сива и гладка на пипане, като полиран гранит.

Жълтата растителност се беше разпростряла около пилоната като гъст, неравен килим с диаметър половин миля и дебелина три метра. Около основата този слой се надигаше, образувайки дебела висока „яка“. Ако го разгледаш отблизо, той дори не бе образуван от отделни растения. Изглеждаше като нещо средно между мъх и вълна, боядисана в крещящ жълт цвят.

В него беше удобно да се скриеш. Не напълно, разбира се: датчикът за топлинно излъчване би го измъкнал, докато мигне. Миналата нощ Ман не беше помислил за това, а сега се разтревожи. Дали да не излезе и да се опита да стигне до морето?

На кораба сигурно има датчик за топлинно излъчване, но не е портативен. Защото портативният датчик е оръжие за нощен бой, а оръжията за война от известно време са поставени извън закона в човешката част на Космоса.

„Господарят на куклите“ обаче би могъл да спре някъде другаде, за да се запаси с подобни уреди. Например на Кзинти.

Глупости. За какво ще му е на капитан Кид оръжие за нощен бой? Та той не очаква кукловодите да влязат в сражение с него! Станерите са напълно хуманно оръжие, дори пиратите няма да посмеят да убият кукловод, а капитан Кид не е обикновен пират.

Много добре. Ами радарът? Трябва да се зарови по-дълбоко в този мъх-вълна. Визуално търсене? Същото. Радиото? Да запомни: нищо да не предава.

Да запомни? В шлема си имаше диктофон. Ман го изрови от мъха-вълна под себе си и го използва.

Летящи фигури. Докторът известно време ги наблюдаваше, опитвайки се да разпознае джинксианеца. Те бяха четирима и капитанът не беше сред тях. Всички летяха на северозапад от него, в посока юг. Ман се зарови в мъха.

— Привет, Богат Ай.

Гласът бе тих, променен от ярост. Ман почувства, че по тялото му се разля леден студ, всеки негов мускул се сгърчи от страх пред смъртта. Гласът идваше иззад гърба му!

От шлема.

— Привет, Богат Ай. Досещаш ли се къде съм?

Ман не можеше да го изключи. Радиото в шлема беше така устроено, че да не се изключва — обикновена мярка за сигурност. Ако се намереше такъв глупак, който да плюе на безопасността, би могъл да си прикачи външен изключвател, но Ман никога не беше изпитвал необходимост да направи това.

— Аз съм на кораба ти и използвам връзката „кораб — скафандър“. Хубава шегичка ни изигра тази нощ. Дори не знаех какво представляват фазовите дървета, докато не прочетох в библиотеката ти.

Ще се наложи да го изтърпи. Колко жалко, че не може да му отговори!

— Ти уби четирима от моите хора, а още петима са в капсулите на медицинските автомати. Защо го направи, Богат Ай? Та ти би трябвало да знаеш, че нямаме намерение да те убиваме. Защо бе всичко това? Нашите ръце не са изцапани с кръв.

Лъжеш, мислено отговори Ман. По време на пазарни кризи винаги са умирали хора. А оцелелите носят на гърба си тежестта. Знаеш ли ти какво е да обеднееш внезапно и да не умееш да живееш в мизерия?

— Предполагам, че искаш нещо, Богат Ай. Отлично. И какво е то? Парите, които са в кораба ми? Това е смешно. Ти никога не можеш да влезеш вътре. Искаш да ни предадеш за възнаграждението? Дръндрън. Нямах оръжие. Ако сега те намерим, ще те убием.

Четиримата, които го търсеха, бяха отлетели далеч на запад, лампите на главите им лееха ярка жълта светлина в синкавата омара. Сега не бяха опасни. Колко жалко, че те и приятелите им са въввлечени в история, която ще завърши с кръвна мъст.

— Остава, естествено, планетата на кукловодите, новото Елдорадо. Но ти не знаеш къде е, нали така? Бих се учудил, ако поне с нещо съм намекнал за това. И никога няма да узнаеш дали съм ти казал истината, или...

Знае ли джинксианецът какво е да живееш в бедност? Ман вдигна рамене. Старите му спомени изплуваха рядко, но връщайки се, винаги му причиняваха болка.

Налагаше се да се учи да не купува луксозни вещи преди най-необходимото. Налагаше се и да гладува, докато се научи да ги

отличава. Необходимото е храната и мястото за сън, и панталоните, и обувките. Луксът са тютюнът, ресторантите, скъпите ризи, навикът да изхвърля развалената храна, докато не се научи да готви, и да не ходи на работа, когато не му се иска. Съюзът е необходимост. Укрепващите средства — лукс.

Джинксианецът не знае всичко това. Имал е пари, за да си купи собствен кораб.

— Я ме попитай по-учтиво, Богат Ай: искаш ли да знаеш къде намерих системата на кукловодите?

Ман взе под наем „Изследовател“ с помощ от колежа. Това беше последната му стъпка от дългото му катерене нагоре. А преди...

Когато кризата избухна, той вече беше превалял половината от живота си. Дотогава укрепващите средства го поддържаха толкова млад, колкото и всички лентяи без възраст, представляващи кръга от негови приятели и познати. И внезапно той се превърна в един от гладуващите. Мнозина от партньорите му по разорение се отправиха с летящите си пояси направо във вечността. А Ричард Айшъл-Ман продаде пояса си, за да си купи последната доза укрепващо средство. Преди отново да може да си го позволи, челото му бе прорязано от бръчки, фактурата на кожата му се промени, намаля потенцията му, появиха се странни бели петна в косите му и болки в гърба. Всичко това продължаваше досега.

Но през цялото време той запази брадата си. С бялата линия и с белия кичур тя изглеждаше дори по-добре. Когато укрепващото средство върна цвета на косата му, той започна да избелва специално петната.

— Отговаряй, Богат Ай!

Я върви по дяволите!

Това беше пат. Капитан Кид не може да го убеди да отговори, а той никога няма да научи пиратската тайна. Ако Кид потопи кораба си в морето, Ман ще го покаже на полицията. Все ще бъде нещо.

За щастие Кид не може да излети с „Изследовател“. Иначе ще отведе и двата кораба от другата страна на планетата, оставяйки Ман на сухо.

Четиримата пирати бяха отишли далеч на юг. Очевидно капитан Кид заряза опитите си с радиото. В шлема си Ман имаше вода и хранителен сироп, значи няма да умре от глад.

Но къде е полицията, дяволите да я вземат? От другата страна на планетата ли?

Пат.

Голямата Мира изгря, сякаш „срамежливият флейтист Том“ подхвърли над планините своя обръч, подобен на червен дим. Местността изсветля, стана лавандулова, прорязана с дълги тъмносини сенки. А самите сенки се скъсиха и станаха неясни.

Доктор Ричард Ман изведнъж се обезпокои от моралната страна на положението си.

Като нападна пиратите, той изпълняваше гражданския си дълг. Те бяха опетнили постигнатата с толкова труд добра репутация на човечеството. Освен това Ман се защитаваеше.

Но какви бяха мотивите му? Две части от тях съставляваше страхът. Първо, страх, че капитан Кид ще реши да му запуши устата. Второ, страх от бедността. От известно време той го придружаваше навсякъде.

Да напише книга и да успее! Това изглеждаше добре на хартия. Сферата на човешката част от Космоса, тридесет светлинни години в диаметър, съдържаше почти петдесет милиарда читатели. Убедете един процент от тях да платят половин стар за копие от лентата и вашите четири процента авторски права ще представляват двадесет милиона стара. Но сега повечето книги се провалиха. Сега е необходимо да крещиш, за да привлечеш вниманието макар на десет милиарда читатели. А същевременно другите ще се мъчат да ви удавят.

Докато не се бе появил капитан Кид, това беше единствената надежда на Ричард Айшъл-Ман за успех.

Всичките му действия бяха в рамките на закона. Капитан Кид не можеше да каже същото за себе си; но капитанът никога не беше убил.

Ман въздъхна. Нямаше избор. Главният му мотив беше чувството за чест и той продължаваше да бъде силен.

Докторът неспокойно се размърда в гнезденцето си от влажен мъх-вълна. Ставаше топло, а температурният контрол на скафандъра не работеше при наличието само на едната половина.

Какво е това?

„Господарят на куклите“ леко се движеше към него с подемните си механизми. Очевидно джинксианецът е решил да го потопи, преди да се появят представителите на закона.

...Или не?

Ман регулира внимателно подемото си моторче така, че стана почти безтегловен, а после предпазливо заобиколи пилона. Видя, че четиримата пирати са се насочили напреко на „Господарят на куклите“. Те ще го забележат, ако напусне пилона. Но пък ако остане, инфрачервените детектори...

Трябва да рискува.

Смачканата горна част на скафандъра се впи в подмишниците му, когато Ман се втурна към втория пилон. Спря във въздуха над мъха и се гмурна надолу, зарови се в него. Пиратите не се отклониха от пътя си.

Да видим сега какво ще стане.

Корабът забави ход и спря над пилона, току-що изоставен от Ман.

— Чуваш ли ме, Богат Ай?

Ман мрачно кимна на себе си. Определено работата е точно там.

— Би трябвало да опитам това по-рано. Тъй като никъде не се виждаш, ти или изобщо си напуснал околността, или се криеш в гъстите храсти около тези кули.

Дали трябваше да се мотае от пилон към пилон? Или може да прелети над тях?

Във всеки случай се налагаше да побърза. Бронята ограничаваше скоростта му.

— Надявам се, че си се възползвал от възможността да разгледаш тази кула. Тя е очарователна. С много гладка каменна повърхност навсякъде, освен в горната ѝ част. Безупречен конус, пак без да смятаме горната част. Чуваш ли ме? Краят на това нещо стърчи на два и половина метра върху тънка шия и образува яйцеобразна шишарка с диаметър четири метра. Шишарката не е толкова гладко полирана, както всичко друго. Има далечна прилика с филиза на аспарегус. Нали така би казал ти?

Ричард Айшъл-Ман кимна с глава, пробвайки на вкус тази мисъл.

Той отвинти шлема си, изскубна радиото от него и го пхна в джоба си. После с трескава бързина започна да къса с две ръце жълтия мъх-вълна, напълни шлема и го подпали със запалката си. Отначало растителността само пушеше, а Ман тихо ругаеше през зъби. Малко

по-късно се изви слабичък син пламък без дим. Докторът сложи шлема в гнездото от мъх така, че да не се показва навън, и изсипа от него горящото му съдържание.

— Аз бих нарекъл тази кула фалически символ. Какво ще кажеш, Богат Ай? Ако това са фалически символи, те са твърде стилизирани. Човекоподобни, но не човешки, може да се каже.

Пиратите стигнаха до кораба. Те увиснаха в небето близо до сребристия му корпус, готови да се нахвърлят върху Ман, когато инфрачервените детектори на „Господарят на куклите“ го открият.

С пълна скорост докторът се хвърли на запад, толкова ниско, колкото имаше смелост. Пилонът ще го закрие за една минута или почти толкова, а после...

— Тези растения не са фазови дървета, Богат Ай. Изглеждат като някаква тукашна трева. Навярно ѝ е необходимо нещо от камъка, от който се състоят тези съоръжения. Хм. Топли места няма. Все пак те няма там долу. Добре, да опитаме следващия пилон.

В секундите, когато Ман се престаши да се огледа, видя зад себе си „Господарят на куклите“, плъзгащ се към втория пилон — дете току-що го беше напуснал, със сива ивица в мъха около основата му. Четири точки — хората — свободно се движеха до кораба.

— Ку-ку — каза джинксианецът. — И сбогом, убиецо!

Ядрените двигатели на „Господарят на куклите“ заработиха. От него се изтръгна бялосин пламък и удари по склона на колоната и по мъха отдолу. Ман се обърна напред и се съсредоточи в полета си. Не усещаше нито възторг, нито жалост, само отращение. Все пак джинксианецът се оказа глупак. Той не забеляза в Мира от Кит-Т никакъв живот освен фазовите дървета. Уповаваше се само на думата на Ман, че няма такъв. Нима не бе в състояние да си направи изводите, които бяха очевидни? Или мъхът-вълна го беше заблудил? Разбира се, той изглежда просто като жълт мъх, струпан около пилоните, сякаш имаше нужда от някакъв химически елемент в камъка.

Погледна назад — пиратският кораб все още изригваше бял пламък по колоната и растителността отдолу. От Ман би останала само пепел... Сигурно джинксианецът много силно желаше смъртта му. Е...

Внезапно целият пилон се раздвижи. Слегна се върху равнината с цвят на лавандула, превърнал се в полусфера от разноцветен огън,

погълна съседните пилони и кораба на джинксианеца, а сетне започна да расте и да се разширява. Ман промени наклона на полета си и се издигна вертикално. Миг по-късно го настигна ударната вълна и той се запреобръща във въздуха.

От мътния облак на взрива се издигнаха вертикално нагоре две бели ленти пушек. Другите два пилоната стартираха още зелени! Изглежда огънят бе стигнал до листата в основата им.

Ман ги проследи с поглед, извърнал глава назад и комично извит под бронята на скафандъра. Изразът върху лицето му беше странно съсредоточен. В подобни минути той можеше да забрави себе си и своите дребни амбиции пред лицето на Вечността.

На върха на ивиците пушек едновременно се образуваха две топчици. Тръгна втората степен. Сега се издигаха много бързо.

— Богат Ай!

Ман бързо измъкна предавателя от джоба си.

— Нима си се изхитрил да оцелееш?

— Не. По-надолу от рамената си не чувствам нищо. Слушай, Богат Ай. Искаш ли да си разменим тайните? Какво стана?

— Големите кули са фазови дървета.

— А? — полувъпрос, полуагонизиращ вик.

— Фазовите дървета имат два стадия на жизнен цикъл. В единия са храсти, в другия — големи многостепенни форми. — Ман говореше бързо, страхувайки се да не изгуби слушателя си. — Тези форми се редуват. Фазовото дърво се приземява на планетата и израства като храст. После храстите стават много. Когато семето попадне на особено плодородна почва, то израства в многостепенна форма. Още ли си тук?

— Да.

— Живата част на голямата форма са коренът и фотосинтезиращите органи около основата, така че на ракетната част не ѝ се налага да носи толкова голяма тежест. Тя израства направо от живата част, но сама по себе си е мъртва, също както сърцевината на стар дъб, с изключение на семената на върха. Когато те узреят, ракетата се изстрелва. Обикновено достига скоростта на отделяне от системата, в която е израсла. Кид, не виждам кораба ти. Ще се наложи да изчакам, докато димът се разсее...

— Просто продължавай да говориш.

— Бих искал да ти помогна.

— Късно е. Продължавай да говориш.

— Проследих пътя на фазовите дървета през пространство, отдалечено на двадесет светлинни години. Бог знае откъде са тръгнали. С тях са покрити всички системи наоколо. Шушулките със семена прекарват в Космоса стотици хиляди години и когато достигнат планетна система, избухват. Ако намерят годен за заселване свят, едно семенце стига. Ако не — там, откъдето са долетели, има още много. Това се нарича безсмъртие, капитан Кид. Тези растения са стигнали по-далеч от човечеството и са много по-стари. Един милиард и...

— Ман!

— Да.

— Двадесет и три запетайка шест, седемдесет запетайка едно, шест запетайка нула. Не знам как се нарича на звездните карти. Да повтора ли?

Ман забрави за фазовите дървета.

— По-добре повтори.

— Двадесет и три запетайка шест, седемдесет запетайка едно, шест запетайка нищо. Търси в тази зона, докато го намериш. Червен гигант-недораслек. Планетата е малка, плътна, без луна.

— Разбрах.

— Глупак си, ако се възползваш. Ще ти провърви толкова, колкото и на мен. Затова ти и казах.

— Ще опитам шантаж.

— Ще те убият. Другояче не мога да го кажа. Защо уби мен, Богат Ай?

— Не ми харесаха забележките ти за брадата ми. Никога не оскърбявай асиметричната брада на един чудностранец, капитан Кид.

— Повече няма да мога да го правя.

— Бих искал да ти помогна. — Ман се вгледа в движещия се димен облак. Сега образуваше черен стълб, осветен от двата края от светлината на двойното слънце. — Корабът ти още не се вижда.

— Сега ще го видиш.

Пиратът застана... и Ман видя кораба. Той успя да се обърне достатъчно бързо, за да запази очите си.

ПОЛ АНДЕРСЪН МАРОДЕРЪТ

Ние браним Великия договор, но младото поколение, което покорява далечните звезди, много често не разбира това.

Обикновено те ползват услугите ни. (Къде е звездолетът „Харпсонг“, отдавна го очакват в космодрума?... Ще издържи ли новото кибернетично производство на планетата Оазис конкуренцията с фирмите от вече населените светове?... Появиха се бандити... Какво да правим със странните същества, на които се натъкнахме?...) Но щом им препречим пътя и им кажем: „Не може!“, в миг се превръщаме в корди, т.е. врагове.

В този смисъл типичен е случаят с мъртвата планета Сполука. Сега, след като е изминало много време — цяло поколение, Службата е готова да огласи истината и аз мога да разкажа за Майк Тревелян, Хуан Мърдок, Пушача, рижата Фаустина и за останалите, а вие сами решете кой е прав и кой не е.

По онова време Тревелян винаги прекарваше отпуска си на Земята. Нейната патриархалност успокояваше опънатите му до крайност нерви, а приключения си имаше предостатъчно по другите светове. Благодарение на това Тревелян естествено беше свой човек в мозъчния център на Службата, ако организация, действаща из цялата Галактика, можеше да има такъв. Ето защо той имаше много по-широка представа от мнозина свои колеги как стоят нещата със спазването на Договора. Посвещаваха го в твърде важни тайни.

Подозирам, че Тревелян се стараяше да използва всяка възможност да пие вода от изворите на човечеството, тъй като по-голямата част от живота си прекарваше под чужди слънца. И желанието му да бъде верен страж на Договора укрепваше с всяка изминала година.

Никой не можеше да го нарече педант. Плещест, чернокос, с орлов нос и очи с цвета на морска вълна, винаги готов да се усмихне,

облечен по последна мода, той се наслаждаваше на всички житейски радости — от Бах до халба бира.

Когато компютърът повика Тревелян във връзка с планетата Сполука, той прекарваше отпуска си в прекрасната зелена долина на Дордона. Каменната къща на приятелката му беше построена през Средновековието в подножието на една огромна скала. Вътрешните промени не бяха засегнали външния вид на жилището, което през тези дълги години се беше сляло с околния пейзаж. Покрай фасадата растяха храсти, скриващи археологическите разкопки на селище на ловци от времето, когато ледници покривали Северна Европа. Но сега над главите профучаваха не дротици, а ракетопланът, летящ от Алжир до Гренландия. А през нощта сред звездите, до които хората вече бяха стигнали, се носеха искриците на звездолетите. По цялата планета не бяха много местата, където толкова остро се усещаше непрекъснатостта на времето.

— Нима вече ти е време? — В гласа на Брейханза Дайен се промъкна тъга: тя обичаше Тревелян, а се налагаше твърде често да се разделят.

— За съжаление трябва да тръгвам. Компютърът няма да ме безпокои за дреболии. Всички знаят колко здравомислеща машина е. — Забелязвайки, че тя не реагира на шегата му, той поясни: — Компютърът е стигнал до извода, че в момента аз съм единственият сътрудник на Службата, който вече си е имал работа с един индивид. Това е хлъзгав като риба тип с остри зъби и моят опит може да изиграе решаваща роля.

— Да се надяваме — тя преглътна сълзите си и му подаде устни за прощална целувка, — че ще успееш да прибавиш... остатъка от този отпуск... към следващия и ще го прекараме заедно у дома. Нали?

— С удоволствие. — Тревелян се стараеше никога да не дава обещания. Целуна Брейханза и вдишвайки дълбоко аромата на лятно сено, заедно с нея се върна в къщата.

След като се прости по телефона със съседите — мили, добродушни селяни, чиито деди са живели в тези краища от незапомнени времена, Брейханза го откара до Бордо. Оттам с ракетоплан стигна до космодрума Невада. Благодарение на точните изчисления на компютъра можеше веднага да започне работа, а ако му

провърви, дори да се срещне в непринудена обстановка с Хуан Мърдок.

Точно така и стана. Слънцето се плъзгаше към хоризонта, обагряйки в пурпур далечните планини. Но градът властно преграждаше красотата на природата. Гигантските бетонни кубове се издигаха над препълнените с транспортни средства улици. Пронизителните викове на търговците проникваха през грохота на двигателите. Звездното небе изчезна в неистовия блясък на рекламите. Хора и жители на други планети се блъскаха, ругаеха се, мошеничестваха, биеха се, крадяха, проповядваха, забогатяваха, разоряваха се, появяваха се и изчезваха; зад тази шумна фасада се криеше бликаща енергия, която търговските кораби докарваха от далечните звезди. Тревелян си позволи само едно късо „фу“, когато го заля лавината от невероятни миризми.

Точно такива градове беше срещал на стотина планети. Лесно получи сведения от случаен съсед на стойката на бара. В края на краищата намери един човек от екипажа на Мърдок и разбра къде прекарва вечерта шефът. Този път Тревелян попадна не в евтин бардак, където очите сълзяха от дима, а в тихия и разкошен Алтаир Хауз.

Оберкелнерът — от друга планета, не искаше да го пусне. Капитан Мърдок помоли да не го безпокоят. Той има важна среща. Капитан Мърдок има право... Тревелян му показа удостоверението си. То не му даваше никакви привилегии, но наскоро Службата беше предотвратила война на родната планета на оберкелнера.

Тревелян се качи на горния етаж и помоли да го заведат в апартамента на Мърдок. Казаха му, че гостенинът на капитана си е тръгнал в прекрасно настроение, а Мърдок и дамата му си поръчали шампанско.

— Влезте, влезте! — проехтя познат глас.

Вратата се плъзна в стената и Тревелян прекрачи прага.

— А аз помислих, че е... Кълна се в Слънцето! Пак ти! — Мърдок стана. Постоя сред завесите и картините, блестящите сервиси, тихата музика и благовонията. Сетне с котешка походка заобиколи масата и застана плътно до Тревелян.

Висок широкоплещест блондин с дълги пшенични мустаци върху грубото, прорязано с дълбоки бръчки лице, той беше елегантно

облечен, макар че тези ярки цветове на Земята вече бяха излезли от мода.

Жената — стройна белокожа красавица с безупречни черти на лицето, над които пламтеше шапка от огнено рижи коси, остана седнала. Тревелян веднага разбра, че това не е случайно момиче на капитана. В погледа ѝ се четеше открита враждебност.

Тревелян се поклони:

— Моля да ме извините, ако съм попречил.

Мърдок се разсмя:

— Разбира се, разбира се, Майк! Прощавам ти. Само ако не се каниш да се застояваш... — Той потупа Тревелян по рамото. — Как си? Откога не сме се виждали?

— Пет или шест години. — Тревелян се насили да се усмихне. — Извинете ме, че ви обезпокоих, но разбрах, че вдругиден отлитате и през следващите двадесет и четири часа ще имате маса работа.

— Прав си, приятелю. Това е нашата прощална вечер. Започна обаче с делова среща: трябваше да решаваме финансови въпроси, тъй че можем да отложим празнуването с още няколко минути. — Гласът на Мърдок звучеше доброжелателно, но погледът му оставаше хладен. — Да минем на въпроса, а? Ти не си дошъл тук да пожелаеш приятен път на стария си приятел, нали?

— Не само за това — призна Тревелян.

Мърдок го хвана подръка и го заведе до масата.

— Седни, моля те, и изпий чашка с нас. Фаустина, запознай се с Майк Тревелян от Координационната служба на Звездния съвет.

— Хуан ми е говорил за вас — сухо отвърна жената.

Тревелян седна и се помъчи да отпусне мускулите си, за да не се отвлеча мозъкът му от предстоящия двубой.

— Надявам се, че не е оскърбил слуха на дамата с неприятни отзиви.

— Аз съм от Нов Марс — изпръхтя Фаустина. — Там не са свикнали да говорят с мъжете и жените на различни езици.

„Бих могъл да се досетя“ — помисли Тревелян. Мнозина се заблуждават, че в Галактиката има още немало планети, на които човек може да живее. А в действителност вече се заселват и най-малко годните за живот. Можеше да си представи ужасяващата мизерия на Нов Марс и Хуан Мърдок — могъщия приказен рицар, дошъл да я

измъкне оттам, да я качи на бял кон и да я отведе в замъка, който е обещал да ѝ построи.

— Случи се така, че моите представи за дълга влязоха в противоречие с мнението на капитан Мърдок за правата му — обясни Тревелян.

— Аз печеля купища пари от износа на дървен материал и кожи от Ванахейм — отрязва Мърдок.

— Като нарушавате екологичното равновесие на цял континент — наблегна Тревелян.

— Нямахте право да се намесвате и да ги карате да променят закона — не съм уверено заяви Мърдок. Изплакна една чаша с вода от гарафата и я напълни с шампанско. — Вярвам, няма да се засегнеш, че от тази чаша пи банкерът?

— Ще го преживея. — Тревелян пое чашата.

— Той честно е изпълнявал задълженията си на наемен войник... — започна Фаустина.

— Използвайки съвременно оръжие срещу невероятно примитивна цивилизация, която не представляваше никаква заплаха — довърши Тревелян. — Тази практика е забранена. Наред с унищожаването на коренните жители и първите колонисти.

— Нима вашият скъпоценен съюз претендира, че законите му са универсални за Космоса?

— Фаустина, млъкни — сръза я Мърдок.

— Съюзът не е държава — Тревелян не сваляше очи от жената, — макар много от обитаемите планети да го поддържат. Галактиката е твърде голяма, за да бъде управлявана от един център. Но смятаме, че имаме право да предотвратяваме нежелателно развитие на събитията. Включително и да не позволяваме на нашите съграждани да извършват лоши постъпки.

— Корди никога не са ме арестували — изхили се Мърдок. — Само са спирали дейността ми. Успях да им се изплъзна и да не оставя улики. Така че не ви се сърдя — той вдигна чашата си. — Честно казано, благодарен съм ти, приятелю. Ти ми показа, че вървах по крив път. Сега намерих начин не само да забогатяя, но и същевременно да стана толкова уважаван човек, че никой няма да посмее в мое присъствие да се уригне без разрешение.

Фаустина запали цигара и издуха дълга струя дим към тавана.

— Поръчаха ми да проверя дали вашето твърдение е истина — отбеляза Тревелян.

— Моля, всичко е както си му е редът. Пък и вече знаете всичко. Намерих си звездолет — не ме питайте как — и отлетях в съзвездието Еридан. Открих планета — необитаема, но годна за колонизиране, и представих документи, удостоверяващи правото ми на първооткривател. Инспекторът от Службата в отчета си потвърди, че заселването на Сполука — така я нарекох, не противоречи на закона. И сега съм на Земята, събирам екипаж и необходимите съоръжения за подготвителните работи, за да осигуря безопасността на колонистите. Нали помните — продължи с назидателен тон — да се провери дали има опасни организми и вещества, да се определят климатичните условия, сеизмичните характеристики и така нататък. След като приключа с подготвителните работи, ще започна да рекламирам планетата си и ще организирам извозването на колонистите. Докато действа патентът ми, аз ще установявам правилата за пристигане на Сполука. Повечето първооткриватели вземат от колонистите такса за доставянето им. Но аз имам намерение да им осигуря не само междузвездния полет, а и предварително построени жилища, пътища, подготвени за сеитба поля, за да започнат веднага да работят. Ето защо ми бе необходима финансова подкрепа.

— Идеята ви не е нова — предупреди го Тревелян. — Досега не е носила доходи. Стойността на заселването е толкова висока, че първата вноска не е по джоба на средния имигрант. Затова той си остава вкъщи, а пишман-първооткривателят се разорява. В края на краищата е благодарен, ако успее да продаде построеното за една хилядна от вложените средства.

— Този път всичко ще бъде другояче — възрази Мърдок. — Ще искам от тях минимална такса, горе-долу половината от сумата, необходима за купуване на земята и обзавеждането. Те ще дойдат. — Изпи чашата си и отново я напълни. — Какво ли е предизвикало интереса на корди? Аз не ти казах нищо ново, цялата информация е във вашите компютри. Щом сте решили да си пъхате носа в моите работи, защо не ме попитайте по-рано, преди да завърша подготовката на експедицията?

— Преди не успяхме — с горчивина призна Тревелян. — Анализът на някои факти завърши едва вчера. Мъчим се да осигурим

сносни условия за живот из цялата Галактика, но не ни стигат силите за всичко. Твърде разнообразно...

— Много добре! — прекъсна го Фаустина.

Тревелиян я погледна мрачно:

— Бъдете предпазлива, иначе един прекрасен ден ще станете жертва на това разнообразие.

Мърдок се намръщи:

— За днес стига. Обсъдихме всичко. Това е моята вечер с моята жена, а ти май душиш нещо. Но пред закона аз съм чист, нали така? Много добре, измитай се оттук.

Тревелиян се напрегна.

— Или лека нощ, ако така повече ти харесва — усмихна се Мърдок, като реши, че с грубост няма да си помогне.

Тревелиян стана, поклони се, учтиво се сбогува и излезе. В поведението на противника си забеляза не толкова злорадство, колкото желание да си отмъсти за предишните несполуки.

„Ще се наложи да взема решителни мерки“ — помисли си той.

От земната орбита и от Слънчевата система „Кампесино“ излезе, използвайки гравитационните двигатели, а после се гмурна в хиперпространството. Това беше мощен звездолет, оборудван с лодки за кацане и с всичко необходимо за разработване на необитаеми планети. Екипажът му се състоеше от Мърдок, Фаустина, пет-шест космонавти и няколко техничари.

След него излетя и „Джинджи“ — компактен бързоходен кораб. Негов екипаж бяха само Тревелиян и един хуманоид с непроизносимо име, чието значение приблизително съответстваше на земното Пушача. Преследването на звездолет в Космоса е по-скоро изкуство, отколкото наука, а всъщност си е чиста магия. В обикновеното пространство не бе необходимо много време да се намери „Кампесино“. На Тревелиян му помагаша телескопът и датчиците за топлинно излъчване, за елекромагнитни вълни, за неутриновите потоци от гравитационните двигатели. Но в хиперпространството единствено слабият факел на тахионите издаваше местоположението на кораба. Пък и Мърдок положително не бе забравил да включи детекторите на звездолета си.

Благодарение на майсторството и късмета на пилота „Джинджи“ можеше да се движи на границата на чувствителността, без да издава присъствието си. Но само ако скоростта му беше по-голяма, а масата — значително по-малка от преследвания звездолет. Ето защо цялото му въоръжение се състоеше от един лазер, два едрокалибрени електродинамични ускорителя на масата и няколко метрови управляеми ракети с ядрени бойни глави. Тревелян ни най-малко не се съмняваше, че хората на Мърдок са въоръжени къде-къде по-добре.

Тревелян прекара дълги часове пред обзорния екран, без да откъсва очи от блестящите точки на звездите, пръснати по черното кадифе на небето, и с цялото си тяло усещаше равномерното боботене на двигателите.

— Мисля, че го засякохме — той посочи уредите. Обхвана го ликуващата радост на ловеца, проследил жертвата си. — Още не е ясно накъде летят, но при всички случаи не е към съзвездието Еридан.

— Може би вече знаят за нас, затова е вероятно да се отклонят от курса си и да ни нападнат — с безстрастен механичен глас отвърна Пушача.

— Да, ние рискуваме — съгласи се Тревелян. — Мърдок обаче не би постъпил така. Той води жестока борба, но не съм чувал някога да се е решавал на открито убийство.

— Информацията ни за живота му е откъслечна и не знаем какво може да се очаква от него. Нещо повече, компютърният анализ показва, че е събрал твърде разнородна компания.

— М-м-м да, отчаян народ, нито един земянин, няколко представители на хуманоидни цивилизации, които се славят с войнствеността си. Точно това ни разтревожи.

— Нещо друго? Излетяхме толкова бързо, че не успях да проуча материалите. По-специално не съм запознат с биологичните и социалните особености на човешкото общество.

Тревелян погледна спътника си. Директорът на Службата се помъчи да намери най-добрия агент, но Австралийският център никога не можеше да се похвали с излишък от сътрудници от други планети. Ното sapiens се отличаваха с избухлив характер и животът на двама души дълго време в затвореното пространство на малкия кораб можеше да докара нещата дотам, че в един момент да се хванат за гушите. Дори когато агентите откриваха склонност към съвместимост,

Службата предпочиташе да комплектува екипажите от представители на различни цивилизации. При физическа съвместимост разликата в психологията и в способностите често правеше екипажите много по-продуктивни от всекиго от агентите, ако действаха поотделно.

За съжаление Тревелян никога не се беше срещал с жители на планетата Ридон. Беше чувал за тях, но Космосът е пълен с живот и е трудно дори да се запомнят имената на всички населени планети, камо ли да видиш обитателите им.

Бъчвообразното тяло на Пушача стоеше на четири къси крака и беше високо около сто и четиридесет сантиметра. Отгоре се виеха четири пипала, всяко от тях завършваше с три пръста без кости, но с мъртва хватка. Главата му най-много приличаше на венец от месести сини листенца, чиято повърхност изпълняваше ролята на сетивни органи. И въпреки всичко Пушача беше красив посвоему. Тревелян с удоволствие наблюдаваше перламутровите преливания по нагънатото му тяло.

— Подозрително е самото участие на Мърдок. Вероятно е решил да подготви полета си на Земята, а не на някоя колонизирана планета, където не го познават, за да не привлича вниманието.

— От друга страна — възрази Пушача, — търговските експедиции изключително рядко се подготвят на Земята.

— Средният земянин обаче за разлика от средния колонист изобщо не се интересува от тези работи. По-голямата част от населението на Земята не обича космодрумите и се старае по всякакъв начин да ги избягва. Ето защо именно тук Мърдок би могъл без излишен шум да получи необходимата му финансова подкрепа. Не бива да забравяме, че Земята продължава да бъде главният банкер на човечеството по всички планети. И най-сетне, макар докладите и отчетите на сътрудниците на Службата да идват в компютърния център от цялата Галактика, информационният поток е толкова огромен, че Мърдок ще успее да си завърши авантюрата и да се скрие, преди машината да го забележи.

— Какво разтревожи Службата? Съставът на екипажа му ли?

— Не само. Икономическата страна на проекта му не учуди никого. Безспорно неговият град ще бъде сбирщина от колиби, но с това не нарушава закона. И никой няма да купува къщите му, освен няколко глупаци, които първи попаднат на въдицата му.

— Службата бе разтревожена от съоръженията, които купуваше Мърдок — продължи Тревелян. — Твърде подробният отчет за Сполука позволяваше с голяма доза увереност да се предположи какви материали ще бъдат необходими за разработването ѝ. Планетата е по-малка от Земята, климатът ѝ е по-студен и по-сух, атмосферният слой е по-тънък. Сполука има магнитно поле и обикаля около не толкова гореща звезда. Следователно радиационният ѝ фон би трябвало да е по-слаб.

— Оборудването зависи от това, кой ще се засели там — вметна Пушача.

— Естествено. Мърдок е решил, че това ще бъдат хора. Разбира се, не земяни, но жители на други, разработени от човека светове. С малки изключения, не можем да узнаем кой и кога ще тръгне за Сполука. Твърде малко сме, пък и си имаме предостатъчно друга работа. А на местните власти им е все едно. Те умират от радост да се отърват от излишните гърла. Освен това повечето от колонистите са анархисти по природа. Те не понасят държавните органи да се месят в работите им. И ето какви въпроси възникнаха пред нас: защо Мърдок не взема съоръжения за търсене на вода и за сондиране, взривни вещества за създаване на езера? Защо са му датчици за радиация и защитни скафандри? Биологическата лаборатория, която купи, няма да му е нужна на Сполука. Тя е предназначена за изследване на чужди форми на живот. Мога да продължа, но смятам, че основната идея вече ви е ясна.

— А сега той промени курса си. — Пушача огледа таблото за управление. — Насочи се към съзвездието Скорпион.

— Така ли? Нима вие пресметнахте курса без помощта на компютъра? Лошото е, че няма закон, който да му налага незабавно да се отправи към местоназначението си или да ни съобщи защо е избрал заобиколен курс. — Тревелян се усмихна само с тъглчетата на устните си. — Същевременно законът не ни забранява да го преследваме.

На 528 светлинни години от Слънцето чернотата на Космоса бе прорязана от ярка експлозия.

Тревелян размишляваше над философски проблеми, слушаше музика, правеше гимнастика, запълвайки дните си, които се сливаха в седмици. Пушача беше добър спътник, но лош събеседник. На

въпроса, с какво се занимава, отговори, като непрекъснато мърдаше преплитащите се пипалца:

— Създавам поредния си живот. Във вашия език няма съответстващо понятие.

Сиянието на доскоро бледата звезда накара Тревелян да застане нащрек. Стиснал облегалките на креслото, той се вириаше в обзорния екран. „Джинджи“ премина фронта на ударната вълна, но яркостта на звездата нарастваше. Сиянието покри целия екран, Тревелян възкликна:

— Та това е свръхнова!

Тя пламтеше в нощта, светлината ѝ бе петдесет пъти по-ярка от Луната през пълнолуние, десет милиона пъти по-силна от най-близката звезда. Макар филтрите да тушираха заслепяващата белота, Тревелян трябваше да отклони погледа си, защото пред очите му затанцуваха огнени петна.

По пода затрополяха ноктите на ридонита. Тревелян долови внезапен полъх и разбра, че и Пушача е поразен от видяното. Може би с последвалата фраза ридонитът се опита да скрие изумлението си:

— Да, свръхнова от втори клас, ако видяното от мен отговаря на теорията. Както показва статистиката, подобни експлозии се случват средно веднъж на петдесет години. Изследвани са остатъчни явления от някои от тях, но нито една не е наблюдавана толкова отблизо.

— Вече преминахме фронта на ударната вълна — прошепна Тревелян, тресеше го. — Нима Мърдок лети към свръхновата?

— Вероятно. Курсът му не е променен.

— Това не е съвпадение. Сигурно е дошъл толкова далеч, за да намери късмета си, който кордите не могат да измъкнат от ноктите му. Да видим какво показват уредите.

Всеки кораб на Службата бе снабден с астрофизическа лаборатория и компютърът веднага даде отговор. Звездата се намираще на сто и петдесет парсека, т.е. умряла е преди почти петстотин години. Това беше син гигант с маса, десет пъти по-голяма от Слънцето, и излъчваше петдесет хиляди пъти повече светлина. Но звездните купове в Скорпион са я скривали от астрономите в миналото, а днешните им колеги още не бяха стигнали до тези места.

Такова неистово сияние не е могло да продължава милиони години. Неустойчивото състояние на звездата е образувало мощна

ударна вълна, насочена от вътрешността към повърхността ѝ. Това, което те наблюдаваха, беше избухването на звездата. При този взрив се отделяше енергия, равна на общото излъчване на цялата Галактика.

Напълно естествено е, че експлозията можеше да продължава само няколко дни. И докато „Джинджи“ поглъщаше светлинните години, Тревелиян се любуваше на угасването на огненото великолепие. Постепенно обзорният екран потъмня. От разлетялата се на парчета звездна кора се бе образувала мъглявина, наситена с ядра на тежки елементи, на които в бъдеще им предстоеше да изиграят решаващата роля в образуването на нови звезди и планети. Уредите откриха и ядрото на звездата, нажежено до бяло, излъчващо в рентгеновия диапазон, смъртоносно за всичко живо. Но то бързо се свиваше — под въздействието на собствената си чудовищна гравитация — до размерите на бяло джудже, на Юпитер, на Земята. Плътността му нарастваше и приближаваше моментът, когато нищо, дори светлината не би могла да се изтръгне от неговите обятия. И тогава бившата свръхнова ще изчезне от пространството.

— Той не съобщи за избухването! — сърдито възкликна Тревелиян. — Ние изгубихме информацията за приближаващата ударна вълна.

— Да се върнем веднага — предложи ридонитът.

— Е... не, няма да го направим. Ако изпуснем Мърдок, кой знае с какви злодеяния ще завърши експедицията му. Ще има и други свръхнови.

— Целта му вече ни е ясна.

— Какво? — Тревелиян едва не изпусна лулата си.

— Погледнете фотоувеличителния дисплей и ето тук — пипалцата му се плъзнаха по таблото. — Имам предвид звездата от клас G-3, която се намира на разстояние сто светлинни години от свръхновата. Изчисленията показват, че в момента на експлозията тя е била още по-близо. Курсът на наблюдавания обект и траекторията на звездата се пресичат. Напълно възможно е полетът да завърши в точката на пресичането.

— Но... Не! — протестира Тревелиян. — Какво ще търси там?

— Дозата радиация, получена от всяка планета на по-малката звезда през време на експлозията на свръхновата, е била хиляди рентгена. Атмосферата и магнитното поле са представлявали известна

защита, но е очевидно, че биологичната катастрофа е била неизбежна. Нисшите форми са могли да оцелеят, по-специално растенията и морските обитатели. След това би възникнала нова екологична структура, безспорно нестабилна, с висока степен на мутиране, но стремяща се към равновесие. Възможно е наличието на радионуклиди на повърхността на планетата все още да изисква специални предпазни мерки. Но като цяло, ако около по-малката звезда обикаля хипотетична планета, годна да бъде използвана от човечеството и от моя народ, тя ще прилича твърде много на Земята и Ридон. Ще добавя, че подобни катаклизми многократно са предизвиквали унищожаването на висшите форми на живот, включително — доколкото ми е известно — и на вашата планета.

Безстрастният глас на ридонита едва достигаше до Травелян. Обхвана го ужас.

Жълтата точка се превърна в диск, твърде ярък за невъоръжено око. Мъглявината, образувала се при експлозията на свръхновата, се намираше на тридесет парсека от тях — малко петно сред околните съзвездия. Върху черното кадифе на Космоса отново засия Млечният път. Изискваше се голямо въображение, за да си представи човек как са бушували небесата преди четири столетия. Нямаше нищо необичайно нито в параметрите на междупланетното пространство, фиксирани от уредите, нито в това, че около жълтата звезда обикаляха седем планети.

Но Травелян знаеше, че първото впечатление лъже. Всяка планета винаги е уникална посвоему, а третата от седемте, която привлече вниманието му, напомняше Земята.

Той използваше само визуалните средства за наблюдение. Детекторите на „Кампесино“ можеха да открият лазерните лъчи и автоматите. Мърдок изведе звездолета си от хиперпространството на няколко милиона километра от планетата. Преследвачите му повториха маневрата му. А сетне, за да не се разкрият с потока неутрино, включиха двигателите и преминаха на захранване от акумулаторите.

— Наблюдаваният обект се приближи до атмосферата на планетата от земен тип — съобщи Пушача.

— Не ме учудва. — Тревелян вдигна очи от компютъра. — Може да се смята, че това е втора Земя. Съставът на атмосферата, радиационният фон, диаметърът и масата практически са еднакви. Около планетата на близко разстояние обикалят две луни, ето защо кривата на приливите и отливите е твърде сложна, но океанът не е заплашен от загиване. Един оборот е равен на двадесет и осем часа, а наклонът на оста към плоскостта на орбитата е дванадесет градуса. Средната температура е малко по-висока от земната, няма полярни шапки, повърхността на сушата е почти колкото земната, климатът е по-мек. С една дума, ако не се смятат зоните с повишена остатъчна радиация — идеално местенце.

— Възможни са екологични отклонения — обърна внимание ридонитът.

Тревелян трепна.

— Дявол да го вземе, можехте да не ми напомняте — той се намръщи и се облегна в креслото. — Какво да правим с Мърдок, там е въпросът. Сега-засега не нарушава закона, ако не вземем предвид, че не е регистрирал откритата от него планета. Но вероятно не ще можем да докажем, че е идвал тук и по-рано, а не се е появил случайно, променяйки курса на звездолета. Освен това подобно закононарушение е твърде обичайно.

— Нима няма начини да се принуди човек да каже истината?

— Разбира се, има. Електронно сондиране на мозъка. Но се изисква съгласието на индивида. Ето защо този начин се прилага само за потвърждение на честността на свидетелите по обвинението. Излиза така, че в нищо не е виновен.

— Да докладваме на Службата. Ще изпратят тук специална експедиция.

— Службата е твърде далеч. А какво ще успее да направи Мърдок тук? Разбира се... хм... ако не подозира за нашето присъствие, ще действа, без да бърза, и по този начин ще ни предостави...

— Наблюдаваният обект включи двигателите.

— Какво? — Тревелян скочи от креслото.

Потокът неутрино в Космоса е доста голям, но компютърът на „Джинджи“ успяваше да отдели от общия фон частиците, изтичащи от двигателя. Сега уредите показваха, че те са равни на нула.

— Той каца на акумулатори, планира в атмосферата! — извика Тревелян. — Докато ние влезем в обсега на чувствителността на други средства за откриване, той може да се окаже където и да е.

Тонът на Пушача не се промени, но каютата се изпълни със задушлива миризма и листенцата върху бъчвообразното туловище зашаваха.

— Вероятно той е убеден, че няма да го намерим на повърхността на планетата. Не открихме източник на атомна енергия, следователно е невъзможно да го засечем. Излиза, че се стреми да обърка точно нас.

— Да. — Тревелян закри из малката каюта. — Предполагахме, че ще ни забележи, още повече появата ми в космодрума сигурно го е накарала да бъде нащрек. Но защо ни го показва толкова недвусмислено?

— Моят народ смята, че посланието говори преди всичко за характера на изпращащия го.

— Напълно съм съгласен с вас. — Тревелян продължаваше да се върти из каютата. — Какво иска Мърдок от нас обаче? Нямаме голям избор. Можем или веднага да се върнем, или отначало да кацнем и да разгледаме планетата.

— Вторият вариант няма да увеличи много времеви интервал до връщането ни.

— Там е цялата работа, приятелю! Най-близката база на Службата, където бихме могли да подготвим експедиция, се намира, ако не греша, на Лира, а пък те най-вероятно са изцяло погълнати от работата с Кралицата на бурите. Колонизираните планети са много по-близко и там е пълно с хора, които с удоволствие ще се юрнат насам с надеждата да забогатеят. Още повече че освен това ще имат възможността да причинят неприятности на корди.

— Отгоре на всичкото — добави Пушача — ние нямаме достатъчно аргументи, за да обосновем необходимостта от експедиция. Свърхновата — да. Това е научна сензация. Но ние предлагаме да се лети към може би необитаема планета. Откъде накъде командирът на базата, комуто не е известно миналото на Мърдок, особено ако не е човек, ще се съгласи, че онзи има намерение да нарушава закона? Той не може да свърже миналите деяния на Мърдок със сегашния случай. Най-вероятно ще сметне, че той в най-скоро време ще поиска да

изпратят инспекционен патрул, за да подаде документи за оформяне на правата му на първооткривател.

Тревелян кимна. Много сме малко — ние, пазителите на Великия договор. И твърде често ни се налага да не обръщаме внимание на улики, които вероятно сочат зъл умисъл, само защото сме открили следата на друго чудовище. Или научаваме за лоша постъпка, която би трябвало да се пресече още в зародиш, но след като е минало време, нашата намеса само може да задълбочи бедата. Винаги ще помним за планетата Норт, където кацнаха колонисти от Земята и започнаха успешно да изграждат нов живот. А после там откриха разумни същества. Провървя ни, че в този случай, макар и с цената на неимоверни усилия, успяхме да намерим взаимноприемливо решение.

— Дали Мърдок иска да се върнем и да вдигнем тревога, без да имаме доказателства за незабавно вземане на мерки? — попита Пушача и сам си отговори: — Правдоподобно е. Трябва да имаме предвид, че преди да дойде на Земята, той е посетил Федерацията на световете на Скорпион и познава нещата там. Сигурен е, че няма да получим помощ на Лира.

— Ние можем... Можем дори да реквизираме цивилни звездолети заедно с екипажа... ако на планетата се окажат разумни обитатели. На основание на закона за недопустимост на териториална агресия. Или Мърдок може просто да ги ограби.

— Малко вероятно е да е оцелял някой там.

— Съгласен съм. Но ако всички са мъртви...

Тревелян не довърши мисълта си. Гледаше обзорния екран. Планетата блестеше, нежно синя. Тя се увеличаваше с всяка изминала минута. „Кампесино“ лесно можеше да се скрие в необятните ѝ простори. Екипажът му се готвеше да посрещне неканените гости. Мърдок имаше повече хора и по-добро въоръжение. Но на Тревелян не му се искаше да вярва, че той е замислил убийство. От друга страна, от Фаустина можеше да се очаква всичко. Пък и на звездолета тя беше единствената жена...

Решението му узря.

— Ще кацнем.

Приближаваха се предпазливо, като обръщаха внимание на всяка дреболия, готови за всякакви изненади. Обиколиха планетата на ниска орбита и се убедиха, че догадката им е вярна.

Това е бил обитаем свят, но всичките му жители са загинали. Не откриха доказателства някой да е оцелял след катастрофата. Цивилизацията би могла да рухне от масова смърт, паника, анархия или глад. Но тогава подивелите потомци на градските жители биха се преселили в селата. Детекторите на „Джинджи“ щяха да регистрират топлината от огньовете им. Освен това би могло да започне възраждане на цивилизацията. Космическата радиация не е повредила къщите, инструментите, машините, книгите. Тя е унищожила само живите същества.

На обзорния екран в пролуките между облаците се показаха високи сгради, построени на брега на езеро.

— Гъсто населена зона — отбеляза Тревелян. — Значи са имали селско стопанство и транспортна мрежа — поне в най-развитите райони. Виждам железопътни линии и останки от шосета. Предполагам, начален стадий на техническо развитие, двигатели с вътрешно горене, възможно е и ограничено използване на електричеството... За разлика от повечето цивилизации, достигнали аналогично равнище на техниката, те са запазили чувството си за прекрасното. — Тревелян се мъчеше да прогони тези си мисли. Само ако останеше равнодушен, можеше да сдържи сълзите си.

— Единствено радиацията ли е причина за гибелта им? — попита Пушача. За него не беше никак трудно да остане невъзмутим. — Биха могли да си намерят укритие.

— Вероятно нищо не са знаели за радиоактивността. Или оцелелите са били твърде малко, разпръснали са се по планетата, а мутациите са ги довършили. Така или иначе, всички са загинали... Чакайте!

Пръстите на Тревелян затанцуваха по пулта за управление. „Джинджи“ подскочи, дръпна се назад и застина.

Наличието на атмосфера затрудняваше визуалното наблюдение, но лазерите, радарите и компютърната обработка на информацията позволяваха да се получи широка картина. Градът се намираше на остров сред широка река, с материка го свързваха само няколко моста. Не беше потънал в океана от растителност. Дърветата и храстите, които все пак бяха успели да израснат на улиците, бяха отсечени, и то наскоро. Две от машините, които бяха свършили тази работа, седяха разкрячени на централния площад. По външния им вид Тревелян без

грешка можеше да определи, че са направени на Земята. Десетина готови да рухнат сгради бяха взривени, останките бяха събрани на големи купчини. Силен електрически фон сочеше, че в града се монтира мощен електрически източник.

— Мърдок! — Тревелян изкрещя думата като ругателство.

— Можете ли да определите местоположението на кораба му? — попита ридонитът.

— Не. Като са забелязали, че се приближаваме, те сигурно са го замаскирали. Възможно е Мърдок да разчита, че няма да открием следите от дейността му, или пък още веднъж е решил да ни се подиграе. Както виждам, след кацането не е изгубил нито минута. А пък площадката си е намерил, когато е идвал тук първия път.

„Джинджи“ отново заплува над планетата. Ридонитът мълчеше. Половината от обзорния екран заемаха облаци, морета, залежи, изгреви, а на другата сияеха звездите.

— Не са останали жители — промълви накрая Пушача. — Останките от цивилизацията им имат ограничен научен интерес. Имаме ли достатъчно основания да изпратим спешно тук въоръжен звездолет, за да спрем Мърдок, когато сигурно някъде с нетърпение го очакват?

— Да допуснем, че са достатъчно... както и вие, аз все още не съм уверен в това, но да допуснем, че са достатъчно... Ала дали ще могат да го спрат? — Тревелян се наведе над пулта за управление. Двигателите забоботиха. — Пригответе се за кацане — предупреди той.

Тревелян избра един град, където едва се зазоряваше, за да използва максимално дневната светлина. От брега навътре в изумруденозеления залив се проточваше дълга дига, построена според показанията на сонара от вибробетон и толкова здрава, както и преди четиристотин години. Той приземи кораба върху дигата, излезе от него и тръгна пеш към брега. Гравиходът щеше да го откара по-бързо, но му се искаше да се вживее в ролята на онези, които са ходили тук преди. „Джинджи“, готов всеки момент да излети, се издигаше зад него като меденobelisk.

Безопасността на околната среда не го безпокоеше. Мърдок сигурно беше направил всички анализи. Оставаше да уточни някои подробности. Например какви от донесените семена най-добре ще растат тук.

„Вероятно всички“ — реши Тревелаян. Планетата е щедра и плодородна. Безспорно преди катастрофата е била още по-прекрасна, но и сега радваше окото. А природата бързо изцеляваше нанесените ѝ рани.

Водата блестеше и се плискаше сред златистозелените хълмове.

Зад залива се беше ширнал океанът. Слизайки надолу по дигата, Тревелаян забеляза големи плитчини, гъсто обрасли с растителност и кипящи от морски живи същества. Но птичи криле не разсичаха въздуха. Повечето — ако не всички — гръбначни бяха загинали. Затова пък нисшите животни бяха оцелели. Насекоми или техни подобия се носеха във въздуха с помощта на невероятно тънки дъгоцветни мембрани. Сребристи риби изскачаха от водата. Вятърът донасяше мирис на сол, на йод, на живот.

Над главата му се носеха редки облаци, сивкави в поразителната синева на небето. Някъде далеч, невидима през деня, се намираще свръхновата. „Фаталната звезда“ — помисли Тревелаян, като потрепера. Колко малко са знаели древните астрономи от Земята за нещастията, които предизвиква това явление, чието име те са му дали!

Но Тревелаян слезе на планетата в слънчев, мирен, прохладен ден. Въздъхна и се запъти към брега, оглеждайки се. Корабите са потънали или са отплували, откъснали се от изгнилите въжета. През прозрачната вода се виждаха онези, които лежах в плитчините. Благородните очертания на платноходите не го учудваха, обитателите на планетата не биха ги и направили другояче. Носовата им част беше украсена с бронзови фигури, в чиито позеленели, проядени от корозията останки човек можеше да разпознае цветя, криле, огнени езици, свободни и литнали към небето форми. Голям кораб беше изхвърлен на брега. Корпусът му беше железен и съдейки по комина, имаше парен двигател. Но корабостроителите се бяха постарали върху вълните да изглежда като балерина.

Тревелаян приближи до пристанището. Дървените складове бяха разрушени, тук-там бяха обрасли с лиани, но той можеше да си представи как куполообразните им покриви някога са се издигали към

небето. Глава на смешно зверче украсяваше стрелата на ръждясала машина, най-вероятно подемен кран.

Тяхното изкуство не би се проявило на фотографии. Свобода на линиите и лекота на формите — ето кое предизвикваше сърцебиене от възторг. Тревелян никога не бе виждал нищо подобно. И двуногите обитатели на планетата с тънки, изящни шестопръсти ръце, с дълги ши и глави с големи клюнове му се струваха живи. Той като че ли чуваше как шумят от вятъра каменните им наметала.

По пътя към града срещаше техните кости.

Лешоядите почти не бяха разбутали телата. Донесеният от вятъра прах се беше натрупал на улиците, превръщайки се в почва. В нея се бяха заровили семена, бяха пуснали крехки корени, които в края на краищата бяха разрушили бетона и камъка. Храстите и лианите плътно покриваха улиците и се катереха по стените. Но растенията настъпваха бавно. Нямаше какъде да бързат. Те бяха завзели крайбрежните квартали и си проправяха път по-нататък, изпращайки напред — както с тъжна усмивка си помисли Тревелян — своите разузнавачи и сапъори.

Покрай улиците бяха строени гранитни, мраморни и каменни сгради, умити от дъждовете, изгорени от слънцето, насечени от ветровете. Само тук-там филизи засенчваха силуетите им. Както и горелефът на стените, сградите се стремяха нагоре, буквално излитаха в небесата. Украсени с колони, балюстради и широки прозорци, някои от тях бяха запазили боята си, която смекчаваше строгите линии.

Тревелян бе озадачен, че липсват паркове и градини. По всичко личеше, че жителите на планетата са обичали и са пазели природата. В украсата на сградите преобладаваше растителният елемент. Но същевременно техните обитатели не са били хора и се изискваше немалко време, за да се схване психологията им. Може би са се наслаждавали от контраста между произведенията на изкуството и откритите пространства. В такъв град животът е бил истинска радост. Дори в уцърб на икономиката местните жители са се стремели да запазят въздуха и водата от шум, мръсотия, отровни отпадъци. Разбира се, имали са късмет, че не е било необходимо къщите да се отопляват. Доколкото Тревелян успя да разбере, заводите са били разположени извън очертанията на града и са се свързвали с него посредством железопътни линии. Достигнатото равнище на техниката е давало

възможност да се изработват автомобили, но те не съществуваха. Затова пък Тревелян откри костите на големи четириноги животни, явно използвани за товарен превоз, и конструкции на транспортни средства с примитивни електрически двигатели. Макар разстоянието от четиристотин години да не даваше възможност да се правят еднозначни изводи, създаваше се впечатлението, че въпреки бурното развитие на техниката жителите на планетата са успявали да сведат до минимум замърсяването на околната среда. Сякаш са предвиждали екологическите проблеми и предварително са вземали необходимите мерки. На Тревелян много му се искаше да разбере дали действителността е съответствала на неговите представи.

Но жителите на планетата не са били светци. Той видя статуи и излинели фрески, изобразяващи сражения. Два пъти срещна статуя на същество в парцали, което разкъсваше веригите върху себе си. Това означаваше, че някой го е оковал в тях. Но най-често Тревелян минаваше покрай изображения, които можеха да се изтълкуват като любов, нежност, работа, учение, радост от откритието, наслаждение от живота.

В дворовете се забелязваха изсъхнали басейни и фонтани, в някои сгради имаше асансьори. Тревелян си отбеляза, че в цилиндричните шахти с широки спирални стълби лесно могат да бъдат поставени гравитационни подемници. Във вътрешността на зданията фреските бяха почти непроменени и от ярките им цветове дори му олекна на душата. И въпреки всичко, макар че не беше суеверен, той почука, преди да отвори първата врата.

Вратите се плъзгаха или сгъваха, нямаше нито ключалки, нито резета. Жилищата бяха опустели преди четиристотин години. Тъканите бяха изгнили, металът ръждясал, мазилката се беше изронила, всичко беше покрито с дебел, многосантиметров слой прах. Но хората биха могли да използват мебелите, тъй като физически почти не се различаваха от жителите на планетата. Ако къщите се ремонтират и почистят, ако се прекара вода и се донесат газени лампи и походни примуси — изглежда местните не са си готвели храната вкъщи, ако се смени дамаската по кресла, дивани и кревати и се постелят килими върху изкусно направените мозаечни подове — въпросът с жилищата ще да бъде решен. А сетне да се монтират енергийни източници — и планетата ще се превърне в същински рай.

Но първата работа безспорно ще бъде да се изхвърлят картините, вестниците, загадъчните инструменти, книгите от лавиците. Защото такова съседство ще предизвиква твърде тъжни мисли.

Обикаляйки жилищата, Тревелиян рядко се натъкваше на някой скелет. Или са умрели мигновено, както онези, които видя на улицата, или са искали да се уединят в последния си час. Един лежеше на дивана с книга в ръка. В два апартамента Тревелиян намери малки скелети, прикрити от голям. Дали майката е разбирала, че смъртта идва от небето? Да, тя я е видяла във висините, в неистово нажежената белота. Вероятно е знаела, че смъртта е навсякъде, но я е ръководел инстинктът на Ниоба.

Когато Тревелиян откри гробницата, той разбра, че не един път ще се натъква на подобна картина. Стана му ясно, как са си отивали от живота местните жители. Най-слабите са умрели веднага, останалите са получили лъчева болест. У хората тя предизвиква гадене, повръщане, опадане на косите, вътрешни кръвоизливи, слабост, треска и изпадане в безсъзнание. Безспорно същите симптоми са се проявявали и у жителите на планетата.

Отвън се забелязваха останки от набързо построени пещи с въглища. През комините им се е вкарвал азотен окис в херметично затвореното помещение. Скелетът и ръждясалото оръжие до него показваха, че огнярят е изпълнил дълга си и се е самоубил. Вратата беше дървена и Тревелиян успя да я избие. Вътре бяха натрупани скелети на възрастни и деца, играчки, чаши, знамена, музикални инструменти. „Не зная какво са правили на този празник — мислеше си той, — но ако ние, хората, имахме смелост, бихме казали на децата си, че тази година карнавалът е започнал по-рано.“

Тревелиян излезе на ярката слънчева светлина. Покрай него изпърха пеперуда — по-прекрасна от земните.

„Бог дал, Бог взел — спомни си той едно изречение от древна книга. — Няма да споменавам името господне. Но ще запомня. О, да, ще запомня.“

Не успя да стигне центъра на града, когато се разнесе нарастващ грохот. Тревелиян вдигна глава и видя над покривите блестящата грамада на „Кампесино“, който планираше над града. Звездолетът премина между него и слънцето и за миг сянката му падна върху Тревелиян.

Той се скри в един вход. Ръката му стисна бластера. Мрачно усмихнат, Тревелиан включи миниатюрния радиопредавател в джоба на гърдите си.

— Ей, корди! — прозвуча гласът на Мърдок. — Обадете се!

„Джинджи“ не се обади. Разцепвайки въздуха, „Кампесино“ увисна на гравитационните си двигатели над повърхността на планетата.

— Ей, вие! — крещеше Мърдок. — Ние засякохме вашите тахиони още на половината път насам. Открихме мястото на кацането ви по потока неутрино. И не се преструвайте, че наблизко ви очаква помощ. Вие сте сами и ние много добре ви виждаме в мерника на лазера. Преди това обаче искам да си поговоря с вас.

Отговори му мълчание. Тревелиан усети, че целият се изпоти. Не можеше да предположи какво ще направи Мърдок.

— Мисля, че вътре няма никого — прозвуча от радиоприемника глух глас. — Навярно разглеждат града.

— Вероятно — съгласи се Мърдок. — Странно е, че са оставили кораба.

— Може би е капан?

— Кой знае... Не е обичайно за корди, но трябва да сме нащрек.

Тревелиан би предпочел „Кампесино“ да кацне по-далеч и оръдията му да не заплашват „Джинджи“. Затова реши да ускори събитията — излезе от входа, вдигна бластера и натисна спусъка. Над града проехтя ехото на изстрела. Замириса на озон.

— Гледайте! Там долу! Ей, чуваш ли ни?

Да, чуваше ги, но не смяташе да го съобщи на Мърдок и компанията му. По този начин получи известно предимство, а в битката с металното чудовище, надвиснало над града, можеше да има полза от всяка дреболия. Тревелиан се запъти към центъра, към просторния площад, който беше забелязал още при кацането.

А след кратко съвещание екипажът на звездолета реши да действа. Люкът се отвори и оттам изпълзя двуместна лодка. Явно не беше въоръжена с ракети. Тя вероятно имаше задача само да обикаля около „Джинджи“ и да вдигне тревога, ако забележи нещо подозрително. На мястото на Мърдок и Тревелиан би постъпил така. А

„Кампесино“ изрева и се скри зад високите сгради. Почти веднага земята се разтресе, проехтя продължителен грохот: звездолетът кацна на повърхността на планетата.

Тревелян ускори крачка. Кракът му случайно закачи един череп. Със сухо тракане той се изтърколи до бордюра. „Извинявайте — помисли си Тревелян. — Вие някога сте ходили по тази улица, любували сте се на облените със слънце фасади, дишали сте, мислели сте. А наоколо ви е кипял градът, пълен с приятели, любов, музика, развлечения... Дали сте се смеели? Може би и аз скоро ще се присъединя към вас“ — въздъхна той.

Излезе на покрития с плочи правоъгълен площад. Трева проникваше през цепнатините и се мъчеше да ги отмести, но четиристотингодишните дъждове не бяха успели да изравнят вдлъбнатините, утъпкани от много поколения. Ниски сгради заобикаляха площада. В три от тях бяха запазени останки от разноцветни стъклени прозорци. Пред единия от тях бяха проснати няколко скелета. По средата на площада се извисяваше „Кампесино“.

Половин дузина хора и чуждопланетяни го чакаха с оръжие в ръце. Май не им беше до шега. Мърдок и Фаустина стояха до тях. Черните им комбинезони бяха обшити със сребро.

— Майк! — провикна се Мърдок и се разсмя, отметнал глава назад. — Така си и знаех.

— Кой друг е с теб? — попита Фаустина.

Тревелян вдигна рамене.

— А с вас кой е? — върна въпроса той.

— Видяхме бричката ти — продължи Мърдок. — Сметнахме, че ще откажеш да се качиш при нас, защото те е страх да не те заключим, затова аз излязох да те пресрещна. — Той посочи блестящия звездолет. — Всички оръдия са готови за стрелба.

Тревелян успя да се усмихне.

— Нима нещо ви заплашва, Хуан? — меко попита той.

Мърдок примига.

— Но... ти нали ме преследваш още от Земята?

— Ни най-малко — възрази Тревелян. — Космосът е отворен за всички. Координационната служба провежда разследвания там, където е възможно, но на агентите ѝ е забранено да използват сила, с изключение на крайните случаи. Вие го знаете не по-зле от мен.

Хората на Мърдок пристъпваха от крак на крак, тихо разговаряха помежду си, очите им играеха. Тревелян усещаше, че са разтревожени.

— Например — добави той — вие нарушихте закона, като не съобщихте, че сте открили планетата...

— Ние току-що я открихме! — извика Фаустина. По бялата кожа на лицето ѝ избиха червени петна, юмруците ѝ се свиха. Известно време Тревелян я гледеше втренчено и мислеше със състрадание: „Тя се страхува, че ще отнема триумфа ѝ, нейния шанс да загребне пълни шепи пари и завинаги да се изтръгне от примката на мизерията.“ Но тутакси в главата му сякаш звънна звънче: „Пази се! У агресивната човешка личност страхът поражда жестокост.“

— Моля, оставете ме да довърша. Нито мен, нито Службата ни интересуват толкова дребни правонарушения. Те се случват по стотина пъти годишно и обикновено не означават нищо. Необходимостта е принудила Службата да се придържа към древния принцип, според който законът не бива да се похабява заради дреболии.

Фаустина отстъпи крачка назад, ноздрите ѝ гневно потрепераха, но тя явно беше объркана. Лицето на Мърдок дори не трепна.

— Продължавай — подкани го той.

— Вие извършихте по-сериозно престъпление, като унищожихте материали, представляващи научна ценност — говореше дружелюбно Тревелян, придружавайки думите си с лека усмивка. — Имам предвид града на острова. Но на планетата има несметни биологични и археологически съкровища, така че сме готови да си затворим очите и за това ваше прегрешение, характеризирайки го като извинителен ентузиазъм на дилетанти. Оказахте неоченима услуга на цивилизацията, откривайки за нея тази планета. За ваше сведение, агент от моя ранг има право да дава амнистия за несъществени правонарушения. Ако искате, още днес ще оформя необходимите документи и ще напиша докладна записка за награждаването ви с медала „Полярна звезда“.

Той протегна ръка.

— Не се притеснявайте. Хайде да прием за срещата ни и заедно да се връщаме обратно.

Мърдок не пое протегнатата ръка. Той стоеше, без да сваля очи от Тревелян, тишината ставаше все по-гнетяща.

— Сериозно ли говориш? — измърмори най-накрая.

Играта на криеница завърши. В гласа на Тревелян звънна стомана.

— Правя ви честно предложение. Имате си Сполука, така че няма да останете с пръст в устата. Задоволете се с малкото.

— Сполука ли? — възкликна Фаустина. — Какъв си идиот! Това тук е Сполука! — Ръката ѝ описа пълен кръг.

— Надявах се да не е така — тихо отвърна Тревелян.

— И какво съм намислил според теб? — попита Мърдок.

— Отговорът е очевиден. — Координаторът вдигна рамене. — Открили сте планетата и естествено сте се замислили как да оберете каймака. Не можете да получите патент на първооткривател, защото Съюзът няма да позволи планетата да се колонизира, преди научните изследвания да завършат. Имайки предвид отдалечеността ѝ от заселените светове, малочисленият персонал и огромният обем работа, тези изследвания ще се проточат стотина години. Дори си мисля, че едно-две десетилетия ще държим в тайна координатите на планетата, за да не допуснем тук любителите на старинните вещи. А през това време учените ще организират охраната.

— Учените! — изпищя Фаустина.

Мърдок стисна ръката ѝ, приканвайки я да запази спокойствие, но продължаваше да гледа втренчено Тревелян.

— Каква възможност обаче да натрупаш състояние! — говореше координаторът. — Да предложиш на стотици милиони хора прекрасни, напълно обзаведени жилища, и то на достъпна за всеки колонист цена. Можехте да станете едни от най-големите богаташи през цялата история на човечеството. Е, а после щяхте да потърсите планета, чието колонизиране нямаше да предизвика нашите възражения. Не сте намерили нищо необикновено. Планета като планета, не по-лоша от другите, вече заселени, само че необитаема. И хората щяха да ви плащат, защото ще им гарантирате жилища, пътища, готови за посев поля на приемлива цена. Някои действително щяхте да стоварите на онзи, забравен от бога свят. Особено ако наблизко се окаже някой от колегите ми. Наистина щяхте да изгубите пари за тях, но това ще бъде без значение, защото повечето преселници щяхте да докарате тук, където цели градове ви се предлагат практически даром. Те щяха да пишат до родните си планети. Възможно е да ви се наложи да цензурирате леко възторжените им писма, за да не подушим ние,

кордите, за вашата авантюра по-рано, отколкото се полага. Най-вероятно дълго щяхме да останем в неведение, защото сме претрупани с неотложни работи и в цялата Галактика няма да се намерят чак толкова хора, готови да ни окажат реална помощ. Убеден съм, че няколко години всичко щеше да върви като по масло, а след това несъответствията щяха да станат толкова крециящи, че щеше да ни се наложи да се намесим.

— И какво щяхте да направите? — попита Мърдок.

— Нищо — отговори Тревелян. — Нима можем да преселим хиляди, милиони мъже, жени и деца, дошли доброволно, радостни от хубавия си живот, вече пуснали корени, отглеждащи ново поколение? Това щеше да е невъзможно политически, морално и дори физически. Те ще защитават домовете си, а ние не можем да ги изравним със земята, нали така?

Вие би трябвало да си платите за извършеното — разбира се, теоретично, с конфискуване на имуществото и със затвор. А на практика щяхте да ни принудите да платим висока цена, за да се доберем до вас и парите ви. Щяхте да създадете колониална държава и да утвърдите конституция, която ще ви провъзгласи за баща-основател и пожизнен президент на Сполука. И колонистите щяха да се бият за вас като за себе си. Ето защо, за да не нарушава собствената си забрана за агресивни войни, Съюзът нямаше да може да направи нищо друго, освен да се помири със случилото се в името на спасяването на останалите научни и културни ценности.

Тревелян млъкна. Гърлото му пресъхна, плещите му се приведоха уморено, искаше му се да запуши, но под дулата на бластерите не се решаваше да бръкне в джоба си за лулата.

Мърдок кимна.

— Да, прав си — изсмя се той. — Благодаря ти за титлата баща-основател. Аз не съм се сетил за това. Сега всичко си дойде на мястото.

— Но аз не мога да допусна всичко това — добави Тревелян.

— Защо пък не? — искрено се учуди Мърдок. — Какво толкова те удивлява тук? Обикновена планета, затрупана с кости. Съжалявам за това, което се е случило, но не мога да съживя мъртвците. Пък и какво толкова: един народ повече, един народ по-малко... В Галактиката са милиони. Какво можем да научим от тях? Ти какво,

разчиташ да намериш технически постижения или форми на изкуството, които ще дадат възможност на цивилизациите да направят гигантски скок напред? Но ти самият разбираш колко нищожен е подобен шанс. А по другите планети е пълно с бедняци, които жадуват за по-добър живот.

— Когато му дойде времето, тази планета ще бъде разрешена за заселване.

— И кога ще дойде това време? Колко ли хора ще умрат в мизерия, вместо да си създадат нов живот?

— Новородените идват на мястото на имигрантите. Така че в крайна сметка срокът на преселването няма голямо значение.

— Нека забравим крайния резултат и да помислим за живите от плът и кръв.

Тревелян не можеше да сдържа гнева си.

— Стига толкова демагогия, Мърдок! Вие сте толкова алтруист, колкото и бойният лазер.

— А ти — изсъска Фаустина, — ти си машина. Нямам търпение да те разглобя на части.

— Чакай, чакай — смъмри я Мърдок. — Успокой се, още не сме свършили.

За миг сведе поглед към земята, сетне отново погледна Тревелян.

— Ще ти опиша ситуацията. Когато забелязахме, че ни следиш, решихме да те доведем тук, защото след откриването на свръхновата щяха да нахлуят учените и друг някой може би щеше да намери нашата Сполука. А ти би могъл да се върнеш, без да кацаш. Ако го направеше, ние щяхме да отидем до най-близките населени с хора планети, да вземем доброволци и да ги превозим дотук безплатно. И щяхме да заселим Сполука още преди да успееш да разръчкаш твоята Служба. Тогава нищо нямаше да можете да ни сторите.

— Досетих се за вашия план — отвърна Тревелян — и по обратния път имах намерение да посетя всички населени светове на Скорпион, за да обявя, без да уточнявам местоположението на Сполука, че заселването ѝ е забранено. Съзнателното нарушаване на забраната щеше да бъде оправдание за нашата намеса и насилственото изселване на колонистите. Службата трябва да поддържа авторитета си.

— Откъде накъде си въобразяваш, че ще се върнеш? — От усмивката на Фаустина капеше жлъч.

— Успокой се — повтори Мърдок и се обърна към Тревелиан: — Предположих, че ще кацнеш, и не съм сгрешил. Ние развахме пред носа ти червен парцал и ти веднага се впусна насам. Аз знаех, че твоят кораб е по-зле въоръжен от моя. Сега си в ръцете ми.

— Какво смятате да правите с мен? — попита координаторът.

— Честно казано, някои от моите момчета... хм... са жадни за кръв, но аз не виждам смисъл да те убиваме. За един корди ти си прекрасно момче, Майк. На Земята не знаят накъде сме се отправили. Нямам намерение да се връщам там, свършил съм си всичката работа. Ако някога ме попитат, ще им кажа, че дори не съм подозирал за преследването. Може би ще имам нужда от твоя кораб, за да насоча кордите по лъжлива следа.

Мърдок сияеше.

— Виж какво ще ти кажа, Майк. Хайде да ти намерим някакъв красив остров сред океана. Ще ти оставим инструменти и хранителни запаси, ще ти покажем какво става за ядене от местните растения. Всички знаят, че вие, кордите, по душа сте философи. Сигурно ще се зарадваш да получиш на разположение няколко години за размисъл. Ако искаш, ще се постарая да ти изпратя и жена. А после самичък ще те отведе в космодрума, който ще построим. Според мен това е честно предложение.

Тревелиан въздъхна с пълна гърд.

— Правилно ли съм ви разбрал? Вие искате да ме задържите, за да не мога да докладвам на Службата за случилото се тук?

— Имаш късмет — подхвърли му Фаустина. — Хуан е с толкова нежна душа — да, правилно си разбрал.

— Разбирате ли, че действията ви са сериозно нарушение на правата на личността? — попита Тревелиан. — Нима ще имате смелостта да попречите на длъжностно лице на Съюза да изпълни задълженията си?

Мърдок почервеня от яд:

— Да вървят по дяволите задълженията ти!

— Заповядвам ви да ми позволите да се върна в звездолета си и да не ми пречите да излети от планетата.

Фаустина изпръхтя.

— Не сте ли съгласни? — учуди се Тревелиян. Почака малко, но отговорът беше само лекото прошумоляване на вятъра в листата. — Добре. Сега сондирането на мозъка ми ще покаже, че сте виновни за опит да извършите престъпление, а уликите са предостатъчно за арестуването ви. Доброволно ли ще дойдете с мен?

— Ти да не си мръднал? — възкликна Мърдок.

— Съпротивлението ви при ареста — продължи Тревелиян — ще ме принуди да използвам сила.

Охраната на Мърдок стисна бластерите. Фаустина засъска. Дори капитанът извади оръжието си.

А Тревелиян скръсти ръце на гърдите си.

— Ако моята Служба не уважаваше правата ви, цивилизацията нямаше да струва и пукнат грош. Но цивилизацията е длъжна да се защитава. Признавам, че отвличах вниманието ви от моя колега — разнесоха се тихи проклетия, — но едва ли можете да твърдите, че съм ви поставил клопка. Той е тук, под покрива на една сграда, върху гравитационна платформа с акумулаторни батерии, въоръжен с ракети с ядрени заряди. Микрофонът в джоба ми му дава възможност да чува разговора ни. Ако не се предадете, ще ви унищожи.

Тревелиян не обръщаше внимание на виковете на охраната. Той не откъсваше очи от водачите им.

Мърдок извади предавател, за да даде заповед на останалите на „Кампесино“

— Покажи им, че си тук, Пушачо — тихо каза Тревелиян.

Никой не видя откъде излетя торпедото, твърде голяма беше скоростта му. Мигновено небето запламтя в пурпурен адски огън. Ударната вълна едва не събори всички, тъпанчетата на ушите им се огънаха от рева. Костите пред храма подскочиха.

— Твърде близо. — В устата на Тревелиян се появи метален вкус. — Ще са ни необходими антирадиационни инжекции. Мисля, че вие, Хуан, ще се съгласите — следващият изстрел може да ни уцели. А след това моят ридонит лесно ще се справи с вашите наблюдатели.

— Ти също ще умреш — изхриптя Мърдок.

— Не ми се иска да умирам, но на карта е поставено нещо повече от моите желания.

Фаустина се изтръгна от ръката на Мърдок, измъкна бластера от него и насочи дулото му към корема на Тревелиян.

„О-о-о — мислено простена той. — Та аз съвсем не съм герой! Но жителите на тази планета са могли да запазят смелост, когато върху тях се е изсипал безсмисленият гняв на небето.“

— Ще те убия със собствените си ръце! — крещеше Фаустина.

Тревелян можеше да избие оръжието от ръцете ѝ, но другите щяха да се нахвърлят върху него. Затова той само я погледна втренчено. По бузите ѝ се търкаляха сълзи.

— Ако направите това, моят колега ще ви унищожи.

Мърдок измъкна бластера от нея. Тя се опита да го задържи, но главатарят я удари с юмрук и я събори на земята. Дишаше тежко, лицето му блестеше от пот.

— Какво искаш?

— Ако сте запознати с психологията на ридонитите — погледът на Мърдок подсказа на Тревелян, че той разбира за какво става дума, — би трябвало да знаете, че Пушача без никакво угризение на съвестта ще убие и мен заедно с вас. Той смята обаче, че това е нежелателен изход. Както и разрушаването на прекрасния площад. Затова нека намерим по-приемливо решение.

— Попитях те какво искаш, дяволе!

— Да се върна в кораба си. Пушача ще ме следи по радиото. При най-малкото подозрение ще открие огън. В най-лошия случай ще взриви и двата звездолета и ще чака някой друг, който повече уважава паметта на мъртъвците, да открие планетата. А аз ще долетя на площада, ще взема Пушача и незабавно ще напусна планетата. Можете да не се безпокоите, няма да ви навредя. Тъй като ще излетя пръв и моят звездолет има по-голяма скорост, аз ще стигна преди вас до най-близкия от обитаемите светове и ще обявя, че заселването на Сполука е забранено. Едва ли някой ще се реши да ви последва, като знае, че скоро в небето могат да се появят бойни кораби. А вас ви съветвам да си намерите някое скришно местенце и да не си показвате напразно носа.

Мърдок удряше с юмрук по дланта си. За един миг беше остарял с десет години.

Но сетне на лицето му пак се появи усмивка.

— Ти спечели и този рунд, Майк. Аз самият ще те придружа. Вземи — и той протегна на Тревелян бластера си. Координаторът взе оръжието.

Фаустина седна на земята. Върху скулата ѝ се беше появило синьо петно от удара на Мърдок. Тя местеше очи от единия към другия мъж — разплакано, напердашено дете в безизходица.

— Но защо? — молеше се тя. — Защо не можем да получим патент? Та ние открихме свръхнова за теб... Ти... ти развали всичко... заради двеста-триста учени... и тяхното любопитство.

Тревелян се наведе над Фаустина, стисна с една ръка двете ѝ ръце, а с другата с широк жест посочи храма.

— Не — меко каза той. — Заради тях. Нима те нямат това право? Някой трябва да узнае и да разбере този народ, за да не забравим никога за него.

Но тя не разбра.

Ние браним Великия договор, сърцевината на цивилизацията, на обществото, на самия живот: неписан закон за живите, мъртвите и неродилите се, който ги зове да полагат всички сили, но да останат единно цяло в неразривното време. Ако го пренебрегнем, животът ще стане безсмислен. Ала младите поколения толкова често не искат да разберат това...

<!--Александрийска библиотека [обява] — с.127;-->

**РОБЪРТ СИЛВЪРБЪРГ
С ОГЪН И ЧУК**

I

Вечерта, когато палачите на Имперския проконсул дойдоха да вземат баща му, Рас Дуайър насила се застави да изпълнява задълженията си в храма. Те хванаха стареца, когато той се канеше да влезе в храма, тъкмо преди слънцето да залезе. Рас чу за това от един послушник, но решително стисна зъби и продължи започнатото. То трябваше да бъде завършено. Баща му нямаше да е доволен, ако нормалното течение на живота в храма бъде нарушено.

Напрегнал мускули, Дуайър буташе лафета с древното атомно оръдие по горната площадка върху стената на храма. Насочи го към обсипаното със звезди небе. Дулото на старинното оръдие заплашително стърчеше над парапета, но никой по целия Елдрин — и още по-малко самият Рас — не го приемаше на сериозно. Значението му бе чисто символично. Никой не беше стрелял от оръдието вече дванадесет столетия.

Според ритуала всяка вечер дулото трябваше да се насочва към небето. Като изпълни задълженията си, Рас се обърна към послушниците, които раболепно следяха действията му.

— Баща ми върна ли се? — рязко попита той.

— Още не — отговори един от послушниците, облечен в зелените церемониални дрехи.

Рас сърдито потропа по студения ствол на гигантското оръдие и погледна звездите, украсяващи нощното небе на Елдрин.

— Те ще го убият — прошепна. — Баща ми ще умре, но няма да издаде тайната на Чука. И тогава ще дойдат за мен.

„А аз не зная тайната!“ — добави той наум. Точно тук се криеше цялата нелепост на положението. Най-вероятно Чукът е мит, оцелял сред преданията от древността. Кой знае защо, сега той изведнъж беше притрябвал на Империята.

Рас вдигна рамене. Империята сигурно ще забрави за това след няколко дни; хората на Императора обикновено постъпват така. Тук, на Елдрин, Империята рядко ги обезпокоява.

Той се взря в мерника на оръдието.

„Там, горе, кръжат десет броненосеца на Императорския флот. Виждаш ли ги? Те изскочиха от Звездния куп в четири часа следобед. А сега гледай!“

Пръстите му затанцуваха по безжизненото табло за управление.

„Бум! Бум! Милиони мегавати във всеки изстрел! Виж как се разбягват корабите! Виж как оръдието разсича защитните им екрани!“

Сух глас произнесе зад гърба му:

— Сега не е време за игри, Рас Дуайър. Ние трябва да се молим за баща ти.

Дуайър се обърна. Зад гърба му стоеше Лугаур Холсп, вторият по ръст сред свещениците в Храма на Слънцето след самия Рас с неговите един и деветдесет и пет. Това беше жилест, напомнящ по нещо на паяк човек, по чиито скули в минути на отпускане пропълзяваха дълбоки сенки.

Дуайър се изчерви.

— От петнадесетгодишен, когато настъпи мрак, аз вдигам към небето ствола на това оръдие, Лугаур. И така всеки ден в продължение на осем години. Би трябвало да ми простите, дори и да си позволявам да пофантазирам малко. А сега освен всичко друго — както бихте се изразили — искам просто да се отвлека с нещо, да намаля напрежението си.

Малко тромаво слезе от платформата за мерника. Струваше му се, че послушниците тайничко му се смеят.

— Подобно лекомислие е неуместно — сурово изрече Лугаур. — Влез в храма. Трябва да обсъдим положението.

* * *

Всичко започна преди седем седмици, на Дервонар, родната планета на Император Дервон XIV и столична планета на Галактическата империя.

Дервон XIV беше старец. Петдесет години той управляваше Империята. Това беше ужасно дълъг период на господство над хиляда звезди и десет пъти повече обитаеми планети.

Успя да властва толкова дълго, защото наследи ефикасен механизъм на управление от баща си — Дервон XIII. Синът спазваше пирамидалната структура на разпределяне на отговорността: най-отгоре — на върха, беше Императорът с двама главни съветници, всеки от които имаше по двама съветници. А на свой ред те също имаха по двама съветници. Докато системата достигнеше тридесето или четиридесето равнище, управленската верига се разпростираше над милиарди.

Като остаря, Дервон XIV се превърна в изморено джудже със сбръчкано лице и вечно сълзящи очи. Обичаше дрехи с жълт цвят и всяка минута въздишаше без никакъв повод. Тъкмо сега го беше овладяла всецяло една всепоглъщаща идея фикс — Империята трябва да бъде запазена, каквото и да стане.

Към това бяха насочени и усилията на двамата му съветници, ниско наведени пред него: Бар Сепин, Министър на близките светове, и Корун Ховлек, Министър на външните граници. С карта в ръка Ховлек се приближи към Дервон XIV и започна да разказва за вълненията из външните области на Империята.

— Въстание, сир — произнесе той и зачака старческите очи да се фокусират върху него.

— Въстание? Къде? — Чертите на престарелия Император станаха жестоки. Той веднага зае властна поза, стана по-внимателен към ставащото около него и постави настрана хидроиграчката, с която напоследък честичко се забавляваше.

— Системата се нарича Елдрин, местонахождението ѝ е в Девети сектор. Състои се от седем планети, всичките обитаеми. Някога тази система беше много могъща, дори в галактичен мащаб.

— Струва ми се, че ми е позната — нерешително изрече Императорът. — И какво за въстанието?

— То избухна на третата планета от системата, наречена Дикран. Населена е с упорити, непримирими хора, които се занимават главно с добив на полезни изкопаеми. Метежниците призовават към общ бунт срещу имперската администрация, към отказване да се плащат данъци и дори, простете, Ваше сиятелство, към убийство на Императора.

Дервон трепна.

— Тези обитатели на външните светове имат големи цели.

Той отново взе в ръце играчката, завъртя я и се вгледа втрещено в искрящия калейдоскоп от хаотично проблясващи в дълбочините ѝ пламъчета. Корун Ховлек търпеливо зачака повелителят му да се насити на забавлението. Най-сетне Императорът изключи играчката, вдигна кристалния куб, който държеше в дясната си ръка, и ясно произнесе:

— Елдрин!

Това беше заповед на самодържец, а не обикновена фраза. Кристалът мигновено го пренесе във вътрешността на двореца, където усърдно и неуморно се трудеха Пазителите на информацията. Бюрото по информация в много отношения беше ключ и сърце на Империята, тъй като именно тук се пазеха сведенията, които даваха възможност да се управляват владенията, населени с повече от петдесет трилиона души.

След няколко мига необходимите данни вече бяха на масата пред Императора. Дервон вдигна листата и ги прегледа с изморените си примигващи очи:

ЕЛДРИН — система от седем планети, присъединени към Империята през 6723 година след война, продължила седем седмици. Преди е била независима и е имала собствени васали. Според последното преброяване от 7940 година населението ѝ е 16 милиарда. Главна планета Елдрин с четири милиарда население. Понастоящем се управлява от жреческа върхушка, произлизаща от древното правителство. Измежду множеството отцепили се религиозни течения главното е култът към Слънцето, чиято притегателна сила е голословното твърдение, че жреците притежават тайната на легендарния Чук на Елдрин.

ЧУКЪТ НА ЕЛДРИН — оръжие с неизвестна мощност, понастоящем го притежава управляващият Върховен жрец на Елдрин, някой си Вайл Дуайър. Свойствата му са неизвестни, но според легендата то е произведено по време на присъединяването на системата към Империята и ще бъде използвано, когато настъпи подходящият момент, за унищожаване на самата Империя.

ДИКРАН — втората гъсто населена планета от системата Елдрин с население около три милиарда. Суров свят, лишен от плодородна почва, хората живеят главно от разработването на полезни изкопаеми. Въстанието срещу данъците през 7106 година било потушено,

загинали 14 милиона от обитателите на Дикран. Лоялността на тази планета спрямо Империята винаги се е смятала изключително съмнителна.

Император Дервон XIV откъсна поглед от краткото описание на системата Елдрин.

— Точно тази планета Дикран ли се е разбунтувала? А какво е положението на планетата Елдрин?

— На Елдрин, сир, засега всичко е спокойно. Дикран е единствената възстанала планета в тази система.

Императорът се намръщи и челото му се покри с дълбоки бразди.

— Но се осмелявам да изкажа предположение, че жителите на Елдрин няма да чакат дълго и ще се присъединят към дикранците, щом бунтарите спечелят първата си победа. Изобщо положението е малко странно — обикновено първа се разбунтува планетата, на чието име е наречена цялата система. Точно това особено ме безпокои в дадения случай.

Сетне Императорът потъна в продължително размишление. През цялото време Ховлек не промени напрегнатата си, почтителна поза. Навел леко тялото си от талията, той търпеливо чакаше. Знаеше, че зад помътнелите очи на стареца се намира мозък на велик стратег. И наистина, помисли си Ховлек, само велик стратег е в състояние в такива тревожни времена да удържа Империята от разпадане цели петдесет години.

Най-накрая Императорът наруши мълчанието.

— В ума ми узря план, Корун. Такъв, който ще ни спаси от много бъдещи затруднения в системата Елдрин и особено на главната ѝ планета.

— Слушам, сир.

— Този полулегендарен Чук, собственост на едноименната планета, е нещото, с чиято помощ се предполага да свалят всички нас, когато му дойде времето, нали? Това ми харесва. Да предположим — бавно продължи Дервон, — да предположим, че ние заповядаме на нашия Проконсул на Елдрин да конфискува този Чук, ако съществува в действителност. А сетне го използваме, за да унищожим разбунтувалите се дикранци. Какъв по-добър психологически удар бихме могли да нанесем върху цялата система?

Корун Ховлек се усмихна.

— Великолепно, сир! В глупостта си вече мислено бях изпратил три или четири крайцера да изпепелят Дикран. Но това, което вие предлагате, е много по-ефикасно! Много!

— Добре. Уведомете Проконсула на Дикран какво имаме намерение да предприемем и помолете нашия човек на Елдрин да изнамери този Чук. Заповядайте и на двамата да поддържат редовна връзка с мен. И ако имате още някакви проблеми, заемете се сами с тях. Главата ме заболя.

— Моите съчувствия, сир — произнесе Корун Ховлек.

Излизайки от приемната на Императора, той видя, че старецът отново беше включил играчката си и не откъсва очи от тайнствените, омайни изображения, които сякаш я пронизваха цялата от повърхността до центъра.

* * *

Заповедта на Императора дълго шестваше надолу по инстанциите, от функционер към функционер, от едно бюро в друго, докато най-сетне след много дни достигна Феламон Даруъл, имперски Проконсул на планетата Елдрин от системата Елдрин.

Той беше миролюбив, склонен към размишления човек, на когото много повече му харесваше да превежда шедьоврите на древната поезия на пет галактически езика, отколкото да събира данъци от вечно недоволните от нещо обитатели на Елдрин. В дейността си имаше само едно утешение — че са го назначили на Елдрин, а не на суровия съседен Дикран, където недоволството вече се изразяваше гласно и където животът на Проконсула винаги бе подложен на опасност.

Чукът на Елдрин? Той в недоумение вдигна рамене, когато приемният кристал предаде съдържанието на имперската заповед. Чукът беше мит, и то такъв, който не правеше чест на Империята. А сега славният Император го е пожелал?!

Добре, съгласи се Феламон Даруъл. Нима може да не обърне внимание на заповедта на Императора? Той повика своя субпрефект, строен млад човек на име Дивог Хот, родом от планетата Собрал:

— Вземете един взвод войници и отидете в Храма на Слънцето. Трябва да арестувате един човек.

— Ясно. И кого?

— Вайл Дуайър — уточни Проконсулт.

Дивог Хот се дръпна ужасен, невярвайки на ушите си.

— Вайл Дуайър? Върховният свещенослужител? Какво е станало?

— Изникна необходимост да разпитаме Вайл Дуайър — меко каза Даруъл. — Доведете го при мен.

Намръщен заради толкова неочакваното и деликатно поръчение и опасявайки се от мистификация, Дивог Хот отдаде чест и излезе от кабинета на Проконсула.

Той беше акуратен изпълнител и се върна след по-малко от час, водейки Вайл Дуайър.

Старият свещенослужител изглеждаше така, сякаш немало са се потрудили, за да го арестуват. Зелените му одежди бяха разкъсани на няколко места, белите му коси раздърпани, винаги отвесно висящите на гърдите му емблеми на слънчевите избухвания се бяха разкривили. Той предизвикателно погледна Даруъл и със заповеднически тон изрече:

— По каква причина прекъснахте вечерната служба, Проконсуле?

Феламон Даруъл се сви под погледа на непреклонните старчески очи.

— Има няколко въпроса, които изискват незабавен отговор. Ето единия от тях — вие трябва да откриете тайната на Чука на Елдрин.

— Чукът на Елдрин няма никакво отношение към Империята в този стадий от съществуването ѝ — отвърна Вайл Дуайър. — Ще има... някога. Но не сега.

— По заповед на Негово величество Дервон XIV, Император на Всички галактики — високопарно обяви Даруъл, — съм облечен във властта да ви разпитвам дотогава, докато не разкриете местонахождението и тайната на Чука. Бъдете благоразумен, Дуайър. Никак не ми се иска да ви причинявам мъка.

С огромно достойнство свещенослужителят приглади разрошените си коси и оправи платиновите знаци на ранга си.

— Императорът няма да командва Чука. Някога Чукът ще разбие черепа на Императора.

Феламон Даруъл изви от ярост.

— Я ела по-близо, старче! Стига си ораторствал. Какво представлява Чукът и къде е скрит?

— Императорът няма да командва Чука — упорито повтори Дуайър.

Проконсулт дълбоко въздъхна. Следователите му не се отличават с меки обноски, жрецът едва ли ще издържи обработката им. Но какво друго му остава?

Нервните му пръсти нежно поглаждаха тънкия пергамент, на който бяха написани ръкописите на древните сонети. Той се бе откъснал от изучаването им и с нетърпение желаше да възобнови работата си.

Воздъхна със съжаление, натисна копчето на селектора върху бюрото си и когато там светна синя лампичка, изрече:

— Да дойде старшият следовател.

По-късно вечерта пред храма спря дълъг автомобил с угасени светлини. Турбоелектрическите му двигатели не бяха изключени, но едва се чуваха. Хората на Проконсула извадиха отвътре тялото на Вайл Дуайър, предадоха го на служителите на храма и се скриха в нощта също толкова безшумно, както дойдоха.

Трупът на стареца беше изгорен с всички почести. Лугаур Холсп, като най-старши по ранг сред останалите свещенослужители, оглави церемонията и благослови починалия от мъченическа смърт. Когато ритуалът завърши, той изключи ядрената пещ на крематориума и освободи събралите се жреци и послушници.

На следното утро силната ръка на един послушник разтърси Рас Дуайър.

— Какво искаш? — попита той сънено.

— Лугаур Холсп те вика на Съвет, Рас Дуайър!

Младежът се прозя.

— Предай му, че идвам.

Когато влезе във вътрешния притвор на храма, Холсп вече седеше на Върховния трон, облечен в церемониалните одежди. Отдясно и отляво седяха старшите йерарси — Тубар Фрин и Хелмат

Соргвой. Дуайър спря пред триумвирата и машинално прегъна крак пред церемониалните одежди на Върховния свещенослужител.

— Значи вие станяхте приемник на баща ми?

Лугаур Холсп тържествено кимна.

— В съответствие с приетото рано тази сутрин решение животът в храма трябва да продължава, както и преди. Ние желаем да ви зададем няколко въпроса, Рас.

— Моля.

— Вашият баща умря, но не откри тайната на Чука — в спокойния глас на Холсп ясно проличаха скептични нотки. — Вие бяхте по-близък с баща си, отколкото който и да било от нас. Казвал ли ви е, че наистина знае тайната?

— Естествено. И то неведнъж.

Очите на Лугаур, малки като мъниста, не се откъсваха от лицето на Дуайър.

— Вайл винаги е твърдял, че тайната на Чука трябва да притежава само Върховният свещенослужител на храма, той и само той. Правилно ли цитирам завета му?

— Да — отговори Дуайър, все още неразбирайки накъде клони Холсп.

— Получи се така, че лицето, заемащо длъжността Върховен свещенослужител — в дадения случай аз, не владее тази тайна. Според мен истинската тайна на Чука се състои тъкмо там, че тя не съществува — както няма и никакъв Чук! Това е грижливо сътворена легенда, която служителите на храма са лелеели много столетия наред, и тя се е оказала толкова важна за вашия баща, че той предпочете да умре, но да не признае митичната природа на Чука.

— Това е лъжа! — без да се замисля, извика Дуайър. — Разбира се, Чукът съществува! Нима вие, Върховният свещенослужител на храма, се съмнявате?

На Рас не му убягна, че Холсп се спогледа със седящите от двете му страни мълчаливи жреци. После Лугаур изрече:

— Аз трябва да го знам. Това означава, че през последните години от живота си Вайл Дуайър беше длъжен да вземе подходящите мерки, за да гарантира предаването на тайната.

— Твърде е възможно.

— Приемник на баща ви на този пост съм аз, законно избраният Върховен свещенослужител. Остава ми само да предположа, че починалият ваш родител е открил тайната на вас — и ви призовавам като правоверен младши свещенослужител на този храм да предадете тайната на законния ѝ пазител.

— На вас?

— Да, на мен.

Дуайър подозрително изгледа Холсп. Нещо тук не беше наред, ама съвсем не беше наред.

Да, от известно време всички в храма знаеха, че когато настане часът на кончината на стареца, негов приемник ще стане Холсп. Това прекрасно знаеха и Рас, и баща му. Защо в такъв случай Вайл Дуайър не бе направил нищо, за да му предаде тайната на Чука?

Нещата не се връзваха. Старецът често споменаваше в разговорите си със сина си за съществуването на тайната — макар и да не му откри същността ѝ. Рас Дуайър не знаеше тайната на Чука. Но винаги е смятал за разбиращо се от само себе си, че на Холсп просто му се полагаше да я знае, а ето че излиза, че не я знае!

Рас се досети, че баща му е трябвало да има някакви сериозни основания, за да не открие тази тайна на Холсп. Или Чукът действително е само мит — не, това той не можеше да си представи, — или Лугаур поради някакви причини не заслужаваше доверие.

— Мълчанието ви продължи твърде дълго — изрече Холсп. — Смятате ли сега да ми откриете тайната?

Дуайър тъжно се усмихна.

— И за мен тя е толкова неизвестна, както и за вас, Лугаур.

— Какво?!

— Баща ми не ме смяташе достоен да ми я повери. Винаги съм бил уверен, че той я е открил именно на вас.

— Това е невъзможно! Вайл Дуайър никога не би допуснал тайната да умре заедно с него. Той просто е бил длъжен да я предаде на вас. Заповядвам ви да ми разкриете тази тайна!

Дуайър вдигна рамене.

— Със същия успех вие бихте могъл да ми заповядате да убия Императора или да спра Слънцето. Аз не притежавам тайна, която бих могъл да разкрия на вас, Лугаур Холсп.

Холсп кипна от яд. Скочи от резбования трон и удари с юмрук по масата.

— Вие сте упорит извън всякаква мярка! Какво пък, не само слугите на Императора познават изкуството да разпитват.

— Лугаур! Вие какво, полудяхте ли?! — извика Дуайър.

— Не, само съм против откритото неподчинение... Рас, ще разкриете ли тази тайна на законния й пазител?

— Повтарям ви, Лугаур, никога не съм знаел никаква тайна на Чука и не я притежавам и сега.

— Добре — язвително произнесе Холсп. — С клещи ще изтръгнем от теб тази тайна!

Проконсулт Феламон Даруъл изгуби най-добрата част от това утро с досадната работа да съставя отчет до самия Император. Подробно описа инцидента с Дуайър, като подчерта факта, че и най-изкусните палачи на Империята не са успели да изтръгнат желаната тайна. В заключение дълбокомислено отбеляза, че вероятно тези обитатели на Външните светове имат някакви тайни източници на вътрешна сила, на които могат да завиждат мнозина патриоти на Империята.

Като завърши диктуването на отчета, той върна лентата и прослуша думите си. Последните няколко предположения не му харесаха. Те звучаха оскърбително и високомерно. Изтри ги.

Включи отново на запис и завърши така доклада си: „Упоритостта на тези религиозни фанатици не се поддава на описание.“ „Това звучи много по-добре“ — помисли си Проконсулт. Натисна копчето на апарата за получаване на посланието и след миг оттам изскочи мъничко цилиндърче колкото кутре, съдържащо шифрования отчет и готово за изпращане.

Проконсулт сне от полицата миниатюрна кристална капсула, постави вътре цилиндърчето и я запечата. Сетне я пусна в чантата на дипломатическия куриер, който днес щеше да тръгне за Дервонар.

Императорът ще получи пълен отчет по интересуващия го въпрос и Даруъл се надяваше, че ще остане доволен от дейността му и високо ще я оцени.

„Измивам си ръцете“ — помисли той, връщайки се към елегантните стихове на отдавна изчезналата цивилизация.

Колкото повече потъваше в любимото си занятие, постепенно си връщаше толкова желаното от него спокойствие.

Затова пък онези, за които бе предназначена капсулата, изобщо не чувстваха спокойствие. С един гигантски скок през хиперпространството дипломатическият кораб пренесе куриера от Елдрин на Дервонар и малко по-късно същия ден мъничкият кристал беше доставен заедно с три хиляди подобни кристали от три хиляди други проконсули из цялата Галактика в главната оперативна зала на Имперското дипломатическо шифровално бюро.

Цял един час той се търкаля най-отдолу в купа еднакви кристали, докато прилежният чиновник с необходимото за занаята му остро зрение го забеляза и веднага го измъкна с изтръпналите си от дългия работен ден пръсти, защото помнеше заповедта, според която всякакви послания от Елдрин имаха приоритет във висша степен.

Оттам капсулата бързо се издигна по инстанциите, попадайки поред в ръцете на все по-високостоящи бюрократи, и най-сетне стигна до заместник-секретаря на Външните отношения, който я предаде на Секретаря на Външните отношения, а той на свой ред я изпрати на Министъра на Външните граници Корун Ховлек.

Той беше първият сред администраторите, чиято власт беше достатъчна да се запознае със съдържанието на посланието. След като го прочете, незабавно измоли аудиенция при Негово величество Дервон XIV.

През това време Дервон прослушваше нови музикални инструменти, донесени му от странстващ събирач на музика от планетата Зоастро. Ховлек използва привилегията си да влиза при монарха без предупреждение. Едва влязъл, той беше оглушен от металическото дрънчене, изпълващо тронната зала. Императорът уморено въздъхна и вдигна към него взор, в който нямаше упрек — явно го очакваше.

— Е, Ховлек? Каква криза има сега?

— Пристигна послание от Елдрин, сир. Отчет на вашия Проконсул там.

Ховлек протегна ръка с мемокристала.

— Прослушахте ли го? — нетърпеливо попита Императорът.

— Да, сир.

— Е? Какво казва той?

— Разпитали са Вайл Дуайър — Върховния жрец на тамошния култ към Слънцето. Старецът отказал да разкрие тайната на Чука и умрял от мъченията.

Императорът се намръщи.

— Ама че лош късмет! А какъв е този Чук, за който споменахте?

Ховлек едва се сдържа да не изругае на глас и тактично опресни паметта на Императора. След като го изслуша, Дервон произнесе:

— А, онзи Чук. Е, майната му. Макар че сама по себе си идеята беше отлична. Много жалко, че не успяхме да я осъществим.

— Въстанието на Дикран, сир...

— Вие се заемете с тези бунтовници! Не, съвсем не това имах предвид. Нещо днес нямам настроение. Навярно е виновна тази проклета музика. Какво се казва там за бунта?

— Засега всичко е постарому. В доклада от Дикран се съобщава обаче, че въстанието може да избухне всеки момент. А сега, когато техният Върховен жрец е убит чрез изтезания на съседната планета — Елдрин, можем да очакваме, че цялата система ще се разбунтува.

— Работата взема сериозен обрат — мрачно отбеляза Императорът. — Тези неприятности имат навика да се разпространяват от система към система. Хм. Трябва да спрем всичко това. Да. Да го спрем. Изпратете специални следователи на Елдрин и Дикран. Нека да изпращат най-подробни съобщения. Погрижете се за това, Ховлек. Погрижете се. Да не би да се случи по-голяма беда.

— Непременно, сир — увери го Ховлек. — Веднага ще се заема.

Той отчаяно вдигна очи към тавана, чудейки се по какъв начин все пак да предотвратят това бурно въстание, подготвяно с пълен ход.

Ще намерят начин. Империята винаги побеждава. Така е било винаги, така и ще бъде винаги.

— Усилете звука — помоли Императорът. — Почти не чувам музиката.

* * *

Подземието на Храма на Слънцето беше студено и влажно. Стените и подът му бяха покрити с древна слуз. Рас Дуайър смътно си спомняше времето, когато като дете си играеше тук. Въпреки всички

предупреждения на баща му той обичаше да играе тук. Спомни си и как го доведоха в подземие то на тринадесетия му рожден ден, защото малко си беше пийнал.

Сега обаче го водеше не баща му, а двама служители на храма, зад тях вървеше самият Холсп.

— Тук, долу, всичко ще се оправи — изрече той, когато стигнаха подземие то. — Не се инатете, Рас. Кажете ни къде е Чукът.

— Вече ви казах, че не зная. Честно, Лугаур, нищичко не зная за това.

Върховният свещенослужител вдигна рамене и каза:

— Ваша работа. Тубар, трябва да го разпитваме с мъчения.

— Малко старомоден начин за изтръгване на тайни, нали така? — иронично подхвърли Дуайър.

— Не е по-старомодно в сравнение с методите, използвани от агентите на Империята. Щом възниква необходимост от определена информация, не е ли все едно как ще бъде изтръгната?

— Точно съобразно с тази теория постъпиха с баща ми. И постигнаха много!

— Но по-виновно беше самото поведение на вашия баща — парира Холсп. — Щом е възникнала такава необходимост, същото ще стане и с вас, Рас. Защо криете тайната от нас?

Известно време Дуайър мълча. Дойдоха двама младши служители със здраво въже, за да го вържат, и той им позволи да се приближат, без да протестира. Но в последната минута отскочи назад.

— Не!

— Вържете го — заповяда Холсп.

— Ще ви кажа къде се намира Чукът! — извика Дуайър. Дъхът му секна. Той почти беше готов да извърши нещо, което напълно противоречеше на всичките му убеждения, на цялото му предишно възпитание: да удари свещенослужител на храма...

Но нали Лугаур не беше Върховен свещенослужител. Ако беше, Вайл Дуайър непременно щеше да му разкрие тайната на Чука.

Холсп се намръщи.

— Размислихте ли? Добре. Отдръпнете се от него — заповяда на помагачите си. — И тъй, къде се намира Чукът?

— Ето го! — изкрещя Рас и с всички сили удари с юмрук бледото лице на Холсп. Той се олюля от удара, платиновото Слънце се

откъсна от врата му и глухо издрънча по камъните на подземието.

Без да му обръща внимание, Дуайър рязко се обърна към другите двама старши жреци — Тубар Фрин и Хелмат Соргвой.

Рас се отскубна от Хелмат и хукна в тъмнината на подземието. В ума му веднага изплуваха много от спомените от детството. Спомни си коридорите, пещерите и криволичещите тунели, разположени под храма и водещи към тайния изход далеч извън него.

— Догонете го! — чу той разярения зов на Холсп. Но с всеки завой звуците на потерята ставаха все по-слаби.

— Не му позволявайте да избяга! — ехтеше от влажните стени едва различимият вик на Върховния жрец.

Дуайър не можа да сдържи усмивката си, като си представи голямото червено петно, което би трябвало вече да се разлива по бледото високомерно лице на Холсп. Сега повече откогато и да било беше убеден, че Лугаур Холсп е могъл да заеме трона на Върховния свещенослужител само с измама, защото Рас за нищо на света не би се заставил да вдигне ръка на един истински йерарх на храма.

Дишайки тежко, той излезе на повърхността извън пределите на територията на храма. Разбираше, че е необходимо колкото се може по-скоро да напусне Елдрин. Дори само защото посмя да вдигне ръка на Холсп, ще усети върху себе си разяреният ръце на всички останали вярващи.

Само че къде да избяга? Къде?

Вдигна очи към небето. В сгъстяващия се мрак вече можеше да различи мътно червеникаво кълбо — най-близката планета до Елдрин.

„На Дикран — помисли си той. — Да, на Дикран!“

II

Звездата Елдрин, слънцето на планетата Елдрин, вече докосваше линията на хоризонта, когато Рас се втурна във фоайето на космодрума. Скучаещият млад човек зад прозорчето на билетната каса го погледна крадешком и обяви с равнодушен глас:

— За Дикран няма да има повече полети.

— Защо? Нима последният кораб вече е кацнал? Та още е толкова рано, слънцето едва се скри. Би трябвало да има поне още два вечерни полета, ако не и повече.

— Повече полети няма да има и толкоз! По заповед на Имперското правителство — през цялото време, докато продължават вълненията на Дикран.

— Какви вълнения? — учудено попита Дуайър.

— Кой ги знае! Миньорите там непрекъснато се бият ту за едно, ту за друго. Както и да е, аз просто не мога да ви помогна.

— Хм. А какво ще кажете за Перилон? Има ли още полети затам тази вечер?

— Няма. Ще ви кажа под секрет — за днес са отменени всички нощни полети в системата. Мога да ви предложа половин дузина далечни полети, ако ви устройват.

Дуайър замислено потърка брадичката си. Имаше само сто кредита. Едва ли щяха да му стигнат за далечен полет до която и да е планета извън системата Елдрин. А да се върне в храма, за да си вземе пари, не се осмеляваше. Ще се наложи да изчака до сутринта и тогава да замине за една от планетите в системата Елдрин.

— А сутринта дали ще мога да излятя до някоя от нашите планети? — попита пак касиера.

— Слушай, приятелю, струва ми се, че вече всичко ти обясних. Нима не ти е ясно къде можеш да заминеш?

— Добре, благодаря ти и за това.

Придавайки си безразличен вид, той се отдръпна от касата и се затътри нататък.

Нима няма никакви вътрешни рейсове? Не е възможно. Дори да има някакви безредици на Дикран, защо да не може да отлети на Перилон или на Борхелм, или на която и да е от другите обитаеми планети?

Усети, че някой го дърпа за ръкава. Веднага се обърна и видя нисък младеж с бронзово лице. Такъв загар имаха само космическите пилоти.

— Какво желаете?

— Тс-с-с! Искате да ви тикнат в затвора ли? С крайчеца на ухото си чух за трудностите, с които се сблъскахте на касата, приятелю. Много ли искате да тръгнете за Дикран още днес вечерта?

— Д-да — заекна Дуайър. — Само че как?

— С частен кораб. Двеста кредита — и вие ще отпътувате луксозно дотам.

— Имам само сто. Пък и много бързам. Аз съм свещенослужител — започна да съчинява Рас. — Утре трябва да присъствам на специална конференция на Дикран и ако не пристигна навреме, ще си имам големи неприятности.

— Жрец ли сте? А в кой храм?

Пилотът се замисли за миг.

— Добре. Ще стигнат и сто. Но парите предварително.

Дуайър предпазливо разгъна петте си двадесеткредитови банкноти и ги показа на младежа.

— Ще стигнат ли?

— Хубаво.

— Ще станат ваши в мига, когато излетим за Дикран.

* * *

Полетът не беше дълъг, а корабът — тесен, без никакви удобства. Дуайър вече беше извършил повече от десет междупланетни полета и затова обикновеният полет на кораб с йонно задвижване не можеше да го учуди. Добре понесе ускорението, дори получи известно удоволствие от краткото състояние на безтегловност и щом корпусът започна да се върти, за да създаде изкуствена сила на тежестта, удобно се настани в хамака и си подремна.

Бързо разбра какво става на борда на този кораб. Явно неговият собственик се занимаваше с нелегално превозване на товари между планетите от системата. Беше му все едно каква е стоката. Но изглежда хитрият пилот вземаше на борда и пътници, като не се свенеше да си докара още някоя и друга стотачка. Оказа се, че пътниците бяха десетина и безспорно всеки си имаше сериозни причини да стигне на Дикран. Поради неочакваната забрана за всички редовни полети не беше особено трудно да съберат подобни пътници.

Събуди го звънецът — сигнал за предстоящото задействане на спирачките преди кацането на планетата.

Корабът кацна на сякаш гола, съвсем лишена от дървета равнина — по-далеч от цивилизацията. По нея свободно се разхождаше студен вятър, жално виеше и вдигаше облаци прах. Щом Дуайър излезе през отворения люк на повърхността, попита единия от пилотите, който внимаваше за разтоварването на сандъците:

— Сами ли трябва да стигнем до града?

Пилотът се разсмя:

— А ти смяташе, че нелегалния рейс ще го посрещнат разкошни лимузини? Събуди се, момко! Постъпвай както искаш. Още една стотачка — и ще те хвърля до най-близкото градче, но ти нямаш кредити, нали?

— Не — призна горчиво Дуайър и се обърна. Твърде прибързано избяга от Елдрин — сега нямаше нито грош, пък и облеклото му никак не беше подходящо за отвратителния дикрански климат.

Но нали тук също имаше храмове, също имаше жреци? Би могъл да намери пристанище в един от тях. Ето защо, без да мисли повече, смело тръгна по неплодната пустиня. Част от пътниците, мърморейки недоволено, също поеха след него.

Бяха минали около километър, треперейки на всяка стъпка, когато право пред тях се спусна турболет. Въпреки вдигнатите от него кълба прах ясно се виждаха изрисуваните пурпурно-златни спирални звездни купове — опознавателните знаци на Имперската полиция.

Дуайър се замисли дали да не избяга по-далеч от турболета. От Имперската полиция би трябвало да се страхува много повече, отколкото от относително меката местна полиция. Но като погледна бластера, насочен право към него, промени намеренията си. Без да мърда, чакаше Имперският полицай да приближи до него.

Жандарят беше нисък и набит. Съдейки по набразденото му с дълбоки бръчки лице, много години беше служил на тази отвратителна планета. Последва неизбежното:

— Пригответе документите си.

— Моля, инспекторе.

Дуайър му протегна паспорта си. Полицаят внимателно го разгледа, върна му го и изрече:

— Съгласно това удостоверение вие сте Рас Дуайър от Елдрин. С каква цел дойдохте на Дикран?

— Да направя посещение. Аз съм свещенослужител.

— Това личи от документите ви. Но не видях печат от никой космодрум. Как попаднахте тук?

— Естествено на кораб — късо изрече Дуайър. Той беше поне трийсет сантиметра по-висок от полицаия, но дулото на бластера, опряно в ребрата му, не му позволяваше дори да мисли за съпротива.

— Нямате виза — не преставаше жандарят. — Не бихте ли ми казали от колко време сте на Дикран?

— Около половин час.

— Половин час? И сте дошли тук на кораб? Твърде интересно! Повече от осем часа е в сила заповедта за забрана на всички полети в системата Елдрин. Моля да ме последвате в резиденцията на Проконсула и там да обясните всичко.

* * *

— Значи вие сте Рас Дуайър?

— Да, това е името ми. Нима в паспорта пише друго?

— Не се дръжте дръзко — предупреди разпитваният го. Това беше Ролсад Кварлоо, Имперски проконсул на Дикран, дребен, хилав, много препатил чиновник с мрачен, твърд, напрегнат поглед. — Интересува ме причината, поради която сте се озовал на Дикран, когато е отменено всяко движение вътре в системата. Как попаднахте тук?

Дуайър мълчеше. Стоящият редом полицаей обясни на Проконсула:

— Той е от онзи кораб на контрабандистите. Имаше още дузина като него. Всички ги задържахме.

— Знам това, тъпако — грубо го срязва Проконсултът. — Искам той да ми го каже. Целият разпит се записва на лента.

— Да — реши повече да не се опъва Дуайър, — дойдох с кораба, който превозва контрабанда, щом така се е оказало. Нужно ми бе да дойда на Дикран, но в нито една каса не ми продадоха необходимия билет. Тогава до мен се приближи някакъв непознат и ми предложи да ме докара тук за сто кредита. Така се договорихме. А после полицията ме доведе тук. Това е всичко.

Проконсултът се разсърди.

— Вие нали знаехте, че полетът е незаконен? Защо ви е било нужно на всяка цена да дойдете именно на Дикран?

— За да направя посещение — продължи да твърди Дуайър. Предварително бе решил, че най-безопасно за него ще бъде да играе ролята на недодялан простак и да предостави възможност да говори повече онзи, който го разпитва.

— Да направи посещение! Само толкова — просто посещение! И заради някакво си посещение вие се решавате да нарушите заповедта на Империята?! Принуден съм да се предам. — Ролсад Кварлоо натисна копчето на бюрото си и в кабинета влезе висок снажен мъж. Пурпурно-златният костюм му придаваше още по-величествен вид. Без да скрива презрението си към Проконсула, той произнесе:

— Е? Измъкнахте ли нещо от него, Кварлоо?

— Нищичко! Искате ли да опитате вие?

— Добре. — Тяжно Великолепие обърна взор към Дуайър. — Аз съм Олон Домюел — Имперски посланик при двора на Император Дервон XIV. Вие сте свещенослужителят Рас Дуайър от планетата Елдрин, система Елдрин, нали?

— Точно така.

— И сте син на покойния Вайл Дуайър, свещенослужител от Елдрин?

Дуайър кимна.

— Известно ли ви е как умря баща ви?

— От ръцете на Имперските следователи. Те се опитваха да изтръгнат от него една от тайните на нашата религия.

— Имате предвид Чука на Елдрин? — попита Домюел.

— Да, точно така.

Пищно облеченият Посланик закрачи с големи крачки из малкия кабинет на Проконсула. След известно време произнесе:

— Вие, разбира се, знаете, че за да изтръгнем тази тайна, бихме могли да подложим и вас на мъчения. Ние, представителите на Империята, много се интересуваме от този Чук, Дуайър.

Рас се усмихна криво. Всички изведнъж много се заинтересуваха от Чука. И дейността на мнозина палачи разцъфтя.

— Усмихвате се?

— Да, милорд. Този Чук — знаете ли, него чисто и просто го няма. Той е една от нашите легенди. Мит. Баща ми се опита да докаже това на вашите следователи, но те се престараха. Сега вие ще започнете да ме измъчвате и също най-вероятно ще ме убиеете. Нима не е забавно?

Посланикът го погледна студено.

— Твърдите, че това е мит? И значи заради някакъв си мит аз пресякох половината Галактика...

— Затова пък назряващият бунт на Дикран е повече от реален — плахо му напомни Проконсул Кварлоо.

— Ах, да... Бунтът. А този Чук на Елдрин е мит? Нека. Момко, но какво тогава те довя на Дикран?

— Получих покана да дойда тук — наивно каза Дуайър.

* * *

Пуснаха го след половин час. Рас твърдо играеше ролята на простак. Посланикът и Проконсулт, изчерпили силите си, съвсем ясно разбраха, че нищо няма да измъкнат от него. Той даде обещание да не напуска града и го пуснаха.

Щом излезе от резиденцията на Проконсула, до него приближи някакъв непознат, целият загърнат в наметало, и шепнешком го попита:

— Вие ли сте Рас Дуайър?

— Може би.

— Току-що ви разпитва Проконсулт, нали? Говорете или ще ви пробода с ножа!

— Да — призна Дуайър. — Кой сте вие?

— Напълно възможно е да съм ви приятел. Ще тръгнете ли с мен?

— А нима имам друг избор?

— Не — отвърна непознатият.

Дуайър вдигна рамене и не се възпротиви, когато непознатият го поведе малко по-надолу по улицата към очакващия ги малък син капковиден автомобил. С жест му заповяда да седне до него и тръгнаха.

Дуайър не се мъчеше да запомни улиците, по които минаваха. Шофьорът явно избираше най-заобиколния и заплетен маршрут, така че всеки опит да се оправи беше безнадежден.

Най-сетне спряха пред ниска сграда от светлокафяви тухли, построена в популярния тук уродлив стил, имитация на старинен.

— Слизаме — подхвърли му тайнственият непознат.

Заедно слязоха от автомобила и влязоха в старото здание. Вътре ги посрещнаха двама стражи с невъзмутими лица. Дуайър нямаше търпение да разбере какво е това заговорническо гнездо, където е попаднал. Той дори започна да си мисли, че може би за него ще бъде много по-безопасно да се върне на Елдрин.

— Това ли е Дуайър? — неприветливо попита някакъв мъж със странен акцент.

Онзи, който го докара, кимна.

— Доведете го — заповяда неприветливият мъж.

Бутнаха Дуайър в ярко осветена стая, покрай стените бяха наредени шкафове, пълни с книги. Мебелите бяха изтъркани и отдавна излезли от мода. На изпочупените столове седяха трима-четирима човека.

Неприветливият мъж се обърна към Дуайър:

— Налага се да ви се извиня за много неща. Първо, че не успяхме да се свържем с вас, преди да ви хванат имперските жандари, и, второ, за тази тайнственост, с която се отнасяха с вас, след като ви пусна Кварлоо.

— Доколкото разбирам, не ми остава нищо друго, освен да приема извиненията ви — съгласи се Дуайър. — Къде съм и какво става тук?

Човекът с неприветливото лице се представи пръв:

— Аз съм Блайр Марш и съм от Дервонар. Чували ли сте за тази планета?

— Столицата на Империята, нали?

— Да. Познавам Империята от собствен опит. Тя цялата е изгнила. Готова е да падне от най-малкия удар.

— И какво от това?

— Точно затова дойдох на Дикран. Създадох тук организация и бих желал и вие да се присъедините към нея. Тъкмо ние имаме намерение да нанесем на Империята този пръв и единствен удар.

III

Император Дервон IV отделяше много повече внимание на съобщенията от системата Елдрин, отколкото откъдето и да било другаде. Към всичко, което по какъвто и да е начин бе свързано със събитията там, той проявяваше толкова целенасочен интерес, че почти не му оставаше време да се занимава с други най-различни затруднения. А съобщения за такива идваха в столицата от много планети.

Затова пък изпитваше удовлетворение, че не губи напразно времето си. Повече от всекиго друго той съзнаваше, че тронът му се клати, и се мъчеше да изпревари заплахата за Империята, която би могла да възникне във връзка със събитията в системата Елдрин.

— Какви доклади имаме днес от вашия Посланик на Дикран, Ховлек? — попита Императорът своя министър.

— Все още нищо ново, Ваше величество.

— Хм. Погрижете се Бюрото за разпределяне на информацията да се размърда. Работата взема много сериозен обрат, Ховлек.

— Слушам, Ваше величество.

Императорът почеса лишения си от растителност череп и взе последния доклад на Посланика.

— Можете ли да си представите? Арестували сина на онзи жрец, Дуайър, когато се появил на Дикран, а после го освободили! Този идиот, вашият Посланик, се мъчи да ме поучава, като ми доказва, че Чукът е мит. А дали е така? Мит? Мит, който е в състояние да унищожи всички нас! Кой е този Посланик?

— Олон Домюел, един от най-добрите ни хора, сир. Лично аз избрах кандидатурата му.

— Още по-позорно за вас — сякаш изплю думите Дервон, изведнъж вбесен.

Сигналната лампичка на два пъти просветна, примига няколко пъти и угасна.

— Дойдоха отчетите — сепна се Императорът. — Прочетете ги.

— Незабавно, сир.

Ховлек прекоси стаята, спря до кутията за съобщения, която стоеше до облицованата стена, и ловко измъкна от нея две мънички кристалчета с донесения.

— Едното е от Дикран, а другото от Елдрин.

— Прочетете ги веднага. Искам да знам какво се казва в тях, а не откъде са.

Министърът преглътна резките думи на Императора, отвори с нокът едното кристалче, бързо прегледа съдържанието му, сетне разпечата и второто. Императорът едва сдържаше нетърпението си, вперил в Ховлек очите си, подобни на мъниста.

— Е? — заповеднически викна Дервон. — Дикран, Елдрин — какво става?

— Едното е от Елдрин, другото е от Дикран — тъпо повтори Ховлек. — От кое да започна, сир?

— Не е ли все едно?

— Не съвсем. Докладът от Дикран е с по-раншна дата. Той е от Посланика Домюел. Съобщава, че се носят слухове, според които някъде на планетата се събира въстаническа армия, но къде — все още точно не му е известно.

— Ама че идиот! А какво е посланието от Елдрин?

Ховлек леко трепна.

— Посланието от Елдрин... е от Проконсула Даруъл. Той съобщава...

— Не се бавете, де! — Дервон вече излизаше от кожата си.

— Даруъл съобщава, че е взел решение да евакуира едновременно всички сили на Империята от планетата Елдрин и да пренесе резиденцията си на една от съседните планети. Изглежда, че на Елдрин също има бунт, но този път истински. Начело на бунтарите е някакъв жрец на име Лугаур Холсп, който е провъзгласил, че притежава — Провидението да ни пази, Ваше величество! — Чука на Елдрин.

* * *

Заедно с останалите присъстващи в стаята и Рас Дуайър внимателно слушаше изложението на въстаника от Дервонар — Блайр Марш, за приблизителните планове за въстанието.

— Естествено, те знаят какво става тук, на Дикран. Разполагаме с много факти, които потвърждават това. Например вчера пристига този Посланик — Олон Домюел, и тутакси налага забрана за полетите между Дикран и Елдрин, а малко по-късно глупакът му с глупак забранява изобщо всички връзки между планетите от нашата система.

Понастоящем може да съществува само една причина, поради която е постъпил така. Императорът предполага, че в системата назряват безредици, а най-бързият и безопасен начин да се пресекат е да се изолират планетите, за да не се позволи разпространяването на семената на въстанието от една планета на друга. — Марш се усмихна. — За щастие няколко спори винаги могат да бъдат пренесени от ефирните течения. Младият Дуайър е една от тях. Но сега фактически не съществуват никакви контакти между Дикран и Елдрин.

И тъй, отначало пристига Посланикът, облечен със специални пълномощия, после той налага ограничения върху междупланетните съобщения. Сега е време ние да направим ход — докато Императорът не е изпратил няколко милиона войници на Империята, които ще се настанят тук и ще ни се обесят на врата. Имаме организация. Просто сме длъжни да действаме. С единствената надежда отначало да възстановим връзката с другите планети, а сетне да ги подтикнем да ни последват. Императорът има голям флот, но той не може да се намира навсякъде по едно и също време. Синхронно започнатите революции на стотина планети за една седмица ще унищожат Империята.

Рас Дуайър вдигна ръка.

— Отговорете ни, Блайр, на следния въпрос: колко планети според вас ще ни подкрепят?

— Революционни организации има най-малко на четиринадесет планети от дванадесет звездни системи — обясни Марш. — Аз самият ги създадох през последните десет години. Организацията на Дикран е най-силната. Именно затова всичко трябва да започне оттук. Но щом започне, вълнението ще се разпространява много бързо. Империята е отживелица. Кой плаща с удоволствие данъци на хазната на безполезната монархия само за да се задържа на власт малоумният старец император? А какви са настроенятия на Елдрин, Дуайър?

— На моята планета — отговори Рас — се отнасят твърде хладно към Империята. Наистина ние си имаме една легенда за Чука на Елдрин. До известна степен тя поддържа омразата ни към Империята и ни дава увереност, че някога този Чук ще я унищожи.

— Чукът на Елдрин... Да, чувал съм за тази легенда. Опира ли се на нещо реално?

— Честно казано, не зная. На този въпрос би могъл да отговори баща ми, но него го убиха палачите. Винаги ми е внушавал мисълта, че Чукът съществува в действителност и че той знае къде се намира. Но умря, без да успее да ми каже нищо. А неговият приемник на трона на Върховния свещенослужител също е в пълно неведение за Чука.

— Ама че лош късмет! Психологическият момент, свързан с тази легенда, би могъл да ни е от голяма полза. Предполагам, че при всички случаи не бива да го пренебрегваме. Можем да направим фалшив Чук. Щом въстанието на Дикран започне, струва ми се, че трябва да ви изпратим обратно на Елдрин, за да обявите тази хубава новина.

— Съгласен съм — отговори Дуайър.

— Добре. — Марш обходи с поглед привържениците си. — Всеки от вас има ясна представа за ролята си, нали?

Всички присъстващи на съвещанието заговорници бързо се доразбраха. Върху мрачното лице на бунтаря за пръв път тази вечер се появи усмивка.

— Значи сме готови. Първата ни операция ще бъде залавянето на Проконсула и на този Посланик, а сетне из цялата Галактика ще се разнесе ехото на това, което сме извършили.

Буйстваща тълпа се устреми към резиденцията на Проконсула. Дуайър бе сред въстаниците. Те бяха стотина, въоръжени с най-разнообразни саморъчно направени оръжия.

Като най-висок и най-силен в отряда Рас незабелязано и за самия себе си се оказа в първите редици на тълпата, когато тя приближи до резиденцията. Пред вратата стояха на стража двама имперски часови, шашнати от това, което става, но хорският поток ги заля, преди да окажат някаква съпротива.

Дуайър не даде на единия от часовите да се опомни, изтръгна от ръцете му бластера и като тикна дулото му в ребрата на втория, му заповяда да се обърне, а сетне с удар на приклада го повали. И двамата стражи тутакси изчезнаха някъде сред тълпата.

— Хайде вътре! — закрещя Рас. Той разбра, че някак се е превърнал в един от водачите на въстанието. Блайр Марш не се виждаше никъде. Очевидно истинският бой не му беше по вкуса.

Под напора на тълпата вратата се отвори. Отвътре се носеха безпорядъчни викове:

— Стража! Стража! Защиатавайте Проконсула!

Появи се Посланикът — Олон Домюел. Беше без оръжие, осланяше се на великолепието на одеждите си. От зоркия поглед на Дуайър не се изплъзна и че за да изглежда по-висок и по-широк в плещите, Домюел носеше специални обувки, а под раменете на мундира му имаше подплънки.

— Назад, сган! — изрева Посланикът. — Това е резиденция на Проконсула! Какво право имате да нахълтвате тук?

— Правото на свободни хора — отговори му Дуайър, размахвайки бластера. — Правото на онези, които повече нямат намерение да скланят глава пред Империята!

— Това е бунт! Истински метеж! Вие сигурно сте полудели! — крещеше Домюел. — Назад! Махайте се оттук!

Зад гърба си Дуайър чу шепот, в който се долавяше съмнение в правотата им. Великолепието на Посланика оказа върху въстаниците именно такова въздействие, на което разчиташе важният сановник на Империята.

— Хванете го и го вържете! — с нетърпящ възражение тон извика Дуайър.

— Не смейте! Аз съм Посланик на Императора! Моята особа е неприкосновена!

— Вържете го! — повтори Рас и този път четирима дикранци измъкнаха отнякъде въже и хванаха съпротивляващия се Посланик. Домюел отчаяно се бранеше с юмруци и лакти от нахвърлилите се върху му въстаници, но след няколко секунди отслабна и вече с вързани ръце пръскаше на вси страни слюнка.

— Проконсул Кварлоо! — извика Дуайър. — Излезте! И без оръжие!

— Няма да посмеете! — разнесе се треперещият глас на Проконсула. — Това е противозаконно! Не си позволявайте да се бунтувате срещу Империята!

— Веднага излезте! — кресна Дуайър.

В хола се появи жалката трепереща фигура на Проконсула, увит в наметало. Изглеждаше съвсем смазан от случилото се. Непреклонната жестокост, изписана по лицето му при първата среща на Рас с него, беше изчезнала.

— Какъв смисъл има всичко това? — попита Кварлоо.

— Това е краят на господството на Империята в системата Елдрин — отвърна Дуайър, сетне се обърна към въстаниците и изкомандва: — И него го вържете! Претърсете цялото здание — тук трябва да има оръжие.

— Хванахме още трима имперски войници, сър — прошепна някой отдясно. — Опитвах се да се измъкнат през задния вход.

Дуайър се разсмя:

— Страхливци! Раздайте и тяхното оръжие и ги вържете заедно с останалите. Необходим ни е всеки бластер, който успеем да намерим.

* * *

Не минаха и пет минути и цялата резиденция на Проконсула беше в ръцете на въстаниците. Едва тогава отнякъде се появи Блайр Марш.

— Добре изпитано — одобри той. — Хареса ми как ръководехте щурма, Дуайър.

— Благодаря. А къде бяхте вие?

Марш лицемерно се усмихна.

— Нима вождът може да излага собствения си живот на опасност без крайна необходимост? Освен това вие имате много по-подходящи данни да бъдете командир, отколкото аз. След човек с вашето телосложение народът ще тръгне навсякъде — вие винаги сте пред очите на всички.

Дуайър се усмихна, гледайки нисичкия революционер.

— Разбрах. Какво ще правим по-нататък?

— Цялото здание е в ръцете ни, нали?

Рас кимна.

— Тогава ще завладеем връзките и ще предадем възвание към жителите на колкото се може повече планети. След това ще продължим

да арестуваме войниците на Империята, които открием. Те ще ни бъдат заложници.

Дуайър и Марш прекрачиха пейката, хвърлена от някого напреко в напразен опит да се барикадира, и влязоха в кабинета на сваления Проконсул. Таблото със средствата за свръзка заемаше цяла една стена. Линията за връзка с Империята беше в пълна исправност.

Марш веднага се зае да установява координатите. Дуайър небрежно вдигна листовите от бюрото на Кварлоо.

Бързо ги прегледа, в недоумение затвори очи, после ги препрочете. През това време Марш вече призоваваше с присъщата му пламенност жителите на другите звездни системи към въстание.

— Марш, я чуй — повика го Рас, когато онзи спря да си поеме дъх. — Току-що намерих на бюрото на Кварлоо съобщение от Елдрин.

— За какво?

— От Проконсула Даруъл е — информира Дикран, че смята да евакуира войските и да направи своя база Морхелм, шестата планета от системата Елдрин. Май на Елдрин също има въстание.

Това съобщение сякаш озадачи Марш.

— Но на Елдрин няма организация като нашата! Значи въстанието е стихийно? Кой го оглавява — Даруъл съобщава ли нещо за това?

— Да — отговори Дуайър и сякаш помръкна. — Ръководи го жрецът Лугаур Холсп. Има огромно количество привърженици. Народът въстанал вечерта. Той... той твърди, че притежава Чука на Елдрин.

До полунощ от господството на Империята на Дикран не остана и следа. Проконсулт и шепата му телохранители бяха арестувани. Същата участ постигна и имперския Посланик. Създадено бе временно преходно правителство начело с някой си Фулмор Нарзин. Над резиденцията на Проконсула се развя знамето на Дикран с изконните му цветове — син и зелен.

В самата резиденция Блайр Марш и седмината му заместници, включително Рас Дуайър, обсъждаха следващите стъпки, които трябваше да предприемат.

— Не разбирам смисъла на онова, което е намислил Холсп по отношение на Чука — говореше Рас. — Надали наистина го

притежава, ако не е станало някакво чудо. Доколкото зная, тайната на местонахождението му е умряла заедно с баща ми.

— Не е ли все едно дали притежава този Чук или не — обясняваше Марш. — Главното е, че ехото от ударите, които нанася Холсп по Империята, се чува навсякъде. Изглежда народът му е повярвал, във всеки случай дотолкова, че да изгони Проконсула. Смятам, че трябва да се свържем с този Лугаур Холсп и да обединим силите си. Символът на Чука на Елдрин е известен на цялата Галактика като символ на падането на Империята. Ако успеем да вдигнем въстание, което достатъчно бързо ще се прехвърля от една планета на друга...

Дуайър поклати глава, изразявайки обхваналите го съмнения.

— Добре познавам този Холсп. Той не е от хората, които би ги привлякла идеята за свалянето на Империята, ако при това не извлекат полза за себе си. Не му вярвам, Марш.

— Не му вярвате ли? Че какво значение има? Революцията преди всичко. Когато Империята бъде съборена, тогава ще си правим труда да разграничаваме достойните за доверие от предателите. Отидете на Елдрин, Дуайър. Срещнете се с Холсп. И не си слагайте на сърце дали Чукът е истински или не. Приемайте нещата такива, каквито са, и ако Галактиката повярва, че Чукът е вдигнат над Империята, значи тя е обречена. — Марш изтри потта от лицето си. — Има ли някакви сведения за въстанието на Тайрол?

— На тази планета има голям контингент имперски войски. Въстаниците едва ли ще се справят с него.

— Дявол да го вземе, ще изгубим Тайрол — изкриви лице в гримаса Марш. — Все пак предполагам, че не сме забъркали тази каша твърде преждевременно. Макар досега да са въстанали само половин дузина планети, и то двете в тази система. Хиляди остават лоялни към Империята. Дявол да го вземе, Дуайър, толкова ни е нужен този Чук! Като символ, който всички очакват!

Внезапно в стаята нахълта радистът дикранец.

— Марш! Марш!

— Нещо ново ли има? Нещо от Тайрол?

— Не, опитвах се да се свържа с Елдрин и засякох съобщение по свръхсекретната пряка линия между Елдрин и Дервонар!

— И какво?

— Дешифрирах преговори между Лугаур и самия Император.
Предадени сме, Марш! Холсп ни е предал на Империята.

IV

— Ох, как ми се иска всичко това да беше станало след пет години — промърмори фъфлейки Император Дервон IV, разговаряйки на глас сам със себе си. — Или след десет. Та тези грижи да се паднат на сина ми.

Едва сега разбра, че отслабва. Въпреки всички хитрости, които беше прилагал през целия си живот, въстанието все пак избухна. И това, че е стар и много изморен, няма никакво значение. Бунтът непременно трябва да бъде смазан. Империята трябва да бъде запазена.

— Подайте ми отчета — заповяда той, щом Корун Ховлек влезе в тронната зала.

Ховлек имаше крайно загрижен вид, едва изстиска някакво подобие на усмивка.

— Новините не са лоши, сир, пълна смяна на декорите.

— Прекрасно. И в какво се състоят?

— Съдейки по всичко, въстанието е ограничено само на шеп планети — Елдрин, Дикран, Тайрол, Менхин, Квинтак и още няколко. Много скоро ще овладеем положението на Тайлор. Обнадеждаващи новини има и от Квинтак.

Дервон се усмихна.

— Това ме радва. Смятам, че тъкмо сега е времето да прибегнем до крути мерки. Заповядайте да изпратят мощна ескадра, Ховлек.

— Къде, сир?

— В системата Елдрин. Въстанието има ограничен характер. Сега можем, без страх от последици, да унищожим Елдрин и Дикран, планетите инициатори, и да възстановим нашето господство над тях.

Ховлек кимна.

— Отлично, сир.

— А какво става с Чука? — попита Дервон. — Какво се чува за него?

Министърът на Външните граници вдигна рамене:

— Нищо не се чува, освен че жителите на Елдрин го смятат за свое знаме.

— О-о, в такъв случай заповядайте да изпратят за Елдрин цял флот. Ще окъпем в огън тази планета. Нека след това другите галактики да ни заплашват с този Чук!

— Много добре, сир.

На вратата се появи облечен в жълто паж и плахо преклони коляно в очакване да го забележат. Най-сетне Дервон попита:

— Какво има, момче?

— Ваше величество, послание до Министър Ховлек.

— Говори — заповяда Ховлек.

— Предадено е от планетата Елдрин, сир, от Лугаур Холсп. Той предлага да започнете преговори с него, Министър Ховлек.

Ховлек отвори широко очи, до този момент наведени надолу.

— Какво? Поискай незабавно да прехвърлят тук разговора!

— Слушам, сир.

Пажът изчезна. Ховлек попита монарха:

— И какво по-нататък, сир?

— Ескадрата да тръгне при всички случаи — изрече Дервон. Устните му се изкривиха в горделива усмивка. — Както предполагам, Холсп има намерение да използва този Чук като тояга, за да засили позициите си в преговорите. Но въпреки това ние ще се опитаме да се договорим с него.

* * *

— Елдрин — прозвуча гласът на техника. — Връзката е установена.

От високоговорителя на стената на Имперската тронна зала се разнесоха съскане и пращане. Сетне дълбок глас спокойно произнесе:

— Говори Лугаур Холсп, Ваше величество, от планетата Елдрин в система Елдрин.

— Каква работа имате с мен?

— Известно ли ви е, Ваше величество, че от планетата Елдрин е изгонен Проконсултът на Империята, чието господство е свалено както тук, така и на съседната планета Дикран?

— Дочух нещичко — иронично отговори Императорът. — Уверен съм, че това са само слухове.

— Съвсем не. Благодарение на Чука на Елдрин, който притежавам, това е действителност.

— Мръсна свиня — за пръв път от тридесет години насам, през което време обикновено говореше почти шепнешком, Императорът извиси глас, — ти ме извика, за да се похвалиш с това ли? Флотилия бойни кораби на Империята вече е на път към Елдрин и те ще превърнат в руини цялата ви планета!

— Точно такава реакция очаквахме от вас — спокойно произнесе Холсп. — Бих искал да предотвратя ненужното кръвопролитие.

— И по какъв начин, изменнико?

— Аз не съм изменник. Всецяло съм предан на Империята.

— По твърде странен начин показваш предаността си — отбеляза Императорът.

— Смятам да се предам — отговори Холсп. — Предложението ми е следното: ще съобщим на цялата Галактика, че Чукът на Елдрин не е устоял пред могъществото на Ваше величество и поради това въстанието се е провалило. Планетата Елдрин ще продължи да е лоялна към Ваше величество. Освен това ще ви предам всички заговорници, които подготвиха бунта срещу устоите на Империята. В замяна искам само едно: да ме назначите на поста Проконсул на Елдрин и да ми давате десет процента от сумата на годишните данъци.

Дервон едва не се задъха от наглостта на този негодник. Погледна към сякаш ударения от гръм Ховлек и спокойно произнесе:

— Нужни са ми няколко минути, за да обмисля предложението ви, Холсп.

— Чакам, Ваше величество.

Дервон изключи връзката.

— Какво е мнението ви?

— Той е просто един груб интригант — каза Ховлек. — Но по-добре това, отколкото унищожаването на цяла планета. Необходимо е да ограничим демонстрацията на сила с основното ѝ, вътрешно присъщо свойство — способността ѝ да сплашва. Известието за проваления бунт на Елдрин ще бъде прекрасен урок за останалите — Империята е толкова силна, че може да мине без нито един изстрел, за да смаже метежа.

— Нека бъде така — провъзгласи Дервон. — Ама този Холсп е невероятен нахалник!

Той отново включи връзката и заговори:

— Холсп, ние приемаме вашето предложение. Бунтът трябва да бъде прекратен, водачите да се предадат на борда на Имперската ескадра, която всеки момент ще пристигне на Елдрин, а вие самият трябва да направите публично изявление, че Чукът на Елдрин се е оказал неефикасен срещу мощта на Империята. В замяна на това ние ви даваме проконсулството на Елдрин и десет процента от годишната сума на данъците.

— Договорихме се, сир — не твърде учтиво отговори Холсп.

* * *

Този разговор толкова дълбоко се запечата в паметта на Рас Дуайър, че продължаваше отчетливо да звучи в ушите му през цялото време, докато малкият кораб се спускаше по спирала към Елдрин.

Той ясно осъзнаваше целта на връщането си — предателят Холсп трябва да бъде убит.

Вече беше явно, че този жрец не притежаваше Чука. Той беше толкова ценен, толкова свещен за Елдрин, че всеки, който проникне в тайната му, просто не можеше с такова леко сърце да предаде родната си планета, както направи Холсп.

Не, самият факт, че Лугаур се преструваше, че притежава Чука, беше измама, светотатство, дори богохулство. Само благодарение на Чука народът на Елдрин се обедини около него и прогони Проконсула Даруъл.

Когато малкият кораб на Дуайър кацаше, космодрумът на Елдрин изглеждаше необичайно — бяха изчезнали всички знамена и знаци на Империята, само едно се валяше, разкъсано на златни и пурпурни парцали.

Само няколко минути след приземяването Рас се оказа в прегръдките на съотечествениците си. Те явно се бяха променили.

Очите им светеха, плещите им бяха станали по-широки и по-изправени. Едва бяха отхвърлили ярема на Империята и това веднага се бе отразило на външността им.

Ала каква ще бъде реакцията им, помисли си Дуайър, ако сега узнаят, че собственият им предводител — Лугаур Холсп, е влязъл в тайни преговори с Императора, за да ги върне отново в робство?

— В Храма на Слънцето — заповяда на пилота на турболета, дежурящ на площадката за кацане.

— Слушам, сър. Вие свещенослужител от храма ли сте? — попита пилотът, когато Дуайър седна редом с него в кабината.

— Аз съм Рас Дуайър.

— О! Значи се върнахте! Интересно. А Холсп ни каза, че сте убит по време на въстанието.

Рас се усмихна зловещо.

— Това е лъжливо съобщение. Всъщност през цялото време аз бях на Дикран, от самото начало на тамошното въстание. Взех активно участие в него.

— Значи и Дикран — замислено произнесе пилотът. — Аз пък не знаех, че дикранците са последвали нашия пример. До нас не стигат никакви новини. Затова пък ние си имаме Чука, а това е най-главното. Колко жалко, че баща ви не доживя този момент! Но той безспорно щеше да се радва, че Лугаур Холсп е продължил започнатото.

— Не се съмнявам — разсеяно каза Дуайър. — Много щеше да се радва. Казахте, че сега Елдрин е напълно независим от Империята, така ли?

— Последното, което чухме за Даруъл и неговата шайка, бе, че избягали презглава на Морхелм. На нашата планета не остана нито един имперски войник.

— Прекрасно — без особен ентузиазъм изрече Дуайър.

Стигнаха Храма на Слънцето. Турболетът се устреми надолу и кацна вертикално до огромните врати на храма. Рас плати на пилота и излезе от кабината.

Източеното, богато украсено здание, заобиколено от три тераси една над друга, всяка от които оградена с нисък парапет, ни най-малко не се беше променило. Събралите се до вратата служители го гледаха с нескривано любопитство. Дуайър изтича по широките стъпала, спря пред главния вход и почука.

На вратата се показва учтивото лице на Хелмат Соргвой.

— Слушам те, сине мой — машинално заговори свещенослужителят. — Какво те води насам?

— Трябва да видя Холсп — направо поиска Дуайър.
Соргвой зяпна от удивление.
— Рас! Какво правите на Елдрин? Бях уверен, че вие...
— Махни се от пътя ми! — грубо викна Дуайър, блъсна жреца и се втурна във вътрешността на храма.

* * *

Намери Лугаур Холсп в Залата за посвещаване. Миг-два постоя неподвижен на прага, наблюдавайки какво прави Холсп. Жрецът стоеше на колене и нечутно се молеше. Върху бледото му безплътено лице имаше маска на дълбоко благочестие.

— Стига, Холсп! — Дуайър пръв наруши тишината. — Можете да станете. Искам да говоря с вас.

Лугаур трепна уплашено и рязко се обърна към него.

— Кой е? Рас?...

Той инстинктивно се отдръпна, и без това твърдото му лице сякаш се вкамени от омраза. Дуайър знаеше, че вътре в храма никой от жреците няма да посмее да носи оръжие. Разбира се, той нямаше особено доверие на Лугаур, но някои забрани му се струваха ненарушими.

— Да, аз съм, Рас Дуайър. Зная, че сте убедили всички, че съм мъртъв.

— Вие изчезнахте, сине на великия Вайл Дуайър. А аз трябваше да отговарям на всички въпроси. Какво ми оставаше да правя?

— Да кажете честно на всички, че избягах след неуспешния ви опит да изтръгнете със сила тайната на Чука от мен. Не, естествено никога не бихте могли да го кажете, Лугаур. Затова сте обявили, че съм мъртъв.

— Къде бяхте?

— На Дикран. Помагах да свалят тамошния имперски Проконсул. А после узнахме, че и вие тук, на Елдрин, си имате собствена малка революция.

Холсп зловещо се усмихна.

— Да, с помощта на Чука ние изгонихме от нашата планета Проконсул Даруъл. Това беше славна победа.

Дуайър отмина думите му без никакво внимание.

— На Чука? — повтори. — Вие сте намерили Чука веднага след моето... ъ-ъ... заминаване? Толкова бързо? Хайде, разкажете ми за него, Лугаур. Къде беше скрит? Какво представлява?

— Това са свещени тайни — изхриптя отчаяно Холсп.

— Много добре го знам. Само че силно се съмнявам, че притежавате Чука, Лугаур. Струва ми се, че сте прибягнал до потресаващ блъф и сте привлякъл на своя страна народа на Елдрин, призовавайки го да въстане срещу Даруъл. Но за тази цел изобщо не ви е бил необходим Чукът. Даруъл беше нерешителен и слабоволев управител и за да се изхвърли, беше достатъчна само една организирана атака.

Холсп тревожно гледаше юношата, а той непредпазливо продължаваше да говори:

— Досещате ли се защо съм убеден, че не притежавате Чука, Лугаур? Защото Чукът не е просто оръжие, а толкова могъщо, че с негова помощ може да се смаже мощта на Империята. Ако действително го притежаваште, нямаше да се задоволите с обикновено предателство само за десет процента от годишните данъци на Елдрин!

Като че ли кръвта съвсем се смъкна от и без това бледото лице на Холсп.

— Как успяхте да узнаете това? — хрипкаво прошепна той, а сетне, без да чака отговор, вдигна кадилницата и я хвърли по главата на Дуайър.

Но той беше готов за такъв обрат. Пъргаво отскочи встрани и инкрустираната с диаманти кадилница се разби на късчета от удара в стената само на половин метър от главата му. Парченца от керамичните плочки се посипаха по пода.

Сякаш задействан от скрита пружина, Холсп се нахвърли върху Рас.

И тази атака не го завари неподготвен. Той беше поне трийсетина сантиметра по-висок от Върховния жрец и с двайсет килограма потежък. За миг неистовото нападение на Холсп го накара да отстъпи крачка назад. Усети с гърба си студената стена на храма, сетне серия от удари се изсипа по корема му. Очите на Върховния жрец искряха бясно.

Внезапно Холсп се откъсна от Дуайър и направи мълниеносен пирует. Когато отново се оказа с лице към него, в ръката му проблесна нож.

— Оръжие? В храма? — изуми се Дуайър. — Сега ми е ясно, че за вас няма нищо свято.

Той предпазливо направи крачка напред, за миг двамата смъртни врагове сякаш застинаха.

Сетне Холсп вдигна ножа. Дуайър рязко замахна с дясната си ръка, хвана противника си за китката, след това със сила отмести ръката му, като продължаваше да стиска китката. Костите на Холсп изхрущяха, разяреното му лице се изкриви, но той не изпусна ножа.

На Дуайър не му оставаше нищо друго, освен да избие ножа от ръката на Върховния жрец и да го притисне с тялото си. За пръв път по лицето на Холсп се появи страх.

— Чух разговора ви с Императора — думите на Дуайър звучаха като присъда. — Вие предадохте Елдрин, нали така? За десет процента, Лугаур! За десет процента!

Дуайър вдигна ножа от пода.

— В храма? — невярвайки на очите си, изхриптя Холсп. — Ще ме убиете тук?

Младежът се разсмя.

— Тази принципност просто украсява последните ви мигове. Но нашата вяра забранява само убийството вътре в храма — едва ли смъртното наказание е нарушение на морала.

— Рас!

— Обжалвайте присъдата пред Императора, Проконсул Холсп — изрече Дуайър и без да изпитва никакви угризения на съвестта, заби кинжала в гърдите на предателя.

* * *

Дуайър стоеше пред тялото на Холсп и ликуване изпълваше сърцето му. Но то бързо се изпари. Той беше наказал един предател, който заслужи смъртта си.

Какво да прави по-нататък?

Безспорно флотът на Дервон вече е наблизил, готов да вземе на борда си заговорниците, които Холсп обеща да предаде. И ако имперските наемници не ги получат, много скоро ще се появи над Елдрин. Без да се колебае, Императорът ще промени първоначалния си план и ще заповяда да унищожат напълно планетата за урок на всички, които мислят за въстание.

Отчаяние обхвана Дуайър, в душата му се прокрадна съмнение — правилно ли постъпи? Не, не биваше да оставя Холсп жив, нито пък трябва безропотно да се покори на Императора. Той отхвърли и двете възможности. Необходимо е да се търси някаква защита пред надвисналата заплаха.

А засега най-неотложната задача беше да се възстанови нормалният живот на храма — службите, другите ритуали, и нормалният живот по цялата планета. Трябва да каже на хората истината за вероломството на Холсп. В никой случай не бива да се допусне народът да продължава да го смята за герой.

— Тубар! Хелмат!

Дуайър повика свещенослужителите и направо тук, в Залата за посвещаване, им разказа всичко. Жреците се стъписаха, непрекъснато поглеждаха окървавения труп на Лугаур Холсп.

Когато свърши, думата взе Тубар Фрин:

— Аз също се съмнявах, че Холсп притежава Чука. Но народът му вярваше.

— Народът се заблуждава, като му е повярвал.

Сетне заговори Хелмат Соргвой:

— Храмът остана без Върховен свещенослужител. Предлагам на това място, незаконно завладяно от Лугаур Холсп, кандидатурата на Рас Дуайър. Той заслужава да се качи на трона на своя забележителен баща.

Рас огледа събралите се жреци и послушници. Всички мълчаха.

— Приемам предложението — каза най-сетне той. — Ще извършим обряда веднага.

Отидоха в Тронната зала на Върховния свещенослужител. Като старши йерарх на храма Хелмат Соргвой бързо извърши обряда, според който Рас Дуайър стана Върховен свещенослужител на Храма на Слънцето.

Краката му се разтрепераха, когато се заизкачва по стъпалата към трона на баща си. Преди да седне, той помълча и накрая изрече:

— Поемам задълженията на Върховен свещенослужител.

Седна — и веднага в мозъка му сякаш се включи някакъв незнаен за него пусков механизъм.

Разумът му се проясни, внезапна зашеметяваща експлозия като че ли сне пелена от очите му. В ушите му прозвучаха думите на баща му, като звънка камбана отекваха в съзнанието му:

„В деня, когато ти, сине, заемеш мястото на Върховен свещенослужител на храма, всичко това отново ще възкръсне в паметта ти.

Ти и само ти притежаваш Чука. Именно ти трябва да свалиш господството на Империята и да освободиш Елдрин и всички останали планети на Галактиката.“

И в момента, когато Рас докосна трона, в него внезапно избухна познанието за местонахождението на Чука. Отново знаеше как да го използва, когато стане нужда. Сега вече окончателно разбра, че Лугаур Холсп изобщо не е могъл да притежава Чука — местонахождението му е било тайна, която старият Вайл Дуайър е вложил в мозъка на своя син, и то толкова дълбоко, че дори самият Рас досега не се е досещал за скътаната в ума му тайна.

Той стана.

— Чукът е наш! Скоро ще настъпи неговият час!

* * *

На фона на бездънния мрак в нощното небе на Елдрин ясно личаха осем ярки небесни тела, осветени от далечните лъчи на Звездния куп.

Това бяха космическите кораби на Империята — гигантски звездолети с екипажи от по неколкостотин души. Мощните им лъчеви оръдия можеха за няколко часа да изпепелят цялата планета. В нощното небе ярко блестяха корпусите им, боядисани в златисто и пурпурно-алено — цветовете на Империята. Кръжаха около Елдрин на стационарни орбити. Чакаха.

Чрез набързо изработената в храма апаратура Дуайър се свърза с командващия.

— Тук е Нолгар Мило, капитан на флагманския кораб на Императорската ескадра. Получих указания да се свържа с Лугаур Холсп, Върховен свещенослужител на Храма на Слънцето.

— Ало, капитан Мило! Тук е Рас Дуайър, приемник на Лугаур Холсп на трона на Върховния свещенослужител.

— Дуайър, знаете ли причината за нашето пристигане тук?

— Кажете я.

В гласа на капитана пролича раздразнение.

— Да вземем групата заговорници, които вашият предшественик смяташе да предаде в наши ръце. Нима нищо не знаете за това споразумение?

— Зная — спокойно отвърна Дуайър. — За ваше сведение няма да се наложи да вземате никакви заговорници. Нещо повече, заповядвам ви незабавно да се върнете на базата си и да напуснете системата Елдрин.

— Вие ми заповядвате? С какво право?

— С правото на силата — твърдо му отговори Дуайър. — Или незабавно ще напуснете системата, или ще се запознаете с Чука на Елдрин.

На борда на флагманския кораб настъпи мълчание. Дуайър напрегнато чакаше, крачейки из стаята. Но си даваше сметка, че напрежението на флагмана би трябвало да е несравнимо по-голямо.

Измина известно време — напълно достатъчно капитан Мило да се свърже с Императора и да получи отговор.

Най-сетне се обади:

— Ние ще кацнем. Всеки опит за враждебни действия от ваша страна ще доведе до пълното унищожаване на планетата съгласно пряката заповед на Императора.

— Няма да го направите — отговори Рас Дуайър. Излезе на балкона на храма и леко докосна копчето на неотдавна възстановеното оръдие. Сноп частици с висока енергия проблесна в небето. Защитните екрани на „Несравнимият“ — флагманския звездолет на Имперската ескадра, го отразиха. Без да причини ущърб, яркият пламък се посипа като искри наоколо.

Дуайър чакаше. Последва несвързано сърдито пререкание, сетне гласът на капитан Мило изрече:

— Стига толкова, Дуайър от Елдрин. Този изстрел уби планетата ти. Корабите от Имперската ескадра се построиха в боен ред. Тежките им енергийни оръдия са насочени към вас, готови да открият огън.

С усмивка на уста Рас обърна превключвателя върху пулта за управление на оръдието за най-голям калибър.

След частица от секундата цялото небе стана яркочервено от чудовищната енергия, изригнала от оръдията на имперските кораби.

Надолу се изля водопад от енергия. Към Елдрин се насочиха много милиарди киловати.

И в същата нищожно малка частица от секундата на височина пет хиляди метра над повърхността на планетата невидим екран ги отрази.

— Не можете да екранирате цялата планета! — крещеше капитан Мило. — Поддържайте огъня! — заповяда на стрелците.

Корабите на Империята продължаваха да изхвърлят потоци енергия. Наведен напред, Дуайър наблюдаваше изригващите анихилиращ енергиен ураган звездолети. Цялото небе бе обхванато от невиджано дотогава зарево. Ярки светкавици пронизваха хоризонта, но неизбежно се разбиваха о невидимата бариера.

— Вижте осмия си кораб, капитан Мило — уведоми го по радиото Дуайър.

Натисна копчето докрай. Атомното оръдие леко трепна и енергиен сноп просто прониза небето, излитайки нагоре към посочения от Дуайър кораб. Още миг силуетът му пламтеше на фона на яркочервеното небе. Корабните екрани се мъчеха да задържат стоварващата се върху тях енергия, но не издържали претоварването, рухнаха.

Ударът на високоволтовата енергия буквално прониза корпуса на огромния кораб и го превърна в гигантски факел. Сетне факелът се разпадна на малки огнени пръски. В светлината на продължаващата бомбардировка от другите кораби можеха да видят дребни преобръщащи се силуети.

— Единият ви кораб е унищожен — каза Дуайър. — Ще го последват и седемте останали. Ето това е Чукът на Елдрин, капитан Мило.

Рас погледна надолу. Цялото пространство около храма бе пълно с жители на столичния град, които бяха паднали на колене — видели небесната флотилия, те бяха дошли тук да се молят и да получат последно утешение. Но сега сред тълпата се чуваха други възгласи:

— Чукът! Чукът!

От радиото се разнесоха думите на потресения капитан Мило:

— Полупрозрачен екран! Той ви защитава от нашите оръдия, а ви позволява да стреляте по нашите кораби! Но това е невъзможно!

— Невъзможно ли? Седмият ви кораб, капитане.

Пръстът на Дуайър още веднъж натисна копчето. Отново високо в небето се изви енергиен сноп с невиджана концентрация и отново корабните екрани рухнаха под натиска на заредените частици. Постигна го същата участ. Сега около планетата бавно кръжаха два от осемте имперски кораба — по-точно останките от тях.

— Невероятно! — възкликна Мило. — Увеличете енергията! Забавно ги унищожете! — заповяда на стрелците.

Дуайър продължи да се усмихва. Леко натискане — и третият кораб бе унищожен, след него четвъртият.

— Чукът! — Народът ликуваше от щастие. — Той руши корабите на Империята!

Чукът на Елдрин се вдигна още веднъж и трескаво зарево обхвана петия кораб. Сетне същата участ сполетя и шестия.

— Незнаещо прегради оръдие, капитан Мило, плюс непреодолим силов екран в мащабите на цялата планета — това е Чукът на Елдрин — обясни Дуайър. — Ето с какво разполагахме за в случай на нужда. Изчаквахме момента, когато ще го използваме, когато ще назрее времето да съкроем Империята!

Още веднъж натисна спусъка. Блесна мълния и когато небето над Елдрин се проясни, незасегнат остана само флагманът на Имперската ескадра „Несравнимият“.

— Предаваме се! Предаваме се! — закрещя по радиото Мило. — Елдрин, спрете! Предаваме се!

— Молбата ви е удовлетворена — съгласи се Дуайър. — Заповядвам ви, Мило, да се върнете при Императора и да му разкажете какво се случи днес на Елдрин. Вървете, проявявам милост към вас и ще ви запазя.

На капитан Мило не му трябваха по-нататъшни заповеди. Огромният флагман, единственият оцелял кораб от цялата ескадра на надменната Империя, тутакси включи фотонните си двигатели, зави и се устреми към Дервонар.

Щом звездолетът изчезна от небосвода на Елдрин, Дуайър се обърна към заобикалящите го свещенослужители:

— Бързо при радиостанциите! Новината за тази победа трябва незабавно да стигне до всяка планета на Империята. Тази нощ е моментът, в който ние се опълчваме срещу господството на самия Император Дервон.

Той млъкна и изтри потта от челото си. Лицето му разцъфна в усмивка — Чукът функционираше нормално, системата за прицел беше много точна. Древното оръдие, бездействало толкова години, стана идеален канал за могъщата сила, която се съдържаше в Чука.

Броня и оръжие. С помощта на тази комбинация Дуайър би могъл да стане единствен господар на цялата Галактика. Но той нямаше никакво желание да основава нова Империя.

— Съобщение от Дикран — прекъсна мислите му един свещенослужител. — От някой си Блайр Марш. Изпраща ви поздрави и информира, че тази нощ срещу Императора са се вдигнали повече от три хиляди планети.

— Предайте му моята благодарност — отговори Дуайър и пак излезе на балкона. Долу се бяха събрали няколко хиляди граждани.

— Ще мине съвсем малко време — извика високо той — и от нашата система ще тръгне кораб с Чука на Елдрин на борда си. Няма сила, която да му противостои, ето защо той самичък ще унищожи целия Имперски флот. Тази нощ Империята ще рухне и върху нейните развалини ще се появят десетки хиляди независими светове.

— Дуайър! — ревеше тълпата. — Чукът! Дуайър! Чукът! Часът настана!

* * *

Не е много приятно да станеш свидетел на загиването на Империя, просъществувала три хиляди години, но още по-мъчително бе да бъдеш последният Император на династията.

През нощта, когато стана това, Дервон XIV седеше съвсем самичък в Тронната зала. Министрите му отдавна бяха мъртви — убиха се един друг в избухналите междуособици. Бунт възникна дори тук, на самия Дервонар.

Императорът гледаше диаграмата, изобразяваща разпространяването на въстанието — от системата Елдрин към планетите от Звездния куп, в който тя влизаше, после пламъкът на въстанието запламтя като яростен пожар по всички съседни звездни купове.

А сетне се прехвърли из цялата Галактика.

Дервон тъжно поклати глава. Империята беше обречена от самото начало, но кой можеше да помисли, че всичко ще свърши именно така! И едва сега той осъзна, че главна движеща сила за краха на Империята станаха собствените му опити да я запази.

Когато му съобщиха за бунта на Дикран, един по-решителен Император може би тутакси щеше да изтрие от картата на Галактиката тези две разбунтували се планети, докато все още съществуваше такава възможност. Но Дервон предпочиташе заобиколните пътища за постигане на целите си. Той много се страхуваше да не би да изгуби подкрепата на цялата останала Галактика, ако си позволи подобно чудовищно злодеяние. И по този начин предостави на Елдрин времето, което му бе необходимо, за да пусне на сцената Чука.

А сега въстанаха всички, всички планети се отцепиха от Империята. Императорът ясно схващаше ситуацията, но въпреки това не можеше да се отърве от усещането, че наблюдава отстрани, че вече нищо не е в състояние да предприеме за спасяването на Империята. Тя рухна под бремето на собствената си чудовищна тежест, почина от естествена смърт в дълбока старост.

Унило наблюдаваше калейдоскопа от чудни картинки, които непрекъснато се сменяха във вътрешността на любимата му играчка. Някъде отдалеч се разнесоха тежки, монотонни удари — бам... бам...

Чукът, помисли той. Все по-близо, почти тук, в тази последна нощ на Империята. Горчиво усмихнат, умиращият Император на вече бездиханната Империя не откъсваше изцъклен поглед от рисунките, появяващи се и изчезващи в дълбините на електронната играчка. Тежко въздъхна и окончателно се примири със случилото се. Подготви

се покорно да посрещне своя край, който неумолимо приближаваше с всеки по-силен удар на Чука в угасващото му съзнание.

Издание:

С огън и чук (Империи и фантастика)

Изд. Неохрон, Пловдив, 1994

SF Трилър №23.

Превод: Весела Петрова, Красномир Крачунов

Формат: 115×165. Страници: 192. Цена: 22.00 лв.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.